

Turap 2 - 2021

Inhoudsopgave

Hoofdpijnen Turap 2 2021.....	3
Totaalbeeld financiën	5
Bijlage 1 Voortgang doelen en financiële afwijkingen per programma.....	8
Wijken Algemeen	8
W1 Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek	12
W2 Noordwest	17
W3 Noordoost	19
W4 Presikhaaf	22
W5 Malburgen	24
W6 Schuytgraaf/ Elderveld	26
W7 De Laar/ Elden	29
W8 Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg	31
S00 Bestuur, dienstverlening en financiën	33
S01 Veiligheid	42
S02 Bereikbaarheid	46
S03 Economie	51
S04 Onderwijs	57
S05 Cultuur	60
S06 Participatie en armoedebestrijding	65
S07 Zorg.....	75
S08 Welzijn en inclusie.....	84
S09 Gezondheid en sport.....	92
S10 Klimaat en energie	95
S11 Ruimtelijke ontwikkeling	101
S12 Wonen en leefomgeving	105
Bijlage 2 Investerings.....	113
Bijlage 3 Beheersing verbonden partijen	114
Bijlage 4 Stand van zaken amendementen en moties	117

Hoofdpijnen Turap 2 2021

Twee keer per jaar maakt het college een tussenrapportage - de 'Turap' - voor de gemeenteraad. In de Turap staat de stand van zaken rondom de uitvoering van de programma's en plannen. We lichten de verwachte afwijkingen over het lopende jaar 2021 toe. Die ontstaan door autonome ontwikkelingen, maar ook door de uitvoering van moties en het aanpakken van urgente knelpunten.

Positief financieel beeld

Het beeld van deze tweede Turap van 2021 geeft per saldo een voordeel weer ten opzichte van de eerdere begroting over 2021. De afwijkingen in deze Turap laten een positief saldo zien voor de algemene reserve (AR) van € 6,2 miljoen. Dit saldo bestaat voor € 3,6 miljoen aan afwijkingen met een negatief effect welke reeds eerder in Turap 1 waren gemeld maar nog niet in de begroting waren gewijzigd en voor € 9,8 miljoen aan afwijkingen met een positief effect welke na Turap 1 bekend zijn geworden. In totaal leiden de afwijkingen uit Turap 1 en Turap 2 dus tot een verwachte dotatie aan de AR van € 17,9 miljoen over het jaar 2021.

De verwachte stand van de algemene reserve eind 2021 is in de Begroting 2022 meegenomen als uitgangspunt voor het meerjarige verloop van de AR vanaf 2022. In de Turap is de voortgang op de diverse onderwerpen zichtbaar gemaakt met groene (op koers), gele (gedeeltelijk op koers) en rode bollen (niet op koers). Doelen die gerealiseerd zijn, worden met een grijze bol gemarkeerd.

Op koers

Het merendeel van de doelen staat op groen. De voortgang ligt dus prima op koers. Tegelijk maakt corona dat we blijvend scherp moeten blijven op de ontwikkelingen en vlot moeten bijsturen waar nodig en mogelijk. Ook de Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis is in de uitvoering op koers. Het mooie hiervan is dat een van de doelen daarvan - partners en andere overheden verleiden om mee te investeren - ook is behaald. Zo werden twee bijdragen aan maatschappelijke opvang en werkgelegenheid uit de Herstelagenda aangevuld met middelen van het Rijk. Ook investeerden de provincie Gelderland, OOSTNL, Industriepark Kleefse Waard en parkeigenaar Schipper Bosch miljoenen in de realisatie van innovaties van Connectr en het Innovatielab. Met cofinanciering maken we het totaalbedrag dat we kunnen investeren in onze stad groter. We gaan door met het steeds actualiseren van het coronadashboard en de impactanalyse coronacrisis. Met het coronadashboard houden we zicht op de effecten van corona voor de gemeente en voor de stad. En met de impactanalyse hebben we in beeld welke financiële consequenties die effecten hebben. Zo houden we continu de vinger aan de pols.

Arnhem-Oost-aanpak

We gaan aan de slag met de Arnhem-Oost-aanpak. Met deze aanpak willen we in vijf oostelijke wijken de negatieve spiraal van armoede, werkloosheid, matige gezondheid en slechte woningen stoppen en achterstanden inhalen. Het Rijk kende ons 25 miljoen euro toe voor een grootschalige aanpak van 1.750 particuliere woningen in Arnhem-Oost die kampen met lage energielabels, tocht, vocht, schimmel en achterstallig onderhoud. Ook hier werkt cofinanciering. Samen met geld van de provincie Gelderland, de gemeente Arnhem en een kleine eigen bijdrage van Arnhemmers zelf loopt het bedrag dat wordt geïnvesteerd op tot 47 miljoen euro.

Burgerparticipatie

Bij alles wat de gemeente doet, krijgt burgerparticipatie een steeds grotere rol. Bewoners krijgen en nemen steeds vaker de gelegenheid om mee te denken over plannen van de gemeente. Niet voor niets ontwikkelden we meedenken.arnhem.nl, waarbij we aan inwoners vragen wat zij vinden van diverse onderwerpen en plannen waar we als gemeente mee bezig zijn. Zo werden onze inwoners bijvoorbeeld al geconsulteerd over de nieuwe Omgevingswet. Bij het opstellen van de Perspectiefnota hebben we inwoners gevraagd mee te denken en ideeën te geven voor een beter Arnhem. Het is een onderwerp dat ook de raad aan het hart gaat. Zo werden al enkele voorstellen van de raadswerkgroep burgerparticipatie uitgewerkt en uitgevoerd. Ook hier maakte corona het soms lastig. Veel bijeenkomsten met onze inwoners konden niet live worden gedaan, maar gingen online. Dat bood soms goede en verrassende nieuwe mogelijkheden, maar kent ook zijn beperkingen. In de toekomst willen we het beste van beide manieren gebruiken, live en online. De doorontwikkeling van burgerparticipatie gaat niet alleen over techniek maar ook over zoveel mogelijk Arnhemmers betrekken. Daarom hebben we een actieprogramma opgesteld dat tot doel heeft om meer Arnhemmers mee te kunnen laten doen met burgerparticipatie en meer mensen zich betrokken te laten voelen bij de stad. Dat leidt tot beter beleid, betere projecten en betere plannen.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt het financiële totaalbeeld geschetst, waarbij toegelicht wordt hoe Turap 1 en Turap 2 in samenhang met elkaar gezien moeten worden. Waar Turap 1 alleen de verwachte financiële afwijkingen beschrijft, wordt in deze Turap 2 in de bijlagen een integraal overzicht gegeven van de voortgang op de beleidsdoelen en inspanningen in combinatie met een verwachte financiële prognose. Dit doen we niet alleen

voor de exploitatie, maar ook de voortgang op de investeringen wordt toegelicht. Tevens staan we stil bij de beheersing van de verbonden partijen. Tot slot wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken op de bij de Begroting 2021 aangenomen moties en amendementen.

Totaalbeeld financiën

De afwijkingen in deze Turap zijn tot stand gekomen op basis van de realisatie over de eerste 7 maanden van dit jaar met een doorkijk naar de rest van het jaar. De financiële afwijkingen in Turap 1 die ook in de begrotingswijziging bij Turap 1 zijn opgenomen, zijn na de vaststelling van Turap 1 door de raad daarmee in de begroting verwerkt. Deze afwijkingen zijn daardoor in deze Turap 2 komen te vervallen.

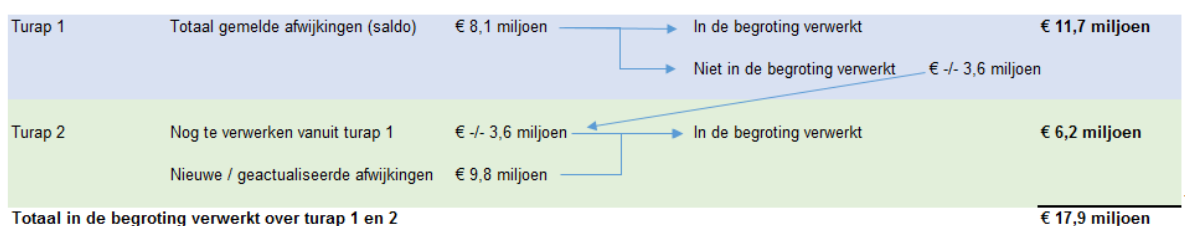
De afwijkingen in Turap 1 die nog niet in de begrotingswijziging zijn verwerkt (vanwege grotere onzekerheid of de mogelijkheid om bij te sturen), zijn in deze Turap 2 opnieuw benoemd dan wel geactualiseerd. De bijbehorende tekstuele toelichtingen uit Turap 1 zijn in dat geval één op één overgenomen uit Turap 1.

In het geval van actualisatie is het oorspronkelijke bedrag uit Turap 1 opgenomen in de tabel van afwijkingen onder het kopje 'Turap 1' en is het bedrag van actualisatie onder dezelfde naam opgenomen in de tabel van afwijkingen onder het kopje 'Turap 2'. Cijfermatig ziet het totaalbeeld van de verwerking van Turap 1 in Turap 2 er als volgt uit:

Saldo van voor- en nadelen uit Turap 1	€ 8,1 miljoen
Saldo van voor- en nadelen die reeds in de begroting zijn verwerkt na vaststelling Turap 1	€ 11,7 miljoen
Saldo van voor- en nadelen die in Turap 2 terugkomen	€ -/- 3,6 miljoen

Daarnaast zijn nieuwe verwachte afwijkingen toegevoegd van in totaal € 9,8 miljoen onder de kop Turap 2. Daarmee verwachten we een dotatie aan de AR van € 17,9 miljoen over 2021 op basis van beide Turaps.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Leeswijzer tabellen

De afwijkingen zijn opgenomen in bijlage 1 per wijk en programma. De afwijkingen op Wijken Algemeen gelden voor iedere wijk. Deze zijn niet meer individueel per wijk opgenomen. De afwijkingen die op specifieke wijken zijn opgenomen, betreffen afwijkingen die zich alleen voordoen op de desbetreffende wijk.

Per afwijking is in de tabel informatie opgenomen welke volgens de volgende leeswijzer geïnterpreteerd kan worden:

C: Is deze afwijking afkomstig uit de impactanalyse corona (Ja/Nee)?

S/I: Is de afwijking structureel of incidenteel?

AR/BR: Komt deze afwijking ten laste of gunste van de AR of een bestemmingsreserve (BR)?

BW: Wordt deze afwijking in de begroting verwerkt (Ja/Nee)?

In onderstaande tabel is het totaalbeeld opgenomen. Hierin is zichtbaar dat de begroting tot en met juli 2021 uit komt op een totaalsaldo van (afgerond) € 0 na mutaties in de reserves. Hierin is het reeds in de begroting verwerkte saldo van afwijkingen uit Turap 1 verwerkt als toevoeging aan de algemene reserve. Een totaal nadelig bedrag van € 3,6 miljoen uit Turap 1 is nog niet verwerkt. Alle nieuwe afwijkingen uit Turap 2 bedragen € 9,8 miljoen. Daarmee komt het totaal van de afwijkingen van Turap 1 en Turap 2 uit op € 6,2 miljoen. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan de AR. Bij de jaarrekening 2021 wordt de uiteindelijke balans opgemaakt.

	Begroting Stand Juli	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2	Afwijking Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	776.568	783.455	4.579	2.308
Baten	757.090	774.714	18.892	-1.268
Saldo lasten en baten	-19.478	-8.741	14.313	-3.576
Toevoegingen aan reserves	55.342	60.753	5.411	0
Onttrekkingen aan reserves	74.824	75.699	875	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	19.482	14.946	-4.536	0
Prognose resultaat	4	6.205	9.777	-3.576

Budgetoverhevelingen

Ten tijde van het opstellen van deze Turap is reeds een aantal voorgenomen budgetoverhevelingen bekend. Deze worden hieronder toegelicht. Deze zijn ter kennisname en leiden daarmee niet tot een begrotingswijziging door het vaststellen van deze Turap. In de nota budgetoverhevelingen die in december 2021 beschikbaar komt, worden deze nogmaals opgenomen. Op dat moment wordt een expliciet besluit gevraagd.

Cultuur

Zowel in 2020 als in 2021 heeft de gemeente Arnhem gelden van het rijk ontvangen om gevolgen van corona binnen de Culturele en Creatieve sector op te vangen. Gemeente Arnhem besteedt deze gelden om onder andere exploitatietekorten bij culturele instellingen te compenseren alsook om een transitie binnen het culturele veld te faciliteren om de sector voor de toekomst wendbaar en weerbaar te maken. Dit conform het Arnhemse Steunpakket Kunst & Cultuur 2021 (collegebesluit 20 april 2021). Deze middelen van in totaal € 2,7 miljoen zullen niet allemaal in 2021 uitgeput zijn: er is op dit moment nog een bedrag voor exploitatietekorten 2021 gereserveerd en er lopen nog enkele tijdelijke regelingen, waaronder een tweede aanvraagronde voor de regeling Transitie Cultuur Arnhem eind dit jaar. Hiervan zullen de toekenningen begin 2022 zijn. We verwachten hierdoor € 1,2 miljoen over te hevelen naar 2021 waarvan € 0,7 miljoen om exploitatietekorten bij culturele instellingen te compenseren (o.b.v. jaarrekeningen 2021) en 0,5 miljoen voor tijdelijke subsidieregelingen om de culturele sector te ondersteunen.

Via de septembercirculaire is €628.253 toegekend aan Arnhem voor het eerste en tweede kwartaal. toegekend aan Arnhem voor het eerste en tweede kwartaal. Wij zijn nog in afwachting van de verdeelsleutel van de middelen voor lokale en regionale cultuur die in de Kamerbrief van juni als vierde specifieke steunpakket voor de culturele en creatieve sector voor het derde kwartaal zijn aangekondigd. Bij de decembercirculaire zal de verdeelsleutel helder zijn. Er is een bestedingsvoorstel in voorbereiding dat in oktober / november aan college en raad wordt voorgelegd. Hierbij wordt voortgebouwd op de pijlers uit het huidige steunpakket met focus op het verder faciliteren van transitie binnen de sector. Inzet is de middelen in 2022 en verder in te zetten, dit mede vanwege te verwachten na-ijleffecten van de coronacrisis voor de sector. Momenteel verwachten wij in totaal ongeveer € 1,8 miljoen vanuit 2021 over te hevelen naar 2022, aangevuld met het beschikbare bedrag vanuit het Rijk voor het derde kwartaal.

Regionale budgetten werk en inkomen (S06)

We hebben in 2021 diverse budgetten als arbeidsmarktregio beschikbaar, namelijk rijksmiddelen Perspectief op Werk (PoW), provinciale middelen Werken aan Werk (WaW), middelen vanuit de decentralisatie-uitkering Versterken arbeidsmarktregio, middelen vanuit de decentralisatie-uitkering Crisisdienstverlening en middelen vanuit de Regionale Mobiliteitsteams (RMT's). We werken aan een actueel bestedingsplan van deze regionale middelen waarbij we verwachten dat we een deel van deze middelen overhevelen naar volgend jaar. Het concrete voorstel voor budgetoverheveling met het precieze bedrag volgt aan het einde van het jaar in de nota Budgetoverheveling.

Maatschappelijke Opvang (S08)

Vanaf 2020 is als gevolg van de coronamaatregelen een extra locatie voor de daklozenopvang geopend op een cruiseschip. In 2021 is dit voortgezet. Bekostiging heeft plaatsgevonden vanuit beschikbaar gestelde Corona

rijksgelden. Voor de reguliere begroting Maatschappelijke Opvang 2021 blijkt dat er een positief resultaat is te verwachten. Voorstel is dit over te hevelen via de niet bestede middelen naar 2022 en te gebruiken voor financiering deelprojecten in beweging van opvang naar wonen en financiering tijdelijk extra opvangcapaciteit welke niet wordt betaald van Corona rijksgelden.

Bijlage 1 Voortgang doelen en financiële afwijkingen per programma

Wijken Algemeen

Algemeen

Deze tussenrapportage geeft een beeld van de voortgang van de doelen en inspanningen zoals deze zijn geformuleerd in de wijkprogramma's. Wijkgericht werken is het samenwerken met partners aan leefbaarheid en sociale samenhang binnen wijken. Over het algemeen liggen we op schema. Op onderdelen is achterstand opgelopen. Dit heeft veelal gelegen aan de coronacrisis. We willen bewoners zo goed mogelijk betrekken maar worden soms beperkt in de concrete uitvoering.

De Arnhemse wijkaanpak Van Wijken Weten is succesvol én moet op onderdelen verder worden doorontwikkeld. Dat is gebleken uit de uitgevoerde evaluatie. Meer dan ooit willen we dicht bij onze inwoners staan. Dat hebben we, ondanks alle beperkingen, zo goed mogelijk proberen te doen. Maar samenwerking en een effectieve wijkaanpak zijn beïnvloed doordat buurthuizen gesloten waren, doordat jongeren veel thuis waren van school en soms overlast veroorzaakten en doordat evenementen geen doorgang konden vinden.

Het college gaat door met de wijkaanpak en gaat deze tegelijkertijd verder aanscherpen. Als uitvloeisel van de motie Voorkomen Stadsvernieuwing 4.0 gaan we de aanpak leefbare wijken uitwerken en hiermee starten we dit jaar nog. Hiervoor gaan we een aantal concrete stappen zetten, onder andere door doelen en inspanningen nog beter te verbinden in stedelijke programma's en de wijkopgaven.

In de begroting zijn de doelen en inspanningen per wijkprogramma beschreven per gebied. Op onderdelen gaan we deze beschrijvingen hiervan de komende jaren verbeteren. We willen een duidelijkere relatie maken tussen de doelen en de geleverde inspanningen. Er kan zodoende ook actief bijgestuurd worden op het moment dat buurtverandering negatieve gevolgen heeft voor de leefbaarheid.

In de afgelopen periode zagen we een aantal trends in onze wijken die bijvoorbeeld gerelateerd zijn aan corona. We moeten een balans vinden tussen lange termijn doelen en tijdelijk bijsturen en prioriteren op de korte termijn. Voorbeelden van trends die door corona komen zijn:

- het aantal mensen dat bereid is om zich vrijwillig in te zetten voor initiatieven in de wijken;
- de afname van het aantal woninginbraken tijdens de lockdowns, die bijdragen aan gevoelens van veiligheid;
- de toename van het aantal gevallen van huiselijk geweld dat bijdraagt aan gevoelens van onveiligheid;
- de toename van leerachterstanden bij kinderen op scholen en de psychosociale gevolgen voor jongeren;
- de toename van eenzaamheid bij ouderen;
- het aantal mensen dat hun baan is kwijt geraakt als gevolg van corona;
- de toename van leerachterstanden bij kinderen op scholen;
- de toename van de psychosociale gevolgen voor jongeren;
- de achterstallige zorg waardoor er meer beroep werd gedaan op hulp- en zorgvragen;
- de gevolgen van corona voor de wijk economie: veel zzp-ers hebben het zwaar in onze stad.

Deze trends hebben natuurlijk directe gevolgen (gehad) op het werk van de teams Leefomgeving en voor partners in de wijken. Dit kan betekenen dat sommige inspanningen zijn geslaagd en dat anderen nog niet zijn geslaagd of nog geen doorgang hebben kunnen vinden.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	209.582	207.170	-1.451	-961
Baten	24.914	24.914	0	0
Saldo lasten en baten	-184.668	-182.256	1.451	961
Toevoegingen aan reserves	1.443	1.443	0	0
Onttrekkingen aan reserves	3.294	3.294	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.851	1.851	0	0
Prognose resultaat	-182.817	-180.405	1.451	961

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-2.412	V					
Turap 2 (TLO & SWT)	-1.451	V					
Teams Leefomgeving (TLO)	1.572	N					
Thema: Kansengelijkheid							
Armoedebeleid	1.100	N	Gelrepas	N	I	AR	J
Armoedebeleid	650	N	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	J	I	AR	J
Armoedebeleid	195	N	Kansrijk Opgroeien	N	I	AR	J
Armoedebeleid	50	N	Benadeelden informeren	N	I	AR	J
Onderwijs	-37	V	Compensatie eigen bijdrage peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE)	J	I	AR	J
Armoedebeleid	-386	V	Armoederegelingen	N	I	AR	J
Sociale wijkteams (SWT)	-3.023	V					
Thema: Gezondheid							
Zorg	-240	V	Woonvoorzieningen	N	I	AR	J
Zorg	-516	V	Doelgroepenvervoer	N	I	AR	J
Zorg	-600	V	Huishoudelijke ondersteuning	N	I	AR	J
Zorg	-830	V	WMO Begeleiding	N	I	AR	J
Jeugd /Jeugdzorg	-837	V	Jeugdzorg	N	I	AR	J
Turap 1 (TLO & SWT)	-961	V					
Teams Leefomgeving (TLO)	315	N					
Thema: Kansengelijkheid							
Armoedebeleid	250	N	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	J	I	AR	J
Onderwijs	65	N	Compensatie eigen bijdrage peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE)	J	I	AR	J

Sociale wijkteams (SWT)	-1.276	V							
Thema: Gezondheid									
Zorg	-1.276	V	WMO huishoudelijke ondersteuning				N	I	AR J
Baten	0								
Turap 2	0								
Turap 1	0								
Toevoegingen aan reserves	0								
Turap 2	0								
Turap 1	0								
Onttrekkingen aan reserves	0								
Turap 2	0								
Turap 1	0								

Turap 2

Gelrepas

Met ingang van 2021 is de Gelrepas gemoderniseerd en het programma waar inwoners gebruik van kunnen maken uitgebreid. Op basis van leeftijd heeft een pashouder een tegoed dat kan worden besteed aan cultuur, recreatie en sport. Ondanks dat het budget voor de Gelrepas is verruimd naar € 1,5 miljoen is de verwachting dat de kosten in 2021 € 2,6 miljoen gaan bedragen. De overschrijding van € 1,1 miljoen wordt veroorzaakt dat pashouders massaal gebruik hebben gemaakt van de nieuwe mogelijkheid om hun tegoed te besteden aan sportattributen bij sportwinkels.

Middelen Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Voor de TONK heeft het kabinet een bedrag van € 260 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Conform verdeelmaatstaven ontvangen wij hiervan ongeveer € 3,6 miljoen. In de meicirculaire hebben we hiervan reeds € 0,9 miljoen ontvangen. Landelijk gezien wordt er minder gebruik gemaakt van de TONK. In Arnhem hebben we een ruimhartige regeling die is verruimd bij de verlenging tot en met september. De prognose van de programma- en uitvoeringskosten komt voor 2021 uit op € 0,9 miljoen. Indien het gebruik van de regeling niet flink gaat toenemen, levert dit een voordeel van € 2,7 miljoen op. Het voordeel dat ontstaat door de baten die de gemeente ontvangt, is gepresenteerd op programma S00.

Kansrijk Opgroeien

Binnen Kansrijk Opgroeien overtreffen de plannen het beschikbare budget met € 0,2 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een aantal binnen Kansrijk Opgroeien gesubsidieerde organisaties een stadsbreed aanbod hebben, maar de dekking voor deze kosten niet voldoende is binnen de budgetten van de teams Leefomgeving.

Compensatie eigen bijdrage peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (impact corona)

Vergoeden eigen bijdrage van ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen: peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE).

De totale kosten hiervoor zijn € 28.000 (en vallen daarmee lager uit dan bij Turap 1 werd ingeschat).

Benadeelden informeren

De toezegging op de teruggetrokken motie 21M110g Benadeelden informeren leidt tot een maximale overschrijding van het armoedebudget van € 50.000. Dit bedrag is eenmalig en omvat de kosten om de verstrekkingen Bijzondere Bijstand < 21 jaar over de periode november en december 2020 te herrekenen en indien nodig te verhogen.

Armoederegelingen

De overige armoederegelingen laten een voordeel zien van € 386.000. Vooral het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand blijft achter ten opzichte van begroting en voorgaande jaren.

WMO en Jeugdzorg

Op het totale zorgbudget wordt op dit moment een voordeel van € 3,6 miljoen voorzien, waarvan een nadeel van € 700.000 op programma S07 Zorg wordt gemeld en een voordeel van € 4,3 miljoen op de wijkprogramma's. Dit betekent dat het voordeel ten opzichte van Turap 1 wordt bestendigd; hier werd al een voordeel van € 2,7 miljoen voorzien. Omdat toen nog rekening gehouden werd met een mogelijke inhaalvraag Zorg na corona ter hoogte van € 1,4 miljoen, werd per saldo een voordeel van € 1,3 miljoen geprognosticeerd. Inmiddels wordt op basis van de huidige bestedingen een eenmalig voordeel van circa € 3,6 miljoen in 2021 verwacht. Van een inhaalvraag Zorg lijkt vooralsnog geen sprake. In de prognose gaan we er vanuit dat de zorgvraag weer op het niveau van vóór de coronamaatregelen zal komen. Zie voor een verdere toelichting van de afwijkingen per onderdeel onder programma S07.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (impact corona)

Het kabinet heeft een nieuwe regeling aangekondigd in verband met corona. Tonk is een noodmaatregel voor huishoudens die door omstandigheden in ernstige financiële problemen dreigen te komen. De regeling loopt van 01-01-2021 tot 01-07-2021. De impact van deze regeling is nog niet bekend.

Compensatie eigen bijdrage peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE) (impact corona)

Dit betreft de vergoeding van de eigen bijdrage van ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen: peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE).

WMO huishoudelijke ondersteuning, activerend werk en doelgroepenvervoer

Op het totale zorgbudget wordt, op basis van de huidige bestedingen en de aanname dat de afname van zorg weer op het niveau van voor de coronamaatregelen zal komen, een eenmalig voordeel van circa € 2,7 miljoen in 2021 verwacht. De ontwikkeling in de zorg is echter onzeker, het is mogelijk dat er sprake zal zijn van een inhaalvraag. Daarom is in 2021 vooralsnog rekening gehouden met € 1,4 miljoen extra zorgkosten en is dit zelfde bedrag als risico opgenomen voor 2022 en verder. Het resterend voordeel van € 1,3 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten, onder andere als gevolg van coronamaatregelen op het gebied van Wmo begeleiding, activerend werk en doelgroepenvervoer (totaal € 800.000) en door de verschuiving van specialistische naar algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning (€ 500.000).

W1 Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer plekken in de wijk voor ontmoeting		
In de wijken Centrum, Spijkerkwartier en Arnhemse Broek versterken we de ontmoetingsplekken en laagdrempelige voorzieningen voor bewoners.		
Inspanningen 2021		
Via Ontmoeting en Verbinden zijn meerdere initiatieven ondersteund. Zo worden de Symfonie en de Lommerd verbouwd. Aanpassingen leiden tot meer toegankelijkheid en bruikbaarheid. Ook worden buurtinitiatieven waar ingezet wordt op ontmoeting en sociale binding ondersteund.		
Versterken van sociale cohesie		
We werken aan het versterken van de sociale cohesie op basis van een integrale gebiedsagenda waarin de doelen sociale basis, werk, armoede en schuldhulpverlening samenkomen.		
Inspanningen 2021		
Via initiatieven zoals de Buurtschakel, Buurtgroenbedrijf en de Buurtkeuken worden sociale verbanden versterkt in de buurt. Pilot 'De Welkome Wijk' is opgestart. De algemene voorliggende voorzieningen in de wijk worden samen met het Sociale wijkteam gemonitord en waar nodig bijgesteld. Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die laagdrempelig voor inwoners toegankelijk zijn. Het project buurtschakels wordt in 2021 geëvalueerd.		
Verbeteren ondersteuning op financiën		
We willen partners laten samenwerken in de wijk, naast dat men stedelijk een loketfunctie heeft.		
Inspanningen 2021		
Op stedelijk niveau is er een loket ingericht en ook op wijkniveau wordt er in de Symfonie na de verbouwing samengewerkt. Alle betrokken partijen werken dan door onder andere een gezamenlijk spreekuur samen. Op deze manier is de drempel lager en worden mensen niet van het kastje naar de muur gestuurd. Ook buurtinitiatieven zoals Broek Omhoog en de Kansen bieden hulp bij het lezen en invullen van formulieren. Op koers zijn: • derde jaar project het Fort; • sturen op nauwere samenwerking van organisaties in de wijk/buurt; • ondersteuning Stichting Broekomhoog; • samenwerking met de Sociale wijkteams en Werk & Inkomen versterken.		
Kansengelijkheid		
Blijvend kansrijk		
Door een mix van interventies op het gebied van participatie en sociale verbinding wordt ervoor gezorgd dat mensen mee kunnen blijven doen. We maken afspraken voor meerdere jaren.		
Inspanningen 2021		
Op het gebied van kansengelijkheid zetten we alleen in op langdurige projecten, voor een duurzaam effect. Zo kunnen bijvoorbeeld kwetsbare jongvolwassenen in clubverband sporten bij stichting RAAK. En worden mensen die moeite hebben om mee te komen in het 'normale leven' bereikt via initiatieven als Broek Omhoog en de Kansen.		
Minder onderwijs terugval		
We werken er aan dat minder terugvallen in niveau na de overgang van Basisonderwijs (PO) naar Voortgezet onderwijs (VO).		
Inspanningen 2021		
Via het programma Kansrijk Opgroeien worden via de Doorgaande Leerlijn en de Fridayschool op de basisscholen kinderen voorbereid op de middelbare school. Ook de middelbare scholen worden hierbij betrokken.		

Gezondheid

Realiseren van faciliteiten voor sport en bewegen in de wijk van 0 - 100 jaar

In het gebied CSA zijn weinig sportfaciliteiten. Samen met het Sportbedrijf wordt gewerkt aan een herijking van de inzet op sport en bewegen in de wijk breed zodat dit beter aansluit op de behoefte en vraag van bewoners.

Inspanningen 2021

Er is door het Sportbedrijf een plan opgesteld, waar uitvoering aan wordt gegeven.

Integrale aanpak gezonde leefstijl

We willen de komende jaren dat kinderen gezonder leven: een afname van het overgewicht.

Inspanningen 2021

Er wordt in samenwerking met het basisonderwijs ingezet op GO. En op het JOGG programma vanuit het Sportbedrijf. Het overgewicht neemt nog niet af, maar de programma's JOGG en Go zijn in volle uitvoering. Mede door de corona is het lastig gebleken deze doelgroep te bereiken.

Openbare Ruimte

Aantrekkelijkere buitenruimte door vergroening

In CSA wordt veel vergroend of daar worden plannen voor ontwikkeld. Bewonersinitiatieven hebben aan dit doel bijgedragen.

Inspanningen 2021

Projecten in de openbare ruimte zijn in ontwikkeling. De resultaten van de diverse groene bewonersinitiatieven zijn zichtbaar in de wijk.

Duurzaamheid

Klimaatbestendiger wijk

In het Arnhemse Broek is een hitesafari geweest. We willen in CSA groeninitiatieven stimuleren en deze slim verbinden in grote projecten met groen wordt ingezet.

Inspanningen 2021

Er wordt een wijkgroenagenda opgesteld in samenwerking met gemeente en bewoners, waarin veel aandacht is voor hittestress in de wijk. In Spijkerkwartier zijn door het buurtgroenbedrijf diverse initiatieven ontplooid om de wijk klimaatadaptiever te maken.

Energietransitie (Wijk van de toekomst)

Inwoners en wijkorganisaties werken samen aan de energietransitie.

Inspanningen 2021

In de wijken zijn er bewonersavonden geweest om energietransitie toe te lichten en de behoefte van bewoners te peilen. Er is een verbinding tussen de Blauwe Wijkeconomie Spijkerkwartier en de gemeente (en andere partners).

Wonen

Ontwikkeling van levensbestendige woningen.

Bij de kansen die zich voordoen in de wijk op het gebied van transformatie of nieuwbouw van woningen, gaan we aan de slag met de ontwikkeling van levensbestendige woningen.

Inspanningen 2021

Wijkontwikkelingen en woonbehoeften worden gemonitord. Ook in de voorfase bij grote initiatieven op het gebied van transformatie en nieuwbouw worden de behoeften van bewoners meegenomen. Een voorbeeld is de herontwikkeling ROC Rijn IJssel aan de Thorbeckestraat, waar levensbestendig wonen is opgenomen in de plannen.

Wijkeconomie

Groter zelforganiserend vermogen buurtgroenbedrijf

Buurtgroenbedrijf (BGB) is volop in ontwikkeling. Zo voeren zij momenteel een impactmeting uit in samenwerking met de WUR. Bij de meeste groeninitiatieven in het Spijkerkwartier en ook deels in het Arnhemse Broek is het Buurtgroenbedrijf betrokken. Zij zijn de verbindende schakel tussen partijen zoals de gemeente en de bewoners. Daarnaast heeft het BGB ook veel kennis van zaken, zodat zij grotere projecten ook zelfstandig uit kunnen voeren.

Inspanningen 2021

De afdelingen wijkonderhoud en Ontwerp ondersteunen het Buurtgroenbedrijf.

Maximaal zelf organiserend wijkorganisatie De Blauwe Wijk Economie (DBWE).

Wijkorganisatie De Blauwe Wijk Economie is op zoek naar duurzame samenwerkingsrelaties met de HAN, gemeente en andere partijen. De aansluiting met de gemeente is er en afspraken over ondersteuning zijn gemaakt.

Inspanningen 2021

De verschillende wijkorganisaties zijn met elkaar in gesprek over samenwerking op diverse thema's (zoals klimaatadaptatie, vergroening, hittestress, parkeren) en zoeken aansluiting bij de gemeente.

Verbeteren van de samenwerking in leefomgeving in relatie tot ondernemers en bewoners

Aan de samenwerking wordt op meerdere plekken gewerkt. Bij het project 'Schoon, Heel en Veilig Steenstraat en omgeving' worden voor een groot gebied maatregelen getroffen en initiatieven ontplooid. Dit is een meerjarig proces, waartoe nu de eerste stappen zijn gezet. Bij het 1,5 meter loket zijn alle vragen van bewoners en ondernemers in de coronatijd samengekomen.

Inspanningen 2021

In verband met corona hebben sommige thema's minder prioriteit (keurmerk Veilig Ondernemen). Wel wordt in de Steenstraat met ondernemers nagedacht over een toekomstige visie voor deze straat (schoon, heel en veilig).

Veiligheid

Minder overlast

In alle wijken in CSA zijn wijkveiligheidsoverleggen. Het project Centrum (overleg voor een preventieve aanpak met alle disciplines die te maken hebben met de doelgroep dak- en thuislozen en mensen die zorgen voor verward gedrag in het Centrum) en de straatcoaches zijn ingebed. De inzet van de straatcoaches worden door de ondernemers, bewoners en de organisaties als een groot succes benoemd.

Inspanningen 2021

We zien een toename van mensen met ernstig verward gedrag. Een aanpak hierop wordt dit jaar nog ontwikkeld.

	Begroting	Prognose	Afwijking	Afwijking
	Stand Juli	Turap 2	Turap 2	Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	28.146	28.146	0	0
Baten	10.255	8.415	-1.040	-800
Saldo lasten en baten	-17.891	-19.731	-1.040	-800
Toevoegingen aan reserves	561	561	0	0
Onttrekkingen aan reserves	575	575	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	14	14	0	0
Prognose resultaat	-17.877	-19.717	-1.040	-800

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Baten	-1.840	N					
Teams leefomgeving (TLO)	-1.840	N					
Turap 2	-1.040	N					
Thema: wonen							
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-440	N	Terugloop parkeerinkomsten	J	I	AR	J
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-600	N	Gemiste opbrengsten scanauto's	N	I	BR	J
Turap 1	-800	N					
Thema: wonen							
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-800	N	Terugloop parkeerinkomsten	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Terugloop parkeerinkomsten straatparkeren (impact corona)

Op basis van de actuele gegevens van P1-parkeerbedrijf is er een duidelijke afname van parkeerinkomsten op straat en in de garages. Het gerealiseerde bruto bedrag komt uit op € 3,7 miljoen inkomstenderving voor 2020. Dit is/wordt overigens door rijkscompensatie via het gemeentefonds vergoed. In januari 2021 is een prognose gemaakt op grond van de verwachting van doorwerking van de lockdown in het eerste kwartaal (€ 2,1 miljoen januari t/m maart, 40% straat en 60% garages). Het werkelijke verlies in maanden januari t/m april is € 2,1 miljoen. Op basis van de afzwakking van de beperkende maatregelen is de verwachting dat het verlies zal afnemen in de resterende maanden van 2021, maar nog wel onder de begroting zal liggen. Voor mei en juni is de verwachting dat het verlies op € 200.000 per maand zal liggen en vanaf juli wordt een verlies van € 100.000 per maand verwacht. De inschatting voor het hele jaar 2021 komt daarmee op een nadeel van € 3,2 miljoen. , ten opzichte van turap 1 een toename van € 1,1 miljoen, waarvan € 440.000 aandeel straatparkeren (wijkbegroting) en € 660.000 garageparkeren (programma S02 Bereikbaarheid)

In lijn met 2020 is de verwachting echter dat dit door het rijk wordt gecompenseerd en aan het gemeentefonds (S00) wordt toegevoegd in 2022.

Gemiste opbrengsten scanauto's

De raad is op 6 juli j.l. geïnformeerd over de invoering van het scanparkeren. De door de raad vastgestelde begrotingswijziging ging uit van invoering van het scanparkeren medio 2021 met in 2021 € 600.000 extra parkeerinkomsten. Door de motie over de gehandicaptenparkeerkaart schuift de invoering en realisatie van de extra parkeerinkomsten op. Naar verwachting is met de nu voorgestelde oplossing voor de gehandicaptenparkeerkaart de invoering per 1 januari 2022 mogelijk. Dit betekent dat er in 2021 een incidenteel nadeel op de parkeerinkomsten verwacht wordt van € 600.000.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Terugloop parkeerinkomsten (impact corona)

Op basis van de actuele gegevens van P1-parkeerbedrijf is er een duidelijke afname van parkeerinkomsten. Dit heeft zich in 2020 ook voorgedaan. Op basis van de bezettingsgraad op straat, in de garages en het aantal naheffingen is de verwachte impact voor heel 2021 berekend. Het totaal verwachte nadeel over de eerste maanden van 2021 bedraagt €2,1 miljoen. €1,3 miljoen hiervan heeft betrekking op inkomsten die op programma S02 Bereikbaarheid waren begroot. De resterende €800.000 heeft betrekking op opbrengsten die begroot zijn op de wijken (wijk CSA).

W2 Noordwest

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer passende ontmoetingsplekken		
In elke wijk zijn goede ontmoetingsplekken, waardoor bewoners voldoende mogelijkheden hebben om elkaar te ontmoeten en activiteiten te organiseren.		
Inspanningen 2021		
Er is een zelfstandige stichting gevormd om Buurthuis de Nieuwe Hommel te exploiteren. Huur en beheer lopen nu via de Stichting. Door ondersteuning bij het aanvragen van de subsidies is een gezonde financiële basis gelegd.		
Met de Wasplaats is hun rol verkend voor de wijk. Zij onderzoeken met andere wijkpartijen hoe vormgegeven kan worden aan een sociale VVV in de wijk.		
De Bakermat vervult als breed wijkcentrum in de wijk een goede rol. Er is veel behoefte aan een ontmoetingsplek in de wijk. Veel inspanningen zijn nog gericht op de verbouwingen van de Bakermat en de ondersteuning van het stichtingsbestuur om daar ook de middelen voor te verkrijgen.		
Meer samenwerking tussen buurthuizen		
Binnen het samenwerkingsverband buurthuizen wordt structureel kennis en ervaring uitgewisseld. In het derde kwartaal wordt een themabijeenkomst georganiseerd om tot samenwerking tussen buurtinitiatieven (waaronder buurthuizen) en tot intensivering van samenwerking te komen.		
Inspanningen 2021		
Eind juni is er een verkenning geweest van de mogelijkheden van samenwerking en de rol van het bewonersondersteuning daarbij. Drie buurthuizen uit Noordwest maken deel uit van de kern van samenwerkende buurthuizen.		
Meer zicht op voorliggende voorzieningen en activiteiten		
We streven er naar dat het voorliggende aanbod van voorzieningen en activiteiten beter inzichtelijk is voor bewoners en professionals/partners en deze beter passend is bij de behoefte in het gebied. Actie hierop moet nog plaatsvinden.		
Inspanningen 2021		
Met het Sociale wijkteam en Werk & Inkomen worden de doelen en inspanningen voor 2022 geformuleerd. Via netwerkbijeenkomsten met samenwerkingspartners wordt gewerkt aan de programmering en bijstelling en opdrachtverstrekking.		
In juni 2021 is gestart met een bijeenkomst voor de netwerkpartners voor de uitgangspunten voor de wijkprogramma's 2022.		
Verbetering sociaal-economische situatie van gezinnen		
We werken aan een verbetering van de sociaal- economische situatie van gezinnen met kinderen die een bijstandsuitkering of hoge schulden hebben.		
Inspanningen 2021		
Werk & Inkomen heeft een selectie gemaakt van de gezinnen die in de aanpak betrokken worden en de werkwijze afgestemd met het Sociaal wijkteam. Uitvoering volgt in de tweede helft van het jaar.		
Kansengelijkheid		
Meer ontplooiingskansen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben waaronder het verminderen overgewicht van kinderen.		
Het dagelijks naschools programma dat in samenwerking met het Sociale wijkteam, Rijnstad, Sportbedrijf en Rozet is opgezet en bestaat uit diverse onderdelen zoals taalontwikkeling, huiswerkbegeleiding, sport, voeding en bewegen, creativiteit en muzikale ontwikkeling loopt en wordt goed gewaardeerd. Ongeveer 90 kinderen nemen deel aan het programma.		
Inspanningen 2021		
Alle onderdelen van het project kansrijk opgroeien lopen op koers.		

Openbare Ruimte

Meer inspraak voor bewoners bij besluiten in de openbare ruimte

Bij de diverse projecten die hebben plaatsgevonden zijn de opvattingen van de bewoners betrokken (tunneltje Amsterdamseweg, plein St Antonielaan, binnenplein SintMarten, aanstaande is vergroening Graaf Ottoplein, buiten ruimte Pieter Jongelingschool, invulling programma van eisen Rijn IJssel).

Inspanningen 2021

- Herinrichting Hommelseweg /Dalweg en het participatieproces is lichtelijk vertraagd vanwege later beschikbaar komen van middelen. Aanleg rotonde - Hommelseweg /Thomas a Kempislaan vindt wel plaats zodat de verkeersveiligheid op deze plek toeneemt. Aanpak aanliggende plein is met bewoners tot stand gekomen.
 - Ontwikkeling Parkeerplan Klarendal Zuid: we zijn bezig met een stadsbrede visie voor parkeren. Zodra deze gereed is, kunnen we verder met de ontwikkeling parkeerplan Klarendal zuid
- Verkeersonderzoek Arnhem-West is uitgevoerd. Hieruit vloeien geen maatregelen op korte termijn uit voort.

Meer verbinding tussen wijkinitiatieven en plannen in de gemeentelijke organisatie

We ondersteunen/verbinden initiatieven vanuit de wijken en de gemeentelijke organisatie ten aanzien van vergroening.

Inspanningen 2021

In samenwerking met de kernorganisatie en bewoners wordt gewerkt aan wijkgroenplannen voor de wijk. In onderzoek is de mogelijkheid van het vergroenen van het Graaf Ottoplein.

Duurzaamheid

Energietransitie Aardgasvrij en bewustwording en besparen

In diverse wijken van het gebied Noordwest wordt actief nagedacht over de energietransitie.

Inspanningen 2021

Wijkgesprekken hebben plaatsgevonden.

Veiligheid

Bewoners hebben minder last van gevoelens van onveiligheid

Binnen het wijkveiligheidsoverleg waaraan alle toezichthoudende en handhavende partijen deelnemen wordt overlast besproken en opgepakt met een speciale focus op het gebied Steenstraat/Hommelseweg. Het daadwerkelijk verminderen van overlast vraagt, onder andere door de beperkte beschikbare capaciteit en beperkte juridische mogelijkheden, een lange adem. Dan gaat het om drugsoverlast, overlast van jeugd en overlast van panden voor maatschappelijke opvang/verhuur aan bewoners met een afstand tot de maatschappij.

Inspanningen 2021

- Kernteam veiligheid met deelname van verschillende handhavingspartners is ingesteld. Thema's die aan de orde komen worden gelijk opgepakt (overlast huis van Puck, overlast Sonsbeek park, overlast Sonsbeek singel en Hommelseweg),
- Ten aanzien van Klarendal: schouwen met bewoners en partners hebben plaatsgevonden. Buurtcoaches zijn aangesteld.
- Rol ten aanzien van afval en verloederingsaspecten moet in 2021 nog verder worden uitgewerkt.
- Preventie bemoeizorg is ingekocht en wordt ingezet.
- Verbeteren doorgaande lijn vanuit overlast naar zorg en inzet van voorliggende voorzieningen moet nog vorm krijgen.

W3 Noordoost

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer bewoners zijn sociaal zelfredzaam		
Er zijn verschillende ontmoetingscentra in de wijk waar inwoners laagdrempelig gebruik van kunnen maken.		
Inspanningen 2021		
Verschillende ontmoetingscentra in Noordoost worden (financieel) ondersteund. In het MFC de Wetering is een ontmoetingsplek gerealiseerd, beheerd en geëxploiteerd door stichting Rijnstad en stichting Stevig.		
Meer bewoners participeren in de vorm van (vrijwilligers)werk		
Het creëren van meer leer- en werkplekken, onder andere in de Vlindertuin, heeft vertraging opgelopen door de coronacrisis.		
Inspanningen 2021		
- De oprichting van het buurtgroenbedrijf is stop gezet, vanuit de wijk is er op dit moment te weinig interesse om te werken in het groen. Bewoners willen zich wel inzetten voor schoon houden van hun eigen straat. - De uitbreiding van het aantal sociaal ondernemers met leer- en werkervaringsplekken in de Vlindertuin is in tijd naar achteren verschoven omdat de verbouwing van de Vlindertuin om deze uitbreiding mogelijk te maken is vertraagd. - De training basisvaardigheden 'Eigen-Wijs' is voor de tweede keer aangeboden aan inwoners in de wijk. Deze training is erg succesvol, lijntjes met Sociaal wijkteam en Werk & Inkomen zijn kort, zodat deelnemers een goede follow-up krijgen. - Als gevolg van corona heeft de samenwerking tussen Werk & Inkomen en Sociaal wijkteam nog niet kunnen starten op locatie. Dat gebeurt later dit jaar.		
De zelfstandigheid en zelfredzaamheid van bewoners is vergroot		
De eerste deelnemers zijn gestart met 'Social Coin'. Een project waarin de deelnemers met een schuld bij de gemeente maatschappelijk actief worden en hiermee 'coins' verdienen waarmee ze kunnen aflossen op hun schuld. Organisaties in de wijk zorgen voor taken die de deelnemers kunnen uitvoeren. Door de coronacrisis is het project later gestart dan gepland.		
Inspanningen 2021		
De pilot gezinsgerichte aanpak op basis van de methodiek mobility mentoring loopt door tot en met ultimo 2021. De intentie is om deze methodiek vanaf 2022 stedelijk te hebben geborgd.		
Kansengelijkheid		
Meer kinderen hebben de mogelijkheid om hun talent te ontdekken en te ontwikkelen		
Met het uitvoeringsprogramma Kansrijk Opgroeien krijgen kinderen op basisschool de Witte Vlinder extra sport- en cultuureducatie. Met de Noord-Oost Academy wordt ingezet om de overgang van PO naar VO te vergemakkelijken.		
Inspanningen 2021		
In samenwerking met het wijknetwerk is het uitvoeringsprogramma Kansrijk Opgroeien opgesteld. Het programma richt zich op de onderdelen onderwijs, vrije tijd en thuis. Op basisschool de Witte Vlinder loopt een in- en naschools programma sport- en cultuureducatie. Er wordt gewerkt aan het invoeren van een verlengde leertijd. Het Jongeren Toezicht Team Geitenkamp (onderdeel van Rijnstad) is tijdelijk 'on hold' gezet vanwege gebrek aan deelnemers. Het kostte moeite om deelnemers te vinden. De Noord-Oost Academy is gestart met een tweede groep, waarbij de samenwerking met andere wijkpartners is geïntensiveerd.		
Openbare ruimte		
De wijk Geitenkamp is klimaatbestendiger		
De wijk wordt steeds meer vergroend. Voorbeelden hiervan zijn: geveltuinen, pleintjes, vergroten boomspiegels, ligusterhagen.		

Inspanningen 2021

- In samenwerking met Save Plastics worden de eerste regenreservoirs geplaatst op een aantal plekken in het gebied Noordoost. Deze regenreservoirs bieden naast opslag van water ook ruimte om te zitten.
- Op verschillende pleintjes in Geitenkamp zijn in samenwerking met aanwonenden de gevels en het plein vergroend.
- In de straten waar de riolering wordt vervangen, wordt ook ingezet op het terugplaatsen van ligusterhagen in het straatbeeld. Samen met de Schatgravers en hun 'ligusterlied' worden bewoners hiervoor enthousiast gemaakt. Dit werkt goed.

Minder wateroverlast

Het streven is om waterberging in Beekdal te realiseren om water bij hevige regenval vast te houden en zo de wateroverlast benedenstrooms te beperken.

Inspanningen 2021

De initiatiefgroep Beek op de Paasberg wordt actief ondersteund.

Wonen

De wijk Geitenkamp wordt vitaler

Het vitaler maken van de wijk vraagt om een langjarige inspanning. Eerder was al gestart met het Bruisend maken van het Marktplaats, het reguleren van instroom van nieuwe inwoners, het aanpakken van ondermijning. Het vergroten van diversiteit, door onder andere in te zetten op verlaging van de sociale woningvoorraad vraagt om meer aandacht.

Inspanningen 2021

- Met de drie woningbouwcorporaties in Geitenkamp zijn de 'hotpots', plekken waar de leefbaarheid onder druk staat in beeld gebracht en zijn er afspraken gemaakt over interventies gericht op het sturen op instroom van kwetsbare inwoners en omgaan met kwetsbare inwoners.
- Door de coronacrisis zijn de festiviteiten rondom 100 jaar Geitenkamp niet door gegaan.
- Het uitvoeringsplan Marktplaats is in ontwikkeling, dit zal vlak voor of na de zomervakantie worden opgeleverd. Onderzocht wordt hoe dit plan vorm en gestalte kan krijgen binnen de Arnhem-Oost aanpak.
- De provincie staat niet open voor een wijkendeal met Geitenkamp, wel kan aanspraak worden gemaakt op verschillende provinciale regelingen.

Wijkeconomie

Meer bruisend marktplaats

In het laatste kwartaal 2020 is geconcludeerd dat een grotere supermarkt aan het Marktplaats noodzakelijk is voor de levensvatbaarheid van het Marktplaats met zijn winkels. Er is extra onderzoek gedaan naar verschillende stedenbouwkundige opties om dit te realiseren. De supermarkt en particulier eigenaar werken aan een plan om de uitbreiding te realiseren. Rond de zomervakantie is het uitvoeringsplan Marktplaats opgeleverd.

Inspanningen 2021

Het uitvoeringsplan geeft richting aan (her)nieuwe invulling van de verschillende plinten aan het Marktplaats, dit om er voor zorg te dragen dat op Geitenkamp voldoende voorzieningen aanwezig blijven. Onderzocht wordt hoe de Arnhem-Oost aanpak deze ontwikkeling kan ondersteunen en versterken.

Veiligheid

Bewoners ervaren minder parkeeroverlast

Bewoners ervaren nog steeds parkeeroverlast. Er zijn wel stappen gezet om dit te verminderen. Oplossingsrichtingen worden in 2021 bepaald. De daadwerkelijke maatregelen worden naar verwachting uitgevoerd in 2022.

Inspanningen 2021

De aanbevelingen van de parkeerwerkgroep Alteveer Cranevelt om de parkeerdruk te verlagen worden zo veel mogelijk opgenomen in het stedelijk parkeerbeleid.

Bewoners ervaren meer veiligheid in hun directe omgeving

We willen een wijkveiligheidsagenda opstellen en een wijkveiligheidsoverleg voeren waarin de staat van de wijk wordt besproken op de thema's verloedering, overlast jeugd, verwarde personen, verkeer en drugscriminaliteit en eventuele acties worden uitgezet.

Inspanningen 2021

- De wijkkoningen en windhappers in de Geitenkamp zijn in beeld. Er zijn kleine stappen gezet. We hebben onvoldoende kunnen doorpakken als gevolg van de verschillende belangen van de samenwerkende organisaties.
- In samenwerking met wijkprofessionals wordt een aanpak op overlastgevende jongeren ontwikkeld. Belangrijk onderdeel is informatie delen en verwerken (convenant in de maak).
- Zeswekelijks is er een overleg zorg en overlast, dit overleg gaat over overlast gevende huishoudens waar verschillende acties worden uitgezet.

W4 Presikhaaf

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer Presikhavers zijn sociaal zelf- en samenredzaam (er is meer sociale cohesie)		
We streven er naar dat Presikhavers meer contacten in hun directe leefomgeving hebben en weten waar zij informatie en advies kunnen krijgen. Er zijn in Presikhaaf veel activiteiten die na corona weer opgestart worden. De wijkkrant, wijkwebsite en naar buiten gericht werken door professionals zijn middelen om wijkbewoners te bereiken.		
Inspanningen 2021		
Het wijkplatform pakt een rol om de participatie van bewoners in Presikhaaf te verhogen. Bewonersinitiatieven krijgen indien nodig professionele ondersteuning en worden in contact gebracht met elkaar. Via netwerkkansen voor kinderen, jongeren en ouderen worden professionals samen gebracht met als doel inwoners samen te brengen en activiteiten op elkaar af te stemmen.		
Meer Presikhavers zijn financieel zelfredzaam: verantwoordelijkheid kunnen nemen voor eigen administratie en (tijds) hulpvraag		
We willen komen tot betere samenwerking met onze partners op het gebied van financiële zelfredzaamheid en komen tot een passend aanbod. Het participatiesprek uur, het spreekuur van de sociale raadsleden en een aanpak 'met het gezicht naar de bewoners' de medewerkers van de stichting Oprecht worden weer gestart.		
Inspanningen 2021		
Samen met het Sociaal Wijkteam en Werk & Inkomen en uitvoeringspartners is gesproken over de herijking van het bestaande aanbod. Er is veel aanbod van activiteiten, door samenwerking en van elkaar leren kan dit mogelijk bijgesteld worden. De samenwerking tussen Werk & Inkomen, Sociaal wijkteam, woningbouwvereniging en team Leefomgeving leidt mogelijk tot een project in Presikhaaf1.		
Meer Presikhavers hebben een gezonde leefstijl		
Veel Presikhavers hebben een te hoog bmi. Er wordt gezocht naar interventies die werken in samenwerking met professionals zorg, welzijn, sport en bewegen en wijkpartners.		
Inspanningen 2021		
Kennis van medewerkers JOGG en GO vormt een onderdeel van het netwerk kansen voor kinderen. Bij alle activiteiten voor kinderen wordt water gedronken. Er is een visie ontwikkeld voor samen spelen in Presikhaaf. Er wordt gezocht naar manieren om aandacht te vragen voor goede voeding, beweging, fysiek en geestelijk welbevinden.		
Meer Presikhavers zijn voldoende zelfredzaam in de Nederlandse taal		
We willen kinderen met een goed taalniveau laten starten op het basisonderwijs en investeren in voorschoolse voorzieningen. Het is een uitdaging om deelnemers aan de lopende informele taalgroepen door te laten stromen naar het reguliere taal aanbod. De voorschoolse voorzieningen worden te weinig gebruikt door kinderen die er wel baat bij zouden hebben. Onderzocht wordt waarom dit zo is en hoe dit veranderd kan worden.		
Inspanningen 2021		
Er is een werkgroep gestart die de huidige voorzieningen voor kinderen tot 4 jaar in beeld brengt. Er start een stedelijke meting naar het taalniveau voor kinderen tot 4 jaar. Pas na de inventarisatie is helder wat er nodig is om het bestaande ToTaalplan aan te passen.		
Kansengelijkheid		
Meer ouders zijn in staat om hun rol en verantwoordelijkheid te nemen als het gaat om opvoedingsvraagstukken		
We zien vaak een hulpvraag van ouders en professionals die zaken met en voor kinderen organiseren in de wijk. We willen hen ondersteunen. Er is een start gemaakt om de voorschoolse voorzieningen voor kinderen in beeld te brengen zodat er een beeld is welke voorzieningen door de ouders gebruikt worden.		
Inspanningen 2021		
Vanwege corona zijn er geen activiteiten voor ouders georganiseerd. De betrokkenheid van ouders als voorwaarde bij het verstrekken van subsidie is vastgelegd in de beschikkingen. Het in kaart brengen van de behoefte aan ondersteuning van ouders wordt opgepakt.		

Presikhaafse kinderen worden meer ondersteund bij de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden

In Presikhaaf wonen mensen met een diversiteit in achtergronden, culturen en gewoonten. Vooral kinderen en jongeren ervaren veel verschillen in normen, waarden en regels tussen thuis, school en op straat/ in de omgeving. Afkomst en talenten willen we meer met elkaar verbinden in de aanpak. Met professionals worden afspraken gemaakt om de talenten van kinderen en jongeren te (h)erkennen, zodat kinderen en jongeren hun talenten kunnen benoemen en stappen vooruit maken.

Inspanningen 2021

Het beschrijven van (on)gewenst gedrag met ouders en partners moet nog plaats vinden. Managers van alle wijkpartijen komen twee keer per jaar bij elkaar waarbij ze uitspreken wat ze aan doelen willen bereiken, hoe we samen werken en van elkaar kunnen leren. De pilot mediawijsheid voor professionals die met jeugd werken is gestart.

Presikhaafse jongeren zijn meer weerbaar ten behoeve van hun identiteitsontwikkeling

De professionals worden meegenomen in het stimuleren van kinderen in hun ontwikkeling via het netwerk kansen voor kinderen. Sleutelfiguren, vrijwilligers bij activiteiten, spelen een belangrijke rol in het leven van kinderen, er is een eerste stap gezet met het in beeld brengen van deze belangrijke groep.

Inspanningen 2021

In Presikhaaf is een netwerk opgericht voor en door professionals die werken met jongeren. De pilot mediawijsheid voor professionals die met jeugd werken is gestart. Presikhaaf University is gestart om te werken met talentenkaarten waardoor jongeren zicht krijgen op hun talenten.

Veiligheid

Er is minder fysieke verloederings in Presikhaaf

Het streven is minder bijplaatsingen en dumping van afval. De schone buurtcoaches en buurtconciërges zorgen voor signaleren van bijplaatsingen van afval en aanspreken op gedrag. Meldingen in fixi en het dagelijks verwijderen van bijplaatsingen van afval zorgen voor een schonere wijk.

Inspanningen 2021

Er zijn folders in meerdere talen verschenen bij de afschaffing van Diftar. Onderzoek naar het gedrag van inwoners rond het bijplaatsen van afval is wel geïnitieerd maar niet opgepakt. Een uitdaging is om uit te zoeken waarom bewoners structureel afval bijplaatsen en hoe dit gedrag te veranderen is. Er zijn twee bewonersinitiatieven om de buitenruimte te verfraaien opgepakt.

Er wordt minder hard gereden in Presikhaaf en de parkeeroverlast is verminderd

Het aanspreken op gedrag van bewoners als zij overlast signaleren door een buurtgenoot is en blijft lastig. Meldingen aanmaken in fixi gebeurt wel.

Inspanningen 2021

Vragen van bewoners rond mobiliteit worden door de deskundige afgehandeld. Waar mogelijk wordt aandacht gevraagd voor voorrang voor langzaam verkeer. Via overleg met partijen wordt aandacht gevraagd voor mogelijkheden om te hard rijden te beperken en parkeeroverlast te verminderen.

Er wordt minder woonoverlast ervaren

Door de Arnhem-Oost aanpak en het te starten ontwikkelperspectief Presikhaaf3 wordt met de bewoners en de wijkpartijen een aanpak geïnitieerd die bijdraagt aan het verbeteren van de leefomstandigheden in Presikhaaf.

Inspanningen 2021

Voor Presikhaaf3 is een concept visie in de maak die samen met bewoners en professionals wordt opgesteld. Stedelijk wordt ingespeeld op nieuwe wetgeving en Presikhaaf wordt aangemeld als wijk waar woningen gekocht worden door de bewoners. Bij de Arnhem-Oost aanpak wordt aandacht gevraagd voor een integrale aanpak waarbij bewoners mee kunnen denken en er mogelijkheden komen zodat de huidige bewoners kunnen blijven leven, werken en wonen in Presikhaaf.

W5 Malburgen

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer Malburgers doen mee door arbeidsparticipatie en/of maatschappelijke participatie.		
Malburgers die drempels ervaren bij het meedoen worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om die drempels structureel te overwinnen. Malburgers die niet in staat zijn om de drempels bij het meedoen structureel te overwinnen vinden makkelijk en dichtbij de ondersteuning (hulp en informatie) om daarmee om te gaan.		
Inspanningen 2021		
De gebiedsagenda is opgesteld: samen met het Sociaal wijkteam en Werk & Inkomen maar ook Achter de Voordeur waarin de samenwerking is vastgelegd en de doelen zijn geformuleerd. De acties zijn voor tweede helft 2021.		
Meer Malburgers zijn (meer) financieel zelf- of samenredzaam		
Malburgers die zichzelf financieel niet of onvoldoende kunnen redden worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om dit te verbeteren. Malburgers die structureel niet in staat zijn om zichzelf financieel voldoende te redden vinden makkelijk en dichtbij de hierbij noodzakelijke ondersteuning binnen het netwerk of wijk- en stedelijke voorzieningen.		
Inspanningen 2021		
Het bewonersplatform gaat zelfstandig functioneren, de opbouwwerker heeft tot nu toe ondersteuning geboden. Bewoners vinden het nog wel spannend en we moeten nog wel een vinger aan de pols houden.		
Malburgers voelen zich gezamenlijk meer verantwoordelijk voor elkaar en de wijk		
Malburgers worden aangemoedigd en ondersteund om elkaar te ontmoeten en initiatieven te ontplooiën. Er wonen relatief veel mensen met een niet westerse achtergrond in Malburgen. Zij helpen elkaar maar weten niet altijd goed waar ze informatie of hulp kunnen krijgen op divers gebied. In Buurthuiskamer de Duiventil is tot nu toe ingezet op ontwikkeling en realisatie van een idee.		
Inspanningen 2021		
Door corona was het lastig om de sociale cohesie beter in te bedden. De buurthuizen gaan/zijn weer open en de buurthuiskamer 't Duifje is bezig met een verzelfstandig en verdere programmering. Huis voor de Wijk is verbouwd en gaat weer open.		
Kansengelijkheid		
De Malburgse jeugd heeft en krijgt, ook in het verdere leven, zoveel als mogelijk de kans om mee te doen.		
- In Malburgse jeugd wordt op een dusdanige manier geïnvesteerd dat eventuele achterstanden in de kansen op meedoen tijdig worden bestreden. - Extra aandacht voor (talent)ontwikkeling van kinderen uit arme gezinnen (lager dan 130% sociaal minimum). - In Malburgen wonen veel kinderen met een anderstalige achtergrond. Mede door corona zien professionals dat veel van deze kinderen moeite hebben om mee te komen.		
Inspanningen 2021		
- Inventariseren alle activiteiten die nu op jongeren en kinderen worden ingezet. - Behoeftte en aanbod worden in kaart gebracht door Goed Geschud. - Activiteiten voor het primair onderwijs zijn volop gestart.		
Volwassen Malburgers hebben, krijgen en pakken zoveel als mogelijk hun kans om mee te doen		
Malburgers met een migratieachtergrond worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om hun kansen op meedoen te verbeteren.		
Inspanningen 2021		
De samenwerking is zeker geïntensiveerd. Corona heeft niet meegeholpen om die samenwerking met alle betrokkenen te intensiveren.		

Meer Malburgers met een migratieachtergrond hebben, krijgen en pakken zoveel als mogelijk hun kans om mee te doen

Malburgers met een migratieachtergrond worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund om hun kansen op meedoen te verbeteren.

Inspanningen 2021

Samen met de collega's van Strategie, Beleid en Regie is besloten om de behoefte en het aanbod (stedelijk en in de wijk) te inventariseren. Dit om in te spelen op het veranderende landschap (zoals wet inburgering).

Gezondheid

Meer Malburgers zijn gezond en maken minder gebruik van specialistische zorg

Malburgers zijn zich meer bewust van hun gezondheid en zijn meer zelfredzaam in het verbeteren van hun eigen gezondheid.

Inspanningen 2021

Openbare ruimte bij het Olympusgebied is op diverse manieren onder de aandacht gebracht en bewoners maken dankbaar gebruik van de geboden buitensport mogelijkheden. Ditzelfde geldt voor de beweegtuin en de wandelroutes. Partijen die zich in Malburgen met sport en jeugd bezighouden hebben gezamenlijk een zomerprogramma samengesteld en gecommuniceerd.

Veiligheid

Meer Malburgers voelen zich veilig in hun buurt, in hun straat en in hun woning

Malburgers denken en werken mee aan het verbeteren van hun leefomgeving; bijvoorbeeld het melden van misstanden en ondermijning maar ook het tegengaan van de verloedering van de leefomgeving.

Inspanningen 2021

Overleg tussen partijen is structureel en geborgd.

Meer Malburgers voelen zich beschermd tegen het gevaar van (kwalijk) menselijk handelen in hun leefomgeving

In Malburgen is aandacht voor een veilige thuissituatie, school en ontmoetingsplekken.

Inspanningen 2021

Bij incidenten waarbij bewoners overlast hebben ervaren zijn en worden actieplannen gemaakt en bewoners betrokken.

Meer Malburgers voelen zich veilig in de openbare ruimte

In Malburgen zijn specifieke plekken bekend en aangewezen waar de fysieke veiligheid verbeterd kan worden.

Inspanningen 2021

De straatcoaches zijn inmiddels aan het werk.

Op winkelcentrum de Drieslag is een projectgroep aan de slag. Op 1 oktober zal de wijkpost gereed zijn voor gebruik (wijkagenten, handhaving, straatcoaches Schoon, heel en veilige Drieslag).

W6 Schuytgraaf/ Elderveld

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Vergroten van samenwerking		
De bewonersondersteuner is in januari gestart en bouwt aan een netwerk van actieve bewoners. Tevens heeft hij de behoeften aan ontmoeting onderzocht en werkt samen met bewoners die dat willen aan het ontplooiën van activiteiten hiervoor.		
Inspanningen 2021		
De bewonersondersteuner heeft een onderzoek gedaan naar behoeften op ontmoeten in de wijk en is in gesprek met bewoners die hier aan hebben meegedaan over een mogelijk nieuwe vorm van bewonersoverleg in de wijk.		
Vergroten van ontmoetingsmogelijkheden		
Er vinden behoefteonderzoeken plaats rondom het thema ontmoeten; waar is nu echt behoefte aan en hoe is dat te realiseren? Daarnaast wordt bekeken welke ruimte er nog (te creëren) is in de MFC's en op andere locaties in de wijk, zoals bijvoorbeeld het sportpark en de Buitenplaats.		
Inspanningen 2021		
Het ontwerp van de kapschuur is gereed en er is budget. Door sterke prijsstijgingen van materiaal loopt de realisatie vertraging op. De publiek toegankelijke ruimten binnen de Omnibus kunnen gebruikt worden om elkaar te ontmoeten, bijvoorbeeld voor ouders als hun kinderen sporten. Andere mogelijkheden zijn er binnen de Omnibus niet, door de grote ruimtevraag van het basisonderwijs.		
Meer ontmoetingsplekken voor jongeren		
Jongerenwerk vindt plaats op straat en in de kantine van EKCA. Jongeren geven aan meer behoefte te hebben aan een JOP dan aan een apart jongerencentrum.		
Inspanningen 2021		
Er is een JOP bij de waterzuivering in Elderveld. Jongeren hebben aangegeven graag een dichte container te willen, er wordt gekeken of deze op een extra locatie gerealiseerd wordt of dat de bestaande JOP bij de waterzuivering vervangen wordt.		
Meer aandacht voor wensen en behoeften van ouderen op het gebied van wonen/zorg/welzijn		
Er zijn enquêtes afgenomen onder professionals en gesprekken gevoerd met professionals over wat zij zien op het gebied van wonen, zorg, welzijn en openbare ruimte voor ouderen. Zodra de coronamaatregelen het toelaten is de vervolgstap het in gesprek gaan met oudere bewoners zelf.		
Inspanningen 2021		
Professionals zijn bevraagd voor het plan 'oud worden in Elderveld'. De komende stap is het bevragen van oudere bewoners zelf. De Wijkmakers zijn gestart met het opstarten van eenzaamheidscoalities. De eerste bijeenkomsten zijn geweest. Dit project eindigt in 2021 en wordt deels gefinancierd met externe subsidies.		
Meer bewoners hebben de mogelijkheid om te participeren		
Met het gebiedsteam Werk & Inkomen en het Sociaal wijkteam worden cijfers over de wijk besproken en wordt gekeken waar maatwerk naast de stedelijke aanpak nog nodig is. Zodra de coronamaatregelen het toestaan worden er weer gezamenlijke spreekuren opgestart.		
Inspanningen 2021		
Uit de cijfers blijkt niet dat er veel bewoners met een uitkering zijn in de Schipholfat. Samen met het gebiedsteam Werk & Inkomen en het Sociaal wijkteam worden cijfers nader bekeken om te bepalen of en zo ja op welke vlakken er wel problematiek is die aangepakt moet worden. In coronatijd zijn er geen gezamenlijke inloopspreekuren geweest van professionals in de wijk. Deze worden in september weer opgestart als de maatregelen het toelaten.		

Kansengelijkheid

Meer kinderen maken gebruik van het voorzieningenaanbod

In Elderveld zijn afspraken gemaakt met de scholen, Rozet, Sportbedrijf Arnhem en Rijnstad over een programma onder school, na school en in de vrije tijd. Leerkrachten stimuleren ouders om bepaalde kinderen aan naschoolse activiteiten deel te laten nemen. Op het gebied van social media wordt na de zomer een pilot gestart voor meiden van groep 7 en 8.

In Schuytgraaf is het netwerk jeugd gestart, voor professionals en vrijwilligers die met en voor jeugd werken. Samen wordt gewerkt aan een masterplan jeugd om voor de korte en lange termijn het opvoeden en opgroeien in de wijk te ondersteunen.

Inspanningen 2021

Er vinden workshops plaats rondom (het gebruik van) social media, de Vitesse Hattrick en run for fun worden uitgevoerd. KIES-trainingen worden aangeboden aan kinderen.

Met Rozet en scholen vindt overleg plaats over aanbod op cultuurgebied, op een aantal scholen zijn programma's gestart of worden deze doorontwikkeld. De speelmorgen is gestart en er wordt extra geïnvesteerd in materialen en cursussen voor de vrijwilligers.

Openbare Ruimte

Meer bewegingsmogelijkheden in de openbare ruimte

In een enquête over ontmoeten onder bewoners is de wens naar voren gekomen voor meer beweegmogelijkheden in de openbare ruimte. Een vervolgenquête gaat over de invulling van een sport- en speelveld in de buurt van MFC de Omnibus. Ook wordt met projectteam Schuytgraaf gekeken hoe bij de ontwikkeling van de laatste velden invulling gegeven kan worden aan de uitgesproken behoeften.

Inspanningen 2021

Er is een enquête uitgezet om te peilen welke voorzieningen bewoners op een sport- en speelveld willen en er is een brief verstuurd naar omwonenden over het vervolgproces. Tot 1 september kunnen bewoners reageren, daarna wordt gestart met het ontwerpproces en planning is om het veld in de eerste helft van 2022 gerealiseerd te hebben.

Er is binnen de gemeente opdracht verstrekt om een dergelijk overzicht te krijgen, deze komt na de zomer beschikbaar.

Veiligere openbare ruimte

In het wijkveiligheidsoverleg bespreken professionals en gemeente samen wat er aan signalen is en hoe deze opgepakt kunnen worden. Het aantal meldingen over overlast neemt af.

Inspanningen 2021

Acties rondom het ruimen van zwerf fietsen en zwerfvuil zijn ingezet. Op verzoek van bewoners of partners kunnen deze herhaald worden. Er is een wijkveiligheidsoverleg voor het gebied, dat eens in de 6 weken plaatsvindt. Afdeling veiligheid, team Leefomgeving, handhavende instanties (boa's en politie) en jongerenwerk bespreken actuele ontwikkelingen met elkaar en stemmen af over acties. Tevens wordt gekeken hoe onderwerpen voor de langere termijn aangepakt kunnen worden.

Doel meer aandacht voor behoud van groen, inrichting van de openbare ruimte en veiligheid

In grote projecten als gasloos Elderveld Noord en het ontwikkelperspectief Elderveld is veel aandacht voor kansen om groen te behouden en leefbaarheid en veiligheid te bevorderen.

Er zijn veel bewonersinitiatieven rondom groen; bijvoorbeeld het aanleggen en onderhouden van buurttuinen. Deze worden waar nodig ondersteund.

Inspanningen 2021

- Het proces rondom de groenvisie is gestart, maar loopt door de coronamaatregelen vertraging op. Het starten van zelfinitiatieven door bewoners vraagt aandacht en begeleiding.
- De Briellehof is vergroend.
- Voor bewonersinitiatief Stoeterij is een plan gemaakt en vindt nu overleg plaats met de gemeente over onder andere haalbaarheid en benodigde financiële middelen.
- Er is een wijkveiligheidsoverleg voor het gebied, dat eens in de 6 weken plaatsvindt. Afdeling veiligheid, team Leefomgeving, handhavende instanties (boa's en politie) en jongerenwerk nemen deel aan dit overleg en wisselen actuele signalen uit. Tevens wordt gekeken hoe onderwerpen op langere termijn aangepakt kunnen worden.

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	25.333	25.140	-193	0
Baten	2.591	2.591	0	0
Saldo lasten en baten	-22.742	-22.549	193	0
Toevoegingen aan reserves	292	292	0	0
Onttrekkingen aan reserves	770	770	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	478	478	0	0
Prognose resultaat	-22.264	-22.071	193	0

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-193	V					
Teams leefomgeving (TLO's)	-193	V					
Turap 2	-193	V					
Thema: Gezondheid							
Sport	-193	V	Sportaccommodatie Marasingel 251	N	I	AR	J
Turap 1	0						
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Sportaccommodatie Marasingel 251

Volgens de planning van het meerjarenonderhoudsplan is renovatie van de gevel en het wandeldek uitgevoerd, evenals verduurzaming van de buitenverlichting. Door technisch een andere constructie uit te voeren, met gelijke kwaliteit, is een besparing gerealiseerd ten opzichte van geraamde bedrag. Ook is de aanbesteding meegevallen. Totaal voordeel circa 50% wat uitkomt op een voordeel van € 193.000 ten gunste van de exploitatie.

W7 De Laar/ Elden

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Sterkere onderlinge contacten in de buurt (sociale cohesie)		
In De Laar zijn straten waar mensen elkaar nauwelijks kennen. We streven er naar dat de leefbaarheid en onderlinge betrokkenheid wordt vergroot in De Laar.		
Inspanningen 2021		
- Voor de binnenruimte van sporthal De Laar is een ontwikkelroute uitgezet en is begonnen met de uitvoering. Voor de buitenruimte is het plan in voorbereiding. De ambitie is dit voor het einde van het jaar klaar te hebben. - De plannen voor gemeenschappelijke ruimte in scholencomplex aan de Brabantweg zijn klaar. In september start het fysiek aanpassen van de ruimte. De planning is om vóór het einde van dit jaar de ruimte in gebruik te nemen. - De planvorming voor een nieuwe visie op speeltuinen is afgerond. Dit wordt voor het einde van het jaar omgezet in een visiedocument. - Vanaf begin september wordt het ondersteunen van werkgroepen en bewonersinitiatieven verder opgepakt.		
Meer mensen voelen zich prettig en kunnen meedoen in hun omgeving (sociaal zelfredzaam)		
We streven naar een goed netwerk. Veel mensen willen zich ontwikkelen en ervaringen op kunnen doen. Ook ouderen willen langer zelfstandig kunnen wonen.		
Inspanningen 2021		
In afstemming met het Sociaal wijkteam zetten wij in op het versterken en vergroten van het aantal ontmoetingsplekken in De Laar. Daarnaast blijven wij initiatieven zoals de taalgroepen ondersteunen. Verder werken wij toe naar een structurele inbedding van zowel het project Buurtschakels als het project Elden voor Elkaar.		
Sterker zelforganiserend vermogen van bewoners (financieel zelfredzaam)		
In De Laar-Elden is een relatief grote groep t/m 45 jaar met een uitkering. Mensen zijn vaak wel gemotiveerd om iets te kunnen betekenen of willen aan het werk. We willen dit actief opmerken en oppakken.		
Inspanningen 2021		
Samen met het Sociale wijkteam, het gebiedsteam Werk & Inkomen en Plangroep heeft het team Leefomgeving inmiddels een gedeelde huisvesting binnen het gebied gerealiseerd. Vanuit gedeelde spreekruimtes en andere gedeelde faciliteiten in de wijk wordt de samenwerking in de praktijk verder vormgegeven. Voor de tweede helft van 2021 zullen de participatiesprekuren in de wijk verder worden ontwikkeld.		
Kansengelijkheid		
Bewoners de mogelijkheid bieden om zelfstandiger en steviger in de maatschappij te staan en indien nodig meer zelf de regie te kunnen voeren over hun leven.		
We willen in de wijk kansengelijkheid bevorderen en ondersteuning bieden voor wie dit nodig heeft. Deze ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in de eigen wijk/omgeving.		
Inspanningen 2021		
Ondanks corona is het project buurtschakels in aangepaste vorm doorgegaan. Vanwege positieve resultaten is ook de capaciteit van het project inmiddels verdubbeld. De taalvaardigheidstrainingen hebben stil gelegen maar zijn opnieuw gestart. In de tweede helft van 2021 zullen wij samen met onze partners aan de slag gaan met onder andere het thema gezondheid.		
Zo veel mogelijk kinderen bereiken die extra ondersteuning kunnen gebruiken in hun ontwikkeling en hier een goed en passend programma voor aan te bieden.		
We continueren het programma Kansrijk opgroeien.		

Inspanningen 2021

Voor de leeftijdsgroep 12- zijn op twee schoollocaties speciale coördinatoren aangesteld die het "Kansrijk Opgroeien" programma 12- uitvoeren. Daarnaast wordt via het project "Focuz Academy" van Rijnstad vorm gegeven aan het programma voor 12+.

Openbare ruimte

Meer bewoners zijn tevreden over hun leefomgeving

In de Laar geven bewoners aan dat zij het gevoel hebben dat de kwaliteit van de leefomgeving achteruit gaan. Elden wil haar dorpse karakter behouden.

Inspanningen 2021

We volgen de social media in de wijk actief en waar wenselijk gaan we aan de slag met de bewonersvraag of wens. Aan de hand van de Spelenvisie die wij dit jaar opstellen, gaan wij aan de slag met structurele verbeteringen. Tussentijds spelen wij in op actieve wensen van bewoners.

Wij hebben periodiek overleg met het DorpsPlatform Elden en sluiten vaak aan bij de openbare vergaderingen. Voor De Laar zetten we samen met de bewonersondersteuning in op de vorming van een netwerk voor samenwerking tussen de actieve bewonersgroepen. Samen met de afdeling wijkonderhoud hebben we constant aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Duurzaamheid

Meer aandacht voor het onderwerp duurzaamheid in de wijk

De tuin van Elden wordt aangemerkt als een kansrijke wijk. Dat betekent dat deze wijk versneld af zou kunnen van het gas. In De Laar is de bewonersgroep 'De Laar Energie Bewust' gestart.

Inspanningen 2021

Als team Leefomgeving sluiten wij aan bij de wijkgesprekken Energie van 'Arnhem AAN'. Van daaruit verbinden en ondersteunen wij waar nodig de onderlinge initiatieven van bewoners.

Wonen

Meer passende woningen voor de diverse doelgroepen

We hebben speciaal aandacht voor jongerenhuisvesting, levensloopbestendige woningen en huisvesting van arbeidsmigranten.

Inspanningen 2021

Met de partners zijn afspraken gemaakt over het tijdig informeren van jongeren over de mogelijkheden van het vinden van eigen huisvesting. Daarnaast blijven wij samen met de partners aandacht vragen voor het vergroten van het woningaanbod voor jongeren.

Bij stedelijke ontwikkelingen op het gebied van huisvesting arbeidsmigranten sluiten wij aan.

Waar sprake is van nieuwe (bouw)ontwikkelingen zetten wij ons er voor in om bewoners volwaardig en aan het begin van het proces te betrekken.

Veiligheid

Meer bewoners voelen zich veilig en zijn betrokken in hun buurt.

Op meerdere punten wordt in de wijk onveiligheid ervaren. Bewoners in De Laar/ Elden zijn op diverse fronten actief. Buurtveiligheid, zwerfvuil of AED zijn onderwerpen waar bewoners zich voor inzetten.

Inspanningen 2021

Waar verkeersknelpunten zich aandienen worden deze samen met de collega's van wijkonderhoud en verkeer opgepakt. Waar mogelijk worden er in afstemming met bewoners verbeteringen aangebracht. Wij zijn aangesloten op de whatsappgroepen voor buurtpreventie in De Laar. Er is inmiddels een innovatie en adequate aanpak voor jeugdoverlast ontwikkeld. Voor de tweede helft van 2021 zetten wij in op een meer preventieve aanpak. Voor buurtoverlast ontwikkelen wij samen met de Overlast en Zorg-coördinator een nieuwe buurtgerichte aanpak waarbij wij vervolgens gaan samenwerken met de verschillende wijkpartners. Er is inmiddels een innovatie en adequate aanpak voor jeugdoverlast ontwikkeld. Voor de tweede helft van 2021 zetten wij in op een meer preventieve aanpak.

W8 Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg

Voortgang doelen en inspanningen

Thema's	Doelen	Inspanningen
Meedoen		
Meer aandacht voor kwetsbare bewoners		
In het gebied wordt gewerkt aan de realisatie van ontmoetingsplekken. De verwachting is dat in Kronenburg dit jaar een nieuwe ontmoetingsplek geopend wordt. Rijnstad zal in samenwerking met bewoners een programma voor deze locatie en de Madser ontwikkelen. Als professionals (Werk & Inkomen, Rijnstad, Sociaal wijkteam en team Leefomgeving) hebben we de sociale gebiedsvisie vastgesteld.		
Inspanningen 2021		
Er is ingezet op een sociaal gebiedsplan voor het gebied Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg.		
Minder inwoners zijn eenzaam		
De ontmoetingsplekken in Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg worden versterkt. Hiervoor worden buurtschakels ingericht. En programma opgesteld voor onder andere eenzame ouderen. De verbinding met Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA) op het thema eenzame ouderen is ook gelegd.		
Inspanningen 2021		
De ansichtkaartenactie is gehouden. Daarnaast is er een actie opgezet waarbij studenten een bloem gebracht hebben naar bewoners in het gebied. Daarbij hebben zij ook een enquête uitgereikt. Zorg op maat, te beginnen met huishoudelijke hulp maakt onderdeel uit van de sociale paragraaf in de gebiedsvisie Kronenburg. En is gekoppeld aan de herijking sociale basis. De stichting Immerloopark heeft een subsidie toegekend gekregen voor de ontwikkeling van een ontmoetingsplek in het Immerloopark. Het buurthuis in Kronenburg zal in de 2e helft van 2021 in gebruik genomen worden. In samenwerking met Rijnstad zal een programma opgesteld worden voor zowel deze locatie als de Madser. Acties ten aanzien van de Vredenburg staat gepland voor de 2e helft van 2021.		
Meer mensen zijn gezond door te bewegen en te ontmoeten		
Er is ingezet op bewegen. De ESA (sportvereniging) heeft een mooie ontwikkeling doorgemaakt. Vanuit Kansrijk Opgroeien wordt ingezet op bewegen in het naschoolse programma. Run4Fun is opgestart. De spelcontainers staan weer in de wijk. De vergunning voor de aanleg van de skatebaan/pumptrack is verstrekt. Realisatie heeft plaats gevonden in augustus 2021.		
Inspanningen 2021		
Vanuit Kansrijk Opgroeien, de ESA en Sportbedrijf wordt gezorgd voor een gevarieerd beweegaanbod.		
Kronenburg en Vredenburg zijn gezonde en gewilde wijken		
De gebiedsvisie voor Kronenburg is door het college aan de Raad voorgelegd. In het participatietraject zijn bezwaren van de bewoners naar voren gekomen. Bewoners worden betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen, zodra de Raad deze heeft goedgekeurd.		
Inspanningen 2021		
Met input van het team Leefomgeving heeft de kernorganisatie een gebiedsvisie opgesteld. Deze is in juni in het college besproken. Daarnaast heeft het team Leefomgeving een sociale gebiedsvisie met het Sociale wijkteam, Werk & Inkomen en Rijnstad opgesteld en vastgesteld, met prioriteiten voor 2022.		
Openbare ruimte		
Een groene en gezonde wijk		
Op diverse plekken in het gebied vinden in samenwerking met bewoners vergroeningsprojecten plaats. Onder andere de Willem Dreessingel in Rijkerswoerd, de driehoek in Kronenburg en de boomspiegels in het Schepen te Boeckoppad.		

Inspanningen 2021

De plannen voor de vervanging van de bomen worden nu gemaakt. George Marshallstraat zal in de tweede helft van 2021 aan bod komen.
Op diverse plekken zijn we met partners in gesprek dat de omgeving verbeterd moet worden. Een voorbeeld hiervan is het Stedumhof in Vredenburg.
De vergroening van het Croydonplein en de busbaan in Kronenburg zijn opgenomen in de gebiedsvisie Kronenburg.

Meer bloemrijke plekken in de wijk

Het maaibeeld van diverse bermen is aangepast waardoor bloemrijke bermen ontstaan. Bij diverse bewonersinitiatieven wordt ook gekeken naar de realisatie van een moestuin/pluktuin.

Inspanningen 2021

Op diverse plekken is het maaibeeld aangepast, hierdoor ontstaan bloemrijke bermen.
In een ontwikkeling aan de Heiligerleeplaats wordt de mogelijkheid voor de aanleg van een moestuin onderzocht.
Aan de Mooieweg wordt een pluktuin gerealiseerd.
We ondersteunen bij de verplaatsing van de Tuinmaat.

Meer verantwoordelijkheid voor een veilige en aantrekkelijke leefomgeving

In Vredenburg is een plan van aanpak opgesteld om verloedering van een eerste plek aan te pakken. Er is ook al een start gemaakt met de uitvoering daarvan. Daarnaast wordt gekeken naar de verloedering van het gebied rondom de Stedumhof en Loppersumhof.

Inspanningen 2021

Vanwege de beperkende maatregelen als gevolg van corona heeft de schouw niet plaats kunnen vinden.

Veiligheid

Vermindering sociale problematiek

Overlast staat hoog op de agenda. In diverse vormen wordt hier aandacht aan besteed. Zowel met bewoners over specifieke plekken zoals bijvoorbeeld de playground en de skatebaan in Rijkerswoerd. In afstemming met professionals wordt hier aan gewerkt.

Inspanningen 2021

De sociale tafel is opgestart en de sociale gebiedsvisie met prioriteiten voor 2022 is opgesteld en vastgesteld.

Verminderen van onveilige verkeerssituaties

Bewoners van Rijkerswoerd hebben de onveilige verkeerssituaties in kaart gebracht.

Inspanningen 2021

Samen met de bewoners van Rijkerswoerd wordt er gewerkt aan een prioritering van aanpak van onveilige verkeerssituaties. Hierover vindt overleg plaats tussen bewoners en professionals in de wijk.

Minder overlast door dealers op straat

Er is een wijkveiligheidsoverleg opgezet, hierin nemen diverse professionals uit de wijk deel. Deze problematiek wordt daar ingebracht en de plekken die dan naar voren komen krijgen extra aandacht.

Inspanningen 2021

Het wijkveiligheidsoverleg is vormgegeven. Het overleg vindt maandelijks plaats, dan wordt er gekeken op welke onderwerpen extra aandacht noodzakelijk is.

S00 Bestuur, dienstverlening en financiën

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Arnhem is een dienstverlenende en herkenbare netwerkgemeente, die open staat voor maatschappelijke initiatieven in het publieke domein zowel vanuit de stad als vanuit de wijken

Samen met de stad - Arnhem heeft een transparant, democratisch bestuur dat zich richt op samenwerking met inwoners en bedrijven

Zie de toelichting bij onderstaande inspanningen.

Rekenkamer: Uitvoeren onderzoeksprogramma

In de eerste helft van 2021 zijn de onderzoeken naar Meldingen Openbare Ruimte, Corona steunmaatregelen, Grijze economie (ondermijning) en Van Wijken Weten afgerond en aan de raad aangeboden. Tevens heeft de Rekenkamer de raad (eenmalig) gefaciliteerd bij het beoordelen van de Jaarstukken 2020 aan de hand van de methode Duisenberg. We hebben zowel de kosten op ons genomen voor het aantrekken van externe onderzoekscapaciteit en de initiatiefnemers en de griffie op de achtergrond geadviseerd in het organiseren van het te doorlopen traject. Het onderzoek naar onderwijshuisvesting is door een wisseling van onderzoeksbureau nog in de onderzoeksfase en wordt naar verwachting eind 2021 aangeboden aan de raad. De onderzoeken naar daklozen en armoede bevinden zich in de opstartfase.

College: Vroegtijdig in gesprek gaan met de raad, bewoners en verschillende partijen

Participatie in coronatijd

De positieve ervaringen met online participatie groeien in de breedte (meer mensen/partijen maken gebruik) en in de diepte (meer mogelijkheden en tools worden gemeengoed). Online werken, al doende leren en nieuwe mogelijkheden verkennen zijn binnen Arnhem aan de orde. Tegelijkertijd constateren we, samen met onze partners, dat participatie ook kan vertragen in tijden van corona. Uitsluitend online participatie biedt mogelijkheden, maar kent zeker ook beperkingen.

Projectvoorstel 'Aan de slag met burgerparticipatie'

Naar aanleiding van het projectvoorstel van de raads werkgroep burgerparticipatie zijn een aantal zaken uitgevoerd zoals de Arnhemse beslisboom, de toevoeging van een participatieparagraaf in raadsvoorstel, een evaluatieformulier om van het participatietraject te leren, de ontwikkeling van de participatietool 'meedenken.arnhem.nl' en het opstellen van een training voor medewerkers. Samen de stad maken doe je met elkaar. Bij de trainingen betrekken we inwoners en andere partners in de stad.

Doorontwikkeling burgerparticipatie

Intussen is er een actieprogramma opgesteld waarbij de leidraad is:

1. een divers Arnhem: meer verschillende Arnhemmers kunnen meedoen;
2. betrokkenheid: mensen voelen zich betrokken bij de stad Arnhem;
3. samen sterker en wijzer worden: kwaliteitsimpuls in plannen, beleid en projecten.

Met als doel om met participatie betere plannen te maken en zorgvuldige besluiten te nemen, met andere woorden versterken van de lokale democratie.

Samen met de regio - Arnhem speelt een relevante en betekenisvolle rol in de regionale, landelijke en grensoverschrijdende netwerken

In januari 2021 is de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Het gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen is per die datum opgeheven. De GMR werkt via vijf opgaven onder meer aan de bereikbaarheid van de regio, meer banen, een gezamenlijke aanpak van de woningbouwopgave, de energietransitie, aan een goede verdeling van het culturele aanbod en duurzaam toerisme. Via de verstedelijkingsstrategie 'Meer, groen, meer stad' werkt de GMR samen met de regio Foodvalley aan de ruimtelijke inpassing van woon- en werklocaties in goede balans met landschap en mobiliteit. Arnhem heeft via de verschillende bestuurlijke teams bijgedragen aan de verdere opbouw van de regionale agenda voor 2022. Financieel is de basisbijdrage van Arnhem nu geregeld via de Perspectiefnota 2022. De Perspectiefnota is inmiddels door de Raad vastgesteld.

Over de benodigde financiën voor de opgaven GMR is inmiddels ook meer bekend. De GMR heeft in april een uitgewerkte regionale agenda voor 2022 gepresenteerd met een bijpassende begroting. Het college heeft hier met instemming van de gemeenteraad een zienswijze op ingediend waarin ze vragen om nadere prioritering en fasering. De regio zal in september een definitieve agenda aanbieden. Op dit moment wordt in beeld gebracht welke kosten uit de agenda reeds in onze

begroting zitten en waar sprake is van nieuwe middelen die nog moeten worden gevonden. De regio werkt in bestuurlijke en ambtelijke teams aan de definitieve agenda waarop de gemeenteraden van de regiogemeenten in het najaar per opgave kunnen intekenen.

Arnhem draagt in 2021 bij aan het proces versterking regio Arnhem-Nijmegen

Het versterkingsproces regio Arnhem-Nijmegen heeft geresulteerd in de instelling van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio per 1 januari 2021 met dezelfde 18 gemeenten. Het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem-Nijmegen is tegelijkertijd opgeheven. De nieuwe samenwerking is gestart met een ambitieuze visie en agenda rond belangrijke maatschappelijke opgaven in de regio. Het versterkingsproces en de Arnhemse inzet daar op is daarmee ten einde. De gemeente draagt dit lopende jaar bij aan een goede start en eerste jaar van de Groene Metropoolregio.

Arnhem werkt in netwerken van steden in Nederland en de Euregio én in belangenorganisaties als VNG en G40 samen aan beleidsafstemming en -beïnvloeding en draagt bij aan lobbydossiers richting het Rijk en Europa

Hier zijn geen bijzonderheden te melden. Alles loopt goed door.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Arnhem blijft zich inzetten voor verbetering van de (digitale) dienstverlening aan haar inwoners en ondernemers

Zie voor de toelichting onderstaande inspanningen 'Digitaliseren van het klantproces en 'Innoveren met data'.

Digitaliseren van het klantproces

Bij Burgerzaken stond het eerste kwartaal van 2021 vooral in het teken van het organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen en het referendum over het afvalbeleid. Ondersteuningsverklaringen voor het verzoek tot het houden van een referendum konden voor het eerst digitaal worden ingediend. De extra maatregelen vanwege corona (met name het briefstemmen en vervroegd stemmen) maakten deze verkiezingen tot een grote uitdaging. Ze zijn zonder noemenswaardige incidenten verlopen.

Voorts zijn bij Burgerzaken de voorbereidingen voor vervanging van de applicatie waarmee inwoners een afspraak kunnen maken met de gemeente in volle gang. De businesscase is afgerond, het inkooptraject zal binnenkort starten. Doel is de klantgeleiding en kanaalsturing te verbeteren en ook de druk op de telefonie bij Klantenservice te verminderen. Daarnaast lopen bij Burgerzaken de technische voorbereidingen voor de eerste e-diensten, die de mogelijkheid bieden om digitaal zaken zoals overlijdensaangifte te regelen.

Verder zijn Klantenservice en Burgerzaken samen met Onderzoek & Statistiek bezig met een nieuwe opzet van het klanttevredenheidsonderzoek, in eerste instantie met name naar de telefonische en balie-dienstverlening maar in een later stadium uitbreidbaar naar andere vormen van dienstverlening. De businesscase hiervoor is in de afrondende fase.

Bovendien neemt Burgerzaken sinds najaar 2020 deel aan de landelijke pilot "DigiD substantieel aan de balie", met als doel inwoners te helpen hun DigiD te upgraden naar een hoger beveiligingsniveau, dat voor steeds meer overheidsdiensten als voorwaarde gesteld gaat worden. Helaas heeft de pilot door technische problemen van rijkswege grote vertraging opgelopen. Deze zijn ondertussen opgelost, maar vervolgens heeft de VNG vanwege corona (en de impact hiervan op de primaire dienstverlening van afdelingen burgerzaken in het land) besloten de pilot tot nader order uit te stellen.

Wat betreft de uitvoering van de motie "van nationaliteit onbekend naar staatloos" heeft Burgerzaken tot dusverre 56 personen uitgenodigd voor een gesprek. Hierop is 75% van de genodigden ingegaan. Van hen kon aan 12% de status van staatloze worden toegekend; 88% beschikte inmiddels over documenten waarmee ze met hun actuele nationaliteit in de BRP konden worden ingeschreven. Overigens is de verwachting dat de doelgroep die nog met "nationaliteit onbekend" staat geregistreerd sterk afneemt dankzij de recent aangekondigde versoepeling van de eisen voor naturalisatie voor personen die onder de "pardonregeling" vielen; verwacht wordt dat velen van hen nu voor de Nederlandse nationaliteit zullen kiezen.

Innoveren met data

In diverse trajecten op het gebied van (onder meer) energie en klimaat, armoede en schulden, ruimte en in het sociaal domein voeren we gesprekken over de bundeling tussen data, kennis en menskracht. De ID-contact pilot is samen met onder andere Nijmegen, Drechtsteden, HAN en Radboud Universiteit uitgevoerd en was succesvol. We volgen de koers van VNG als het om de chatbot gaat en bekijken mogelijkheden om deze toe te passen met ID-contact.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Een inclusieve organisatie

In april 2021 is de bestuursopdracht 'Diverse en inclusieve organisatie' vastgesteld. We hebben de ambitie om een inclusieve en diverse organisatie te zijn, een organisatie die een afspiegeling is van de Arnhemse beroepsbevolking op alle niveaus binnen de organisatie. Dit willen we binnen vijf jaar realiseren. Hiervoor richten we ons op twee onderdelen:

1. een divers personeelsbestand en vormgeven van werk;
2. een inclusieve cultuur.

Eerder hebben we hiervoor de nodige stappen gezet. Nadere informatie is te vinden in de raadsbrief (en bijlagen) 'Rapport stappen diverse en inclusieve organisatie' van 6 april 2021. Dit is een thema dat continu aandacht nodig heeft en krijgt. De verandermanager Diversiteit en Inclusie is aangesteld.

Bewust worden

Als het gaat om diversiteit en inclusie hebben we diverse stappen gezet om te komen tot bewustwording. Hiervoor zijn sessies geweest met onder meer het management en de programmamanagers van de gemeentelijk organisatie onder begeleiding van externe deskundigen. Daarnaast hebben ook de OR en trainees het initiatief genomen om bewustwording binnen de organisatie onder de aandacht te brengen. Dit heeft geleid tot meer aandacht, bekendheid én draagvlak voor het thema.

De deelname aan de training 'selecteren zonder vooroordelen' door leidinggevenden en P&O-adviseurs draagt ook bij aan toename van de bewustwording.

Aantrekken nieuw personeel

De werkenvoorarnhem website wordt steeds beter gevonden. We zijn nu bezig met een doorontwikkeling van de website. We hebben een bijeenkomst georganiseerd waarin we input hebben gekregen van mensen uit verschillende doelgroepen (niet westers, visuele beperking), omdat we streven naar een inclusieve werkenvoorarnhemsite. We zijn voornemens om het komende half jaar de website verder te optimaliseren en nog veel meer in te zetten op foto en video.

Daarnaast zijn we bezig met het maken van een social media strategie zodat we een nog breder publiek bereiken.

We werken sinds 6 maanden ook veel meer met vacaturevideo's en LinkedIn. We zien dat er een toename is van sollicitanten en de diversiteit hiervan.

Instroom jongeren

We passen wervingsteksten aan al naar gelang de doelgroep die we willen bereiken, zo ook voor jongeren. Ook werven we steeds meer op andere manieren dan de traditionele. Dit omdat we zien dat jongeren op andere zaken aanslaan dan 'oudere' sollicitanten. Het recruitmentcafe is daar een voorbeeld van, net zoals bijvoorbeeld filmpjes en vlogs. We willen ook collega's enthousiasmeren en interne collega's meer ambassadeur maken van onze eigen organisatie.

Arnhem: dienstverlenend en herkenbaar - Flexibele werkomgeving voor personeel

Het programma hybride werken gaat over efficiënter en slimmer werken. De gemeente Arnhem kiest ervoor om de faciliteiten voor de thuiswerkplek in de vorm van bruikleen aan de medewerker te verstrekken. De gemeente Arnhem bereidt het hybride werken voor door de kantoorwerkplek zoveel als mogelijk binnen de huidige kaders aan te passen aan de wensen en behoeften die er zijn. Vragen zoals bezettingsgraad, reserveringstool, inrichting pand, gebruik reserveringstool, hybride vergaderen komen aan de orde. Het hybride vergaderen moet een volwaardig alternatief worden voor met z'n allen op kantoor vergaderen. Hiervoor worden de juiste audiovisuele faciliteiten geboden. Het dienstverleningsconcept van De Connectie moet passend zijn bij het hybride werken. In nauwe afstemming met De Connectie wordt in kaart gebracht of er wijzigingen nodig zijn van de dienstverlening (te denken valt aan ondersteunen hybride vergaderen en eventueel langere openstelling servicedesk).

Modernisering van de digitale werkplek

Er wordt gewerkt aan de verdere uitrol van Office 365, waaronder het bestandsdelen in Teams en een nieuw sociaal intranet. Dit loopt samen op met de uitrol van het hybride werken.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	86.543	92.411	1.950	3.918
Baten	503.719	525.687	20.268	1.700
Saldo lasten en baten	417.176	433.276	18.318	-2.218
Toevoegingen aan reserves	28.762	27.819	-943	0
Onttrekkingen aan reserves	24.273	24.273	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-4.489	-3.546	943	0
Prognose resultaat	412.687	429.730	19.261	-2.218

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	5.868	N					
Turap 2	1.950	N					
Personeel en Organisatie	800	N	Formatie SB&R	N	I	AR	J
Personeel en Organisatie	531	N	Afronding loonheffingsonderzoek	N	I	AR	J
Personeel en Organisatie	400	N	Bedrijfsvoering P&O	J	I	AR	J
Financiën	227	N	Actualisatie MIP	N	S	AR	J
Publieke dienstverlening	217	N	Burgerzaken verkiezingen	N	I	AR	J
Publieke dienstverlening	150	N	Klantenservice	N	I	AR	J
Automatisering	75	N	Bedrijfsvoering ICT	J	I	AR	J
Bedrijfsvoering	-450	V	Kantoorhuisvesting	N	S	AR	J
Turap 1	3.918	N					
Bedrijfsvoering	2.000	N	Formatie SB&R	N	I	AR	J
Automatisering	343	N	Connectie: opgave ICT: programma 2!Connect	N	I	AR	J
Automatisering	275	N	Bedrijfsvoering ICT	J	I	AR	J
Automatisering	251	N	Connectie: structurele doorwerking	N	S	AR	J
Publieke dienstverlening	188	N	Extra lasten open houden burgerzaken en Klantenservice	J	I	AR	J
Bedrijfsvoering	170	N	Leegloop personeel projecten (PIM)	J	I	AR	J
Automatisering	150	N	De Connectie: extra opdrachten, realisatie taakstellingen onder druk en extra kosten als gevolg van de crisis	J	I	AR	J
Publieke dienstverlening	140	N	Klantenservice	N	S	AR	J
Bedrijfsvoering	125	N	Hybride werken: structurele kosten	N	S	AR	J
Automatisering	100	N	Aanpassen gemeentelijke websites	N	I	AR	J
Bedrijfsvoering	100	N	Mogelijke vertraging en/of meerkosten beheer en groot onderhoud / projecten Openbare ruimte	J	I	AR	J
Publieke dienstverlening	50	N	Klantenservice: inhuur	J	I	AR	J
Bedrijfsvoering	26	N	Duurzaamheidsmaatregelen eigen gebouwen	N	I	AR	J

Baten	21.968	V					
Turap 2	20.268	V					
Financiën	10.579	V	Meicirculaire gemeentefonds	N	I	AR	J
Financiën	6.129	V	Aanvullende compensatie Rijk corona	J	I	AR	J
Financiën	2.201	V	Compensatie corona gederfde inkomsten 2020	N	I	AR	J
Financiën	905	V	Ontvangen belastingvoordeel BTW	N	I	AR	J
Bedrijfsvoering	264	V	Resultaat verkoop aandelen Facility Point	N	I	AR	J
Bedrijfsvoering	200	V	Kantoorhuisvesting	N	S	AR	J
Publieke dienstverlening	40	V	Gecorrigeerde meeropbrengsten leges	N	S	AR	J
Personeel en Organisatie	-50	N	Afschaffen koffiegeld medewerkers	N	I	AR	J
Turap 1	1.700	V					
Financiën	1.700	V	Aanvullende compensatie Rijk corona	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	-943	V					
Turap 2	-943	V					
Financiën	-943	V	Actualisatie toevoeging BR solvabiliteit	N	S	BR	J
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Formatie SB&R

In de afgelopen jaren is een onevenwichtigheid ontstaan tussen de formatieve en daadwerkelijk ingezette capaciteit bij het cluster Strategie, beleid en regie (SBR). Deze ontwikkeling vraagt om aandacht. Er is een plan van aanpak opgesteld om de opgaven en de bezetting in verband met elkaar te bezien. De uitkomst van dit onderzoek kan verschillende kantehnen op. Van teveel of juist te weinig formatie in relatie tot de opgaven. Voor het jaar 2021 zijn er beperkte(re) sturingsmogelijkheden om de bezetting te beïnvloeden.

Op basis van de cijfers tot en met juli verwachten we een nadeel ten opzichte van de begroting van € 0,8 miljoen. Deze prognose bevat nog de nodige onzekerheden die in de komende periode, in samenhang met het hierboven genoemde plan van aanpak, nader onderzocht zullen worden.

Afronding loonheffingsonderzoek

De Belastingdienst heeft naar aanleiding van een onderzoek over de jaren 2012 tot en met 2020 een naheffing loonbelasting opgelegd van € 427.551, exclusief belastingrente en een boete ad € 30.000. De hoogte van de belastingrente wordt geschat op €75.000. Dit betreft de uitkomst van een compromisvoorstel waarmee de belastingjaren 2012 tot en met 2020 t.a.v. loonbelasting definitief zijn afgehandeld. In de begroting was hiervoor een risicoschatting opgenomen van €500.000 - €2.000.000. Dit risico zal met afwikkeling van de naheffing komen te vervallen.

Bedrijfsvoering P&O

Diverse processen binnen de ambtelijke organisatie ondervinden vertraging als gevolg van de contactbeperkende maatregelen. Het herstel van langdurig zieke medewerkers als gevolg van corona neemt veel tijd in beslag. Als gevolg daarvan dient ter overbrugging van deze periode extra te worden ingehuurd.

Actualisatie MIP

Voor de Begroting 2022 is het MIP geactualiseerd. Hieruit ontstaat een voordeel van € 0,6 miljoen in 2021. De oorzaak hiervan is tweeledig. Enerzijds zorgt de aanpassing van de omslagrente ervoor dat er minder kapitaallasten hoeven te worden geraamd voor geplande investeringen. Anderzijds wordt een aantal investeringen getemporeerd. Hierdoor schuiven de kapitaallasten naar latere jaren.

Burgerzaken verkiezingen

In de jaarrekening van 2020 is voor Burgerzaken een budgetoverheveling opgenomen voor € 217.000. Het gaat hier om middelen om de extra kosten op te vangen die gemaakt moeten worden voor coronamaatregelen voor het organiseren van de verkiezingen. Dit bedrag is per abuis administratief niet correct verwerkt en hiermee ten gunste van de algemene reserve gekomen. Om dit te corrigeren moet hetzelfde bedrag uit de algemene reserve worden gehaald. Hiermee handelen we in lijn met de vastgestelde nota budgetoverheveling / de jaarstukken.

Klantenservice

Er wordt op dit moment een tekort verwacht van € 150.000 voor de Klantenservice voor 2021. Dit heeft te maken met extra kosten voor inhuur en telefonie. De inhuur wordt ingezet om het team op sterkte te houden om de dagelijkse stroom telefoontjes te verwerken. Ook in 2021 zien we veel inkomend (mobiel) belverkeer. Dit geeft druk op de dienstverlening. In de Perspectiefnota 2022 is voor de verbetering van klantcontacten vanaf 2022 structureel € 300.000 toegekend, maar genoemde kosten zullen zich dus ook in 2021 voordoen.

Bedrijfsvoering ICT

De extra kosten als gevolg van corona die ten behoeve van de bedrijfsvoering worden gemaakt, hebben voornamelijk betrekking op ICT. De uitrol van devices om tijd- en plaatsonafhankelijk te werken (zoals laptops) wordt versneld doorgevoerd. ICT projecten worden noodgedwongen stilgelegd of opgeschort waardoor snijverlies ontstaat bij het opnieuw opstarten van de projecten. Daarnaast worden er op korte termijn extra voorzieningen getroffen ten aanzien van (digitale) (thuis)werkplekken, implementatie Office 365, vergadervoorzieningen, laptops en beeldschermen. Bovendien zijn er extra uitgaven voor beveiliging en stijgen de prijzen van hardware als gevolg van de crisis.

Kantoorhuisvesting

Op de kantoorhuisvesting van het gemeentelijk apparaat wordt voor het jaar 2021 een voordeel verwacht van € 650.000. Dit bedrag bestaat uit:

- Een voordeel van € 450.000 op de kosten voor de aanhuur van de kantoorlocaties. Het voordeel op een nieuw afgesloten huurovereenkomst werd destijds al in de begroting verwerkt. Dit voordeel blijkt nu €290.000 hoger te zijn. Bovendien blijkt de indexatie van de te betalen huur €160.000 lager te zijn dan begroot.
- Een voordeel van € 200.000 op de onderverhuur van deze locaties. Dit betreft hoofdzakelijk doorbelasting van servicekosten aan de onderhuurders.

Meicirculaire Gemeentefonds

Op 31 mei jl. is de meicirculaire 2021 verschenen. In het financieel beeld voor de Perspectiefnota is nog uitgegaan van de effecten uit de september- en decembercirculaires 2020. In al deze circularies is sprake van verwerking van bijgestelde accressen, actualisatie van maatstaven en verwerking van loon- en prijsbijstellingen. Deze effecten worden, samen met de gevolgen van de meicirculaire 2021, opgenomen in het beeld voor de Begroting 2022. Hieronder geven we op hoofdlijnen aan welke effecten voortkomen uit de meicirculaire 2021 en van invloed zijn op het financiële beeld voor 2021:

- Het accres 2021 wijzigt ten opzichte van de septembercirculaire 2020 niet, omdat deze voor dit jaar (en voor 2020) is bevroren in het kader van de corona-compensatie.
- De afrekening van het BTW-CompensatieFonds (BCF) 2020 is voordelig. Gemeenten hebben minder gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2020, waardoor de ruimte onder het plafond groter wordt. Dit verschil komt volgens afspraak ten gunste van het gemeentefonds (afrekening in 2021). Dit levert Arnhem ruim € 1 miljoen op en was niet meegenomen in de Perspectiefnota.
- Nieuwe en/of gewijzigde taakmutaties, DU's en IU's: Voor het jaar 2021 ontvangen we een aantal nieuwe DU's en taakmutaties of vinden er wijzigingen plaats in bestaande. Van het merendeel wordt voorgesteld om deze met programma's te verrekenen. Daarvan zijn de lasten opgenomen als afwijking op de betreffende programma's.

Aanvullende compensatie Rijk Corona

Er zijn toezeggingen gedaan voor nog te ontvangen compensatie (5e steunpakket), dat grotendeels bij de septembercirculaire zal worden uitgekeerd:

- een (indicatieve) bijdrage van € 588.000 voor lokale culturele voorzieningen en van € 121.000 voor buurt- en

dorpshuizen

- voor regionale en lokale cultuur: in stand houden infrastructuur in 3e kwartaal (51,5 miljoen landelijk, Arnhem circa € 7 ton)

- voor de meerkosten jeugd en wmo 2021 (circa € 2 miljoen voor Arnhem)

- extra middelen Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) van € 2,7 miljoen

En nog niet gekwantificeerd zijn de volgende toezeggingen:

- voor de extra kosten GGD en veiligheidsregio's op basis van declaratie van daadwerkelijke uitgaven 2021 - beschikbaarheidsvergoeding OV voor geheel 2021

- voor de extra kosten uit de Tijdelijke Wet Covid-19 (toezicht en handhaving) 2021

- voor de reële inkomstenderving over 2021

- voor regionale en lokale cultuur: inkomstenderving kwijtschelden huren in 3e kwartaal: (15 miljoen landelijk)

- voor 2020: definitieve afrekening inkomstenderving op basis van jaarrekeningen gemeenten (berekeningen in het najaar en uitbetaling in de decembercirculaire)

In Turap-1 is al een raming van € 1,7 miljoen voor 2021 opgenomen als nog te verwachten compensatie corona via het gemeentefonds. Dit wordt in Turap-2 opnieuw meegenomen, maar verhoogd met de concrete toezeggingen zoals hiervoor benoemd (€ 6,1 miljoen).

Compensatie corona gederfde inkomsten 2020

In 2020 is de gemeente als gevolg van de corona-maatregelen parkeerbelasting misgelopen. Vanuit het Rijk zal dit worden gecompenseerd. Deze compensatie is vastgesteld op €2,2 miljoen.

Ontvangen belastingvoordeel BTW

Op het gebied van de BTW speelt een aantal verrekeningen in het kader van het BTW-compensatiefonds en correcties van gehanteerde mengpercentages. Per saldo ontvangen we € 905.000 terug van de Belastingdienst dat in 2021 wordt uitbetaald.

Resultaat verkoop aandelen Facility Point

Op 18 mei 2021 heeft het college ingestemd met het verkopen van de aandelen Facility Point. Dit levert een incidenteel voordelig resultaat op dat ten gunste van de algemene middelen komt.

Gecorrigeerde meeropbrengsten leges

In de Perspectiefnota 2021-2024 is aangekaart dat er als gevolg van een combinatie van bezuinigingen, onvermijdelijke kostenstijgingen en inkomstendalingen bij Burgerzaken een structureel knelpunt is ontstaan. Ter dekking hier is onder meer voorgesteld een aantal leges aan te passen. Deze aanpassingen zijn per 1-1-2021 geëffectueerd.

In de Perspectiefnota en in de Begroting 2021 is aangegeven dat door aanpassing van de leges de inkomsten zouden stijgen met een bedrag van € 119.000 (in 2021), oplopend tot € 270.000 (in 2024). Nu blijkt dat in de berekening van deze opbrengsten een fout zat. De gecorrigeerde meeropbrengsten zijn circa € 40.000 per jaar hoger, en bedragen € 151.000 (in 2021) oplopend tot € 310.000 (in 2024).

Afschaffen koffiegeld medewerkers

Op het salaris van de medewerkers van de gemeente Arnhem wordt een bedrag ingehouden als bijdrage voor de koffie en thee voorzieningen. Deze inhouding bedraagt € 4,54 per maand bij een fulltime dienstverband of naar rato van de omvang van het dienstverband.

In 2020 is eenmalig besloten om een gedeelte van het koffiegeld (maximaal € 30,00) terug te geven aan de medewerkers. Dit in verband met het feit dat medewerkers als gevolg van de coronapandemie veel thuis hebben gewerkt in 2020. Ook in de eerste helft van 2021 hebben medewerkers veelal thuis gewerkt. Besloten is, in overeenstemming met de landelijke lijn en de vraag van de vakbonden, om ook in 2021 het ingehouden koffiegeld terug te storten aan de medewerkers en te onderzoeken of met ingang van 2022 deze regeling ondergebracht kan worden binnen het programma Hybride werken.

Actualisatie toevoeging BR Solvabiliteit

De toevoeging aan de BR Solvabiliteit is geactualiseerd op basis van het geactualiseerde MIP. De toevoeging aan de BR Solvabiliteit kan in 2021 met € 0,9 miljoen verlaagd worden.

De temporisering van een aantal investeringen zorgt voor een voordeel op de reservering voor de BR Solvabiliteit in de eerste jaren en een nadeel in de latere jaren. Doordat investeringen later gereed komen, worden ze later geactiveerd en tellen ze dus ook pas later mee bij het bepalen van de hoogte van de BR Solvabiliteit.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Formatie SB&R

In de afgelopen jaren is een onevenwichtigheid ontstaan tussen de formatieve en daadwerkelijk ingezette capaciteit bij het cluster Strategie, beleid en regie (SBR). Hoewel het nadelige verschil tussen formatie en bezetting op totaal gemeentelijk niveau in grote mate wegvalt tegen vacatureruimte binnen andere clusters, vraagt deze ontwikkeling om aandacht. Er is een plan van aanpak opgesteld om de opgaven en de bezetting in verband met elkaar te bezien. De uitkomst van dit onderzoek kan verschillende kanten op. Van teveel of juist te weinig formatie in relatie tot de opgaven. Voor het jaar 2021 zijn er beperkte(re) sturingsmogelijkheden om de bezetting te beïnvloeden.

Connectie: opgave ICT: Project 2!Connect

Daar waar programma 1!Connect is gericht op het wegwerken van achterstanden en het op orde brengen van de basis, is 2!Connect daarnaast ook gericht op het bereiken van het CMM 2 niveau en het komen tot een geharmoniseerde ICT-omgeving. Het accent van de werkzaamheden ligt echter in de eerste jaren waardoor de kosten ook met name in de eerste jaren worden gemaakt.

Bedrijfsvoering ICT (impact corona)

De extra kosten als gevolg van corona die ten behoeve van de bedrijfsvoering worden gemaakt hebben voornamelijk betrekking op ICT. De uitrol van devices om tijd- en plaatsafhankelijk te werken (zoals laptops) wordt versneld doorgevoerd. ICT projecten worden noodgedwongen stilgelegd of opgeschort waardoor snijverlies ontstaat bij het opnieuw opstarten van de projecten. Daarnaast worden er op korte termijn extra voorzieningen getroffen ten aanzien van (digitale) (thuis)werkplekken, vergadervoorzieningen, laptops en beeldschermen. Bovendien zijn er extra uitgaven voor beveiliging en stijgen de prijzen van hardware als gevolg van de crisis.

Connectie: structurele doorwerking

De Connectie heeft in 2020 aanvullende werkzaamheden verricht als gevolg van de coronacrisis. Een deel van de kosten hiervan lopen structureel door naar 2021. Hierbij valt te denken aan de kapitaallasten voor de extra uitgegeven mobiele devices en de meerkosten van de GEM-ICTwerkomgeving.

Extra lasten open houden burgerzaken en Klantenservice (impact corona)

De coronacrisis leidt bij onze dienstverlening aan de Arnhemmers tot extra kosten en lagere inkomsten (minder leges). Onder andere als gevolg van het uitstellen van niet-prioritaire dienstverlening, minder huwelijken en de verlengde geldigheidsduur van rijbewijzen. Bij onze balies hebben we extra beschermende maatregelen getroffen. Ook zullen de belkosten naar verwachting hoger uitvallen door een toename van het aantal telefoontjes over onder andere de zelfstandigenregeling, afval en uitkeringen. Door het gratis telefoonnummer komen deze kosten voor onze rekening.

Leegloop personeel Projecten (PIM) (impact corona)

PIM en OR werken met een flexibele schil waardoor effecten op de leegloop gedeeltelijk kunnen worden opgevangen. Door met name het niet kunnen maken van rendabele uren doordat kinderen niet naar school konden en thuis bleven, ontstaat echter wel een nadeel.

De Connectie: extra opdrachten, realisatie taakstellingen onder druk en extra kosten als gevolg van de crisis (impact corona)

De Connectie heeft verschillende aanvullende opdrachten van de gemeente Arnhem gekregen die verband houden met corona. Te denken valt onder meer aan extra schoonmaak, de aanschaf van desinfecterende gels en aanpassingen (bewegwijzeringen/aanbrengen schermen) in de verschillende panden. De extra kosten die daarmee zijn gemoeid, zullen worden doorbelast. Verder bestaat het risico dat bepaalde projecten als gevolg van deze extra, onvoorziene werkzaamheden onder druk komen te staan.

Klantenservice

Vanaf het moment dat het nummer van de Klantenservice volledig gratis is geworden, zijn de telefoonkosten gestegen. Het volume aan binnenkomende gesprekken was in 2020 20% hoger dan in 2019. Het volledig gratis worden van het nummer zorgt er namelijk voor dat het voor de inwoners van Arnhem laagdrempeliger is om contact op te nemen met de gemeente. Ook blijft men langer in de wacht hangen. Daarnaast draagt het frequenter bellen met mobiele nummers bij aan een stijging van de telefoonkosten. We denken dat deze effecten structureel zijn. Verder heeft corona vanaf maart 2020 gezorgd voor extra telefoonverkeer met de gemeente Arnhem. De verwachting is dat het aanbod van telefonie ook de komende jaren hoog blijft door onder meer de vele veranderingen van beleid als consequentie van de corona-maatregelen, het thuiswerken en het groeiende aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering of TOZO. Bovendien kent Arnhem een groot aantal

laaggeletterden en wordt de maatschappij complexer, wat kan bijdragen aan meer telefonische contacten met de gemeente. Gezien bovenstaande ontwikkelingen blijkt het budget voor telefoonkosten structureel ontoereikend. Op basis van de gerealiseerde telefoonkosten in 2020 voorzien we een knelpunt van € 140.000 voor 2021.

Aanpassen gemeentelijke websites

Sinds 2020 dienen websites en apps van overheden te voldoen aan wettelijke eisen met betrekking tot de toegankelijkheid. Deze eisen zijn ook van toepassing op organisaties waaraan wij het werk hebben uitbesteed (zoals verbonden partijen) en waarmee inwoners en ondernemers rechtstreeks digitaal interacteren. Van de ruim 25 websites voldoet momenteel alleen Arnhem.nl in redelijke mate aan de eisen. Voor de overige websites dient een inhaalslag gemaakt te worden. Elke drie jaar dient de digitale toegankelijkheid aangetoond te worden door een externe auditor. Voor de inhaalslag ontstaan extra kosten in 2021 van naar verwachting € 100.000. De kosten hebben betrekking op de auditering en doorvoeren van beperkte wijzigingen op de websites.

Mogelijke vertraging en/of meerkosten beheer en groot onderhoud / projecten Openbare ruimte (impact corona)

Bij een langere duur of een hogere impact kan door ziekte en afwezigheid een deel van het dagelijks beheer en onderhoud stil komen te liggen. Tevens is het risico dat er tijdens de werkzaamheden meerkosten als gevolg van corona in rekening gebracht worden om aan de coronamaatregelen te voldoen.

Klantenservice: inhuur

De begroting van Klantenservice kent op dit moment geen structureel budget voor inhuur. Om het toegenomen aanbod aan telefoon goed aan te kunnen, is het nodig dat er in 2021 tijdelijk (extra) externe medewerkers ingehuurd kunnen worden. In 2022 moeten er middelen gereserveerd worden in verband met het opnemen van telefoongesprekken voor opleidingsdoeleinden. Dit als onderdeel van de doorontwikkeling van de afdeling.

In het eerste kwartaal van 2021 wordt het plan van aanpak 'Verbetering Klantcontacten' aangeboden aan de gemeenteraad. Zie hiervoor ook het item Klantenservice doorontwikkeling Klantencontacten. De ambitie die in het plan wordt neergelegd, is om de afdeling Klantenservice een proactieve partner van de klant te laten zijn (de ogen en oren van de klant). Een realistische begroting maakt hier onderdeel van uit.

Duurzaamheidsmaatregelen eigen gebouwen

We nemen maatregelen binnen onze eigen gebouwen om onze CO2-reductie doelen te halen. Deze worden grotendeels uit de bestaande budgetten van de betreffende afdelingen en programma's gefinancierd, zoals ook in het Klimaatplan is beschreven. Er is jaarlijks € 800.000 beschikbaar voor het nemen van maatregelen om onze panden te verduurzamen, waarbij de randvoorwaarde is dat het via energiebesparing moet worden terugverdiend. Niet alle maatregelen die genomen worden naar aardgasloos en energieneutraliteit zijn terug te verdienen, zoals isoleren van de schil van de gebouwen en installatie-aanpassingen. Zeker bij oudere gebouwen is verduurzamen een stuk lastiger. Gemiddeld blijkt 37% van de maatregelen die uit dit budget gefinancierd worden niet binnen de levensduur terugverdiend kunnen worden.

Actualisatie MIP

Voor de Perspectiefnota is de meerjareninvestingsplanning (MIP) geactualiseerd. Van alle investeringen waarover reeds een besluit genomen is, is bekeken of de begrote reeks aan kapitaallasten nog actueel is. Van diverse investeringen is het uitvoeringstempo aangepast. Dit kan diverse oorzaken hebben zoals personele wisselingen of capaciteit. Het is gebruikelijk dat niet alle investeringen hun oorspronkelijk geplande investeringsritme volgen. Daarom wordt over het geheel van de investeringen een deel planningsrealisme geraamd om hier op het totaal rekening mee te houden. De actualisatie van de bestaande investeringen levert in 2021 een voordeel op van € 0,8 miljoen.

Aanvullende compensatie Rijk corona (impact corona)

Het Rijk heeft voor een aantal beleidsvelden compensatie aangekondigd die nog niet is meegenomen in de laatste publicatie van 26 maart. Dit betreft onder andere de parkeerinkomsten. Voor de totale compensatie van de parkeerinkomsten heeft het Rijk € 150 miljoen gereserveerd. Vorig jaar was dit € 100 miljoen. Deze compensatie wordt in de meicirculaire verwacht. We verwachten hieruit circa € 1,7 miljoen te ontvangen.

S01 Veiligheid

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
Arnhem: een veilige stad!		
Criminaliteit maakt geen kans		
Het terugdringen van de criminaliteit heeft de volle aandacht. In de lokale driehoek worden de veiligheidsincidenten besproken en wordt gestuurd op een effectieve aanpak. Witwassen, drugshandel in welke vorm dan ook, illegaal gokken, mensenhandel en illegale prostitutie zijn vormen van criminaliteit die direct of indirect de openbare orde aantasten en de samenleving ontwrichten. Met het intrekken van vergunningen, sluiting van (horeca)panden wordt een norm gesteld om te voorkomen dat criminelen voet aan de grond krijgen in Arnhem. Onder de regie van de gemeente voert het Interventieteam Ondernijning Arnhem samen met justitie, politie, handhaving en andere relevante partners gerichte acties uit. Jeugdcriminaliteit krijgt de aandacht met het project 'ondermijnende drugscriminaliteit onder jeugdigen' (BOTOC). De aanpak overlast Korenkwartier is onderdeel van de aanpak tegen ondernijning. Het bestrijden van mensenhandel, gericht op preventie, signalering, zorg en opvang wordt in 2021 voortgezet en voorzien van een actuele actielijn. Het (landelijke) experiment gesloten coffeshopketen, waaraan Arnhem deelneemt, bevindt zich nog in de opstartfase en heeft enige vertraging. De lokale voorbereidende werkzaamheden lopen door.		
Omvang criminaliteit in verhouding tot centrumstad van 100.000+		
In de lokale driehoek worden de veiligheidsincidenten periodiek besproken en gestuurd op een effectieve aanpak. De omvang van het aantal misdrijven blijft onverminderd de volle aandacht vragen. Aandacht is vooral gericht op voorkomen en oplossen van HIC delicten. Een toename van de digitale criminaliteit en overlast van personen met verward gedrag blijft aandacht vragen. Jeugdoverlast vraagt dit jaar veel inzet van politie, handhavers en ketenpartners (jongerenwerk). Cameratoezicht is een belangrijk middel om bij te dragen aan het handhaven van de openbare orde en wordt uitgebreid met de Steenstraat e.o. De inspanningen zijn volop gaande, maar het criminaliteitsniveau (ook kijkende naar de politiecijfers) blijven te hoog.		
Misdaad mag niet lonen		
Bestuursrechtelijk wordt normerend opgetreden met het sluiten van panden en of het intrekken van vergunningen. Voor ondernijning kwetsbare branches worden lokaal in kaart gebracht en preventieve interventies voorbereid en uitgevoerd. Met de inmiddels aangestelde Bibob-coördinator en Bibob-onderzoeker wordt hier een impuls aan gegeven. Voor de bestrijding van uitbuiting (mensenhandel) wordt in 2021 een nieuwe actielijn voor de komende jaren ontwikkeld. De nieuwe Wet regulering sekswork is ingediend bij de Kamer. Het landelijke experiment gesloten coffeshopketen is vertraagd. De voorbereiding van de lokale deelname loopt door.		
Online criminaliteit voorkomen		
Met politie en het Openbaar Ministerie is in het licht van de verschuiving van de klassieke criminaliteit naar digitale criminaliteit door de coronacrisis afgesproken om meer aandacht te schenken aan digitale criminaliteit. Het vraagt om een specifieke expertise in opsporing en de aanpak zal in 2021, ook in preventie en bewustwording, nader vorm krijgen. Gelet op toename in aantal aangiften voor deze vorm van criminaliteit, gaan we nadrukkelijker hiermee aan de slag.		
Crisisbeheersing op orde		
De coronacrisis trekt een grote wissel op de organisatie. Zowel gemeente maar ook onze partners van politie en GGD/VGGM zijn intensief betrokken bij de lokale aanpak. Er wordt hard gewerkt om alle lokale maatregelen te implementeren. Er is sprake van een maximale inspanning. In samenwerking met de VGGM wordt de crisisbeheersing waar het betreft calamiteiten en rampen lokaal en in de regio nauwgezet uitgevoerd. Vorbereiding en uitvoering van evenementen, demonstraties en van voetbalwedstrijden van Vitesse hebben door de coronapandemie een ander karakter gekregen. Door een creatief samenspel is met direct betrokkenen gekeken wat binnen de gegeven regelgeving nog wel mogelijk was om doorgang te verlenen aan de activiteit.		

Beschermd tegen calamiteiten en rampen

In samenwerking met de VGGM wordt de crisisbeheersing waar het betreft calamiteiten en rampen lokaal en in de regio nauwgezet uitgevoerd. Ten behoeve van de Bevolkingszorg bij rampen en calamiteiten is er een regionale Officier van Dienst Bevolkingszorg vanuit de gemeente Arnhem beschikbaar.

Veiligheid voor de wijk en als persoon

Het gevoel van veiligheid per wijk loopt uiteen. Dat vraagt maatwerk. In alle 8 werkgebieden van de teams Leefomgeving is een wijkveiligheidsoverleg waar de (actuele) veiligheidsvraagstukken worden besproken en interventies voorbereid. Met diverse projecten wordt uitvoering gegeven aan de problematiek in de wijken. In de Laar op de jeugdoverlast, in Malburgen op de Drieslag e.o. en ook voor de Steenstraat e.o. Met het project BOTOC (Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit) wordt een vuist gemaakt tegen ondermijnende drugscriminaliteit onder jeugdigen in bepaalde wijken. Een sturingsinstrument om beter zicht te krijgen op de veiligheidsproblematiek per wijk is in ontwikkeling en wordt naar verwachting dit jaar operationeel. Persoonsgerichte casuoverleggen in het Veiligheidshuis dragen bij aan de zorg en veiligheid van het individu en de leefomgeving. Het bestrijden van seksuele intimidatie is met een uitvoeringsplan voor de komende jaren voortvarend gestart met onder andere het openen van een meldpunt.

Steun bij aanpak woonoverlast

Woonoverlast belemmert een prettig woonklimaat. Het wijkgerichte Overlast- en Zorgoverleg wordt ingezet voor het behandelen van diverse vormen van overlast. Specifiek is er in twee wijken aandacht voor de buurtoverlast van zogenaamde 'wijkkoningen en windhappers'. Integrale handhavingsacties op overlastgevend panden worden periodiek voorbereid en uitgevoerd. We hebben in de afgelopen periode meer meldingen gekregen en zijn druk doende om deze van een passend antwoord te voorzien. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van de Wet aanpak woonoverlast. Voor complexe zaken is een interventiespecialist aangesteld bij de afdeling Veiligheid om samen met justitiële en zorgpartners in een zo vroeg mogelijk stadium te werken aan een passende oplossing. Indien nodig wordt opgeschaald naar het Veiligheidshuis. Via het Pandenoverleg worden integrale acties voorbereid en uitgevoerd op overlastgevend panden in de diverse wijken.

Veiligheid als basis voor persoonlijke ontwikkeling

De aandacht voor radicalisering blijft onverminderd. Het uitvoeringsplan radicalisering 2021 is leidend voor de aanpak. In een persoonsgerichte aanpak worden personen die om uiteenlopende redenen dreigen te radicaliseren gevolgd. Het onderzoek naar seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag in Arnhem is aanleiding geweest voor een actieplan. De uitvoering hiervan is voortvarend gestart. Om te voorkomen dat jongeren afglijden in de criminaliteit is gestart met het project BOTOC (breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit). Er is een sluitende aanpak gerealiseerd waar het gaat over het toepassen van de Wvvgz. Met een persoonsgerichte aanpak wordt in het Veiligheidshuis in multidisciplinaire overleggen perspectief geboden voor een duurzame oplossing. Bij de aanpak van jeugdgroepenoverlast wordt ook aandacht gegeven aan individuele hulp- en zorgvragen om jongeren en ouders te ondersteunen.

Iedere wijk heeft evenveel recht op veiligheid

In 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan de veiligheidsthema's per wijk/gebied. In alle wijken/gebieden is een wijkveiligheidsoverleg met een kernbezetting van gemeente (teams Leefomgeving en afdeling Veiligheid), wijkagenten, handhaving en Overlast en Zorgcoördinatoren. Afhankelijk van de problematiek is ook het jeugdwerk vaste partner. Het overleg wordt gebruikt om (actuele) wijkveiligheidsproblematiek te bespreken en waar nodig interventies voor te bereiden. Zo zijn er projecten gestart in De Laar (jeugdoverlast), Malburgen (de drieslag) en in de Steenstraat e.o. Om beter zicht te krijgen op en te sturen op de problematiek per wijk wordt gewerkt aan een real-time-data instrument: Radar-wijkveiligheid. Deze zal naar verwachting in 2021 operationeel zijn. Daar waar het nodig is, wordt normerend opgetreden met integrale acties van handhaving, politie en andere relevante partners. Zo zijn er al in diverse wijken onder de regie van de politie Hyena-acties uitgevoerd gericht op verloedering en (drugs)overlast. Met integrale acties worden overlastpanden in de wijken gecontroleerd. Coronamaatregelen hebben de beoogde tweede ronde voor een werkbezoek van de burgemeester aan de wijken vertraagd.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2	Afwijking Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	20.265	20.348	-350	433
Baten	4.747	4.597	0	-150
Saldo lasten en baten	-15.518	-15.751	350	-583
Toevoegingen aan reserves	71	71	0	0
Onttrekkingen aan reserves	706	706	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	635	635	0	0
Prognose resultaat	-14.883	-15.116	350	-583

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	83	N					
Turap 2	-350	V					
Openbare orde en veiligheid	50	N	Extra kosten toezicht en handhaving	J	I	AR	J
Openbare orde en veiligheid	30	N	Actieplan overlast 21M102	N	I	AR	J
Openbare orde en veiligheid	20	N	Online bewustwordingsaanpak voor jongeren (21M105)	N	I	AR	J
Openbare orde en veiligheid	-450	V	Handhaving	N	I	AR	J
Turap 1	433	N					
Openbare orde en veiligheid	175	N	Aanpak mensenhandel	N	S	AR	J
Openbare orde en veiligheid	158	N	Inzet ODRA op handhaving noodverordening en voor jeugd- en jongerenwerk / straatwerk	J	I	AR	J
Openbare orde en veiligheid	100	N	Extra kosten toezicht en handhaving	J	I	AR	J
Baten	-150	N					
Turap 2	0						
Turap 1	-150	N					
Openbare orde en veiligheid	-150	N	Terugval in verleende vergunningen Openbare Ruimte	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Extra kosten toezicht en handhaving (impact corona)

Er wordt intensief toezicht gehouden op de naleving van de beperkende maatregelen juist ook in de weekenden, dit leidt tot hogere kosten. Daarnaast worden extra voorzieningen getroffen voor toezicht en handhaving. Voor 2021 is de verwachting dat extra ondersteuning bij Toezicht en Handhaving nodig blijft en dat mogelijk ook een rol gespeeld gaat worden bij ondersteuning van vaccinaties.

Actieplan overlast (motie 21M102)

Zoals bij de beraadslaging aangegeven zijn er kosten aan deze motie verbonden. Een dekking is in deze motie niet gegeven. De kosten voor het opstellen van het actieplan bedragen € 30.000 in 2021. Vervolgens is er een structurele last van € 80.000 voor de definitieve regie en coördinatie.

Online bewustwordingsaanpak voor jongeren (motie 21M105)

De vraag uit de motie moet worden uitgewerkt naar een plan van aanpak. De kosten voor een projectleider hiervoor bedragen € 20.000 in 2021.

Handhaving

Door de gespannen arbeidsmarkt kan een gedeelte van de begrote handhavingscapaciteit niet ingevuld worden (+ € 0,45 miljoen). De arbeidsmarkt voor handhavers is op dit moment dusdanig, dat het moeilijk is om vaste medewerkers voor de gemeente Arnhem vast te houden en om vacatures ingevuld te krijgen. Door de in november jl. besloten formatie-uitbreiding per 1 januari 2021, speelt dit probleem dit jaar des te meer. In de loop van dit jaar worden de vacatures wel opgevuld.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Aanpak mensenhandel

Onlangs heeft de Nationaal Rapporteur Mensenhandel een landelijk beeld gegeven van de aard en omvang van deze problematiek. Daarin kwam Arnhem nadrukkelijk aan de orde als een van de steden waar dit probleem zeer nadrukkelijk speelt. We hebben hierin op het onderwerp mensenhandel en criminele uitbuiting een inhaalslag als Arnhem te maken (zowel in de bestuurlijke als in de strafrechtelijke aanpak) en tegelijkertijd zijn er ook onderwerpen die in de periferie spelen (Wet regulering prostitutie, aanpak seksuele intimidatie) die in deze om extra aandacht vragen. De afgelopen jaren is veel op het vlak van de aanpak van mensenhandel gedaan via externe middelen. Deze middelen zijn nu gestopt en daarmee ontstaat voor de voortzetting van de aanpak van mensenhandel en uitbuiting een knelpunt.

Inzet ODRA op handhaving noodverordening en voor jeugd- en jongerenwerk / straatwerk (impact corona)

Vanuit ODRA en welzijnsorganisatie wordt ingezet op het handhaven van de noodverordening die geldt in verband met de corona-crisis. Voor het grootste deel worden daarbij werkzaamheden die nu niet meer uitgevoerd worden als gevolg van de corona-crisis ingewisseld met meer toezichthoudend werk.

Extra kosten Toezicht en Handhaving (impact corona)

Er wordt intensief toezicht gehouden op de naleving van de beperkende maatregelen juist ook in de weekenden, dit leidt tot hogere kosten. Daarnaast worden extra voorzieningen getroffen voor toezicht en handhaving. Voor 2021 is de verwachting dat extra ondersteuning bij Toezicht en Handhaving nodig blijft en dat mogelijk ook een rol gespeeld gaat worden bij ondersteuning van vaccinaties. Het bedrag is gebaseerd op een inschatting voor de eerste helft van 2021.

Terugval in verleende vergunningen Openbare Ruimte (impact corona)

Minder inkomsten zijn te verwachten door een terugloop in vergunningen en ontheffingen. Daarnaast zit er een risico in het (al dan niet deels) compenseren van leges voor vergunningen die niet meer van toepassing zijn. Voor 2021 is de verwachting dat tot aan de zomer minder dan normaal vergunningen wordt verleend, maar dat er een inhaalslag daarna komt. Per saldo is de verwachting dat corona voor 2021 een negatieve impact heeft voor de opbrengsten uit verleende vergunningen.

S02 Bereikbaarheid

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Arnhem is beter bereikbaar

Realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit

Er zijn goede stappen gezet om de kwaliteit van het vervoersysteem dat voor iedereen beschikbaar moet zijn verder te verbeteren. Er is veel tijd en aandacht besteed aan het voorbereiden van concrete (hoogwaardig) openbaar en fietsprojecten. Er zijn een aantal extra projecten in voorbereiding genomen, die (deels) gefinancierd gaan worden uit de bestemmingsreserve bereikbaarheid. Ook zijn er enkele projecten in voorbereiding waarmee verkeersonveilige locaties worden aangepakt. Concreet voorbeeld hiervan is de rotonde Hommelseweg-Dalweg die nu wordt aangelegd.

Lobbyen met betrekking tot het spoordossier

Arnhem is via de regio Arnhem Nijmegen (Groene Metropoolregio) op dit moment betrokken bij de totstandkoming van de Ontwikkelagenda Toekomstbeeld OV 2040. In deze ontwikkelagenda geeft het Rijk aan wat kansrijke spoorcorridors en verbindingen zijn op de wat langere termijn, na 2030. We lobbyen als regio (Arnhem) op dit moment bij het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) en proberen dit nu op te pakken met andere belangrijke partners langs de A12-corridor (Vervoerregio Amsterdam, G4, provincies Gelderland en Utrecht, NS en NS Internationaal, Foodvalley, The Economic Board). De lobby richting het ministerie richt zich op:

- Het geven van rijksprioriteit aan een integrale gebiedsontwikkeling A12-corridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens.
- Het verbeteren van de huidige ICE naar Frankfurt en op een nieuwe ICE-verbinding (Berlijnlijn) via Arnhem (ook als duurzaam alternatief voor het vliegverkeer).
- Het realiseren van een oplossing voor de spoorknoop Oost in combinatie met de ontwikkeling van de verstedelijkingslocatie Arnhem-Oost.
- Een Noordtak Betuweroute die niet via Arnhem loopt in verband met de aantasting van de leefbaarheid in Arnhem (en omliggende kernen) en het belemmeren van de woningbouwlocatie Arnhem-Oost.
- Mogelijke bijdragen aan de A12 vanuit het Groeifonds (of EU fondsen).

Maatregelenpakket voor alternatieven: fiets en openbaar vervoer

In het huidige coalitieakkoord heeft de bereikbaarheid van de stad Arnhem prioriteit gekregen. Dat heeft geresulteerd in een toenemend aantal fiets- en openbaar vervoerprojecten. Extra inzet op deze duurzame vervoerswijzen is ook noodzakelijk vanwege de verstedelijkingsopgave en de daarmee samenhangende noodzaak om de stad bereikbaar en leefbaar te houden. In samenwerking met de provincie en de regio zetten we vol in op de fiets en Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV). Er wordt gewerkt aan de voorbereiding van de Arnhemse delen van de snelfietsroute Arnhem - Dieren, het project Westervoortsedijk, HOV IJssellaan en bussenplein Kronenburg en Hub rozet.

We gaan de bestemmingsreserve bereikbaarheid inzetten voor de gemeentelijke bijdrage aan fietsprojecten en andere emissievrije verkeersprojecten (motie 20M248 voorrang voor fiets en ander emissievrijverkeer en de motie 21M21 budget voor accentnota fiets). Hierdoor kunnen we extra projecten in voorbereiding nemen. Belangrijkste daarvan zijn het verbeterplan RijnWaalpad, snelfietsroute Schuytgraaf en de stadsfietsroute Arnhem Noord-Alteveer.

We hebben daarnaast het onderzoek 'Rijnkruisingen voor de Fiets, op weg naar de toekomst' uitgevoerd. Het is een technisch onderzoek naar de mogelijkheden om de infrastructuur over de Rijn fietsvriendelijker te maken, vanuit het doel verminderen barrièrewerking, fietsstimulering en het perspectief van een groeiende stad.

Als invulling van de motie 'Meer fiets, minder auto' (20M05) is een advies opgesteld met de titel 'Meer ruimte voor de fiets'. Dit rapport is een opsomming van Arnhemse gebiedsontsluitingswegen waar een veilige (vrijliggende) fietsvoorziening ontbreekt, en waar fietsstraten mogelijk zijn. Ook hebben we bijgedragen aan de 'Meerjaren Regioagenda Fiets 2021-2024' en hebben we in het kader van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) bijgedragen aan een contourenschets met fietsprojecten voor de komende periode.

Opstellen automaatregelenpakket

De coronacrisis heeft de situatie op de weg en de hoeveelheid autoverkeer veranderd. Het gaat daarbij om de hoeveelheid verkeer en met name de verdeling over de dag. Hierdoor is de aanpak van deze inspanning veranderd. Er wordt nu vooral onderzocht hoe de lessen en effecten van de coronaperiode basis kunnen vormen voor een structurele aanpak van de autobereikbaarheid waarbij Arnhem wel bereikbaar is voor bezoekers, maar waarbij het voor het doorgaand verkeer niet interessant is om door Arnhem te rijden. Hiervoor is een aanpak in voorbereiding waarin wordt onderzocht of met behulp van (dynamisch verkeersmanagement) maatregelen tot een toolbox kan worden gekomen om Arnhem minder interessant te maken voor het doorgaand verkeer.

Parkeercapaciteit Centrum (Singelgarage)

We zijn bezig met het opstellen van een parkeervisie. Deze visie raakt alle relevante parkeeronderwerpen zoals parkeerregime in de wijk, parkeernormen, beschikbaarheid parkeerplaatsen in het centrum, straat versus garage parkeren. Deze visie zal de basis vormen voor verder parkeerbeleid.

Visie op mobiliteitshubs

We hebben bijgedragen aan een regionale visie op mobiliteitshubs. Daarop aansluitend zijn wij begonnen met het opstellen van een eigen visie op mobiliteitshubs. Dit beleidskader zal een beschrijving geven van wat mobiliteitshubs zijn (en hoe ze daarin verschillen met transferia), de functie ervan in het mobiliteitssysteem en waar deze mobiliteitshubs in Arnhem een zinvolle plek hebben. Hierbij zal ook een koppeling worden gemaakt naar de parkeervisie. Keuzes die daarin worden gemaakt zullen immers gevolgen hebben voor de deze visie.

Opstellen bereikbaarheidsprofielen

Een bereikbaarheidsprofiel beschrijft de kwaliteit van de bereikbaarheid van locaties met de auto, het openbaar vervoer of de fiets. Op de Campus Arnhem en de Gelderse Poort hebben we dergelijke profielen opgesteld om op basis hier van duurzame vervoerwijzen te kunnen aanbieden. Hiermee is er een start gemaakt met het opstellen van de bereikbaarheidsprofielen, die we voor alle delen van de stad willen opstellen.

Verkeersveiligheid

Dit jaar is een top 10 van objectief en subjectief verkeersonveilige wegvakken en kruispunten opgeleverd. Voor veel van deze locaties lopen al trajecten om de verkeersveiligheid te verbeteren (bijvoorbeeld de Velperweg), of is het knelpunt al aangepakt (Apeldoornseweg, Oude Zevenaarseweg-Calandweg). De overige locaties zijn nu in beeld. Indien daar groot onderhoud plaatsvindt, zal worden gekeken of het verkeersveiligheid knelpunt direct kan worden aangepakt.

Taxi

Er is contact geweest met het bestuur van SKTA (Stichting kwaliteitstaxi Arnhem) Zij hebben aangegeven dat afgelopen anderhalf jaar een zeer slechte periode geweest voor de taxibranche. Hoogste prioriteit voor de taxibranche is nu om weer normaal te kunnen gaan functioneren en geld te verdienen. Zodra de zaken weer normaal zijn, zal het bestuur het draagvlak toetsen onder de chauffeurs. Daarna heeft de stichting nog minimaal een half jaar nodig om tot implementatie van de taxiverordening over te kunnen gaan. Wij kijken nog wel welke werkzaamheden wij hierop vooruitlopend kunnen uitvoeren (zoals het verbeteren van de huidige taxistandplaatsen), maar deze werkzaamheden liggen grotendeels stil.

Realiseren van veilige, logische en betrouwbare mobiliteit

We zijn bezig met het opstellen van een parkeervisie, waarin de kaders op welke wijze wij willen omgaan met het parkeren, in samenhang met de grote ambities van de stad, worden vastgelegd. Daarnaast hebben wij meegewerkt aan de regionale visie op mobiliteitshubs. Daarop aansluitend zijn wij begonnen met het opstellen van een eigen visie op mobiliteitshubs.

Zie de inspanningen benoemd bij het vorige doel 'realiseren van comfortabele/toegankelijke mobiliteit'.

Inzetten van schone, slimme en duurzame mobiliteit

We werken aan een beleidskader deelmobiliteit. Er zijn meerdere ontwikkelingen in de stad die het noodzakelijk maken om een beleidskader inclusief beleidsregels vast te stellen als leidraad voor vergunningverlening en verkeersbesluiten voor deelvervoer. Er is namelijk een aantal aanbieders van deelvervoer die óf willen uitbreiden (zoals Greenwheels en Mywheels), of willen toetreden tot de markt in Arnhem. Daarnaast spelen er meerdere wijkinitiatieven om elektrische deelauto's te plaatsen (Heijenoord, Angerenstein, Spijkerkwartier en Cranevelt/Alteveer).

Er is verder gebouwd aan laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Parallel daaraan werken wij aan een uitvoeringskader elektrisch laden dat beschrijft hoe wij de regie houden en invulling geven aan de transitie naar elektrisch vervoer en de publieke, semi-publieke en private laadinfrastructuur die hiervoor benodigd is. Ook worden er steeds meer projecten voorbereid om het gebruik van schoon vervoer (fiets, OV) te stimuleren.

Ontwikkelen integrale laadinfrastructuur

Er is verder gebouwd aan laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Parallel daaraan werken wij aan een uitvoeringskader elektrisch laden dat beschrijft hoe wij de regie houden en invulling geven aan de transitie naar elektrisch vervoer en de publieke, semi-publieke en private laadinfrastructuur die hiervoor benodigd is.

Opstellen mobiliteits-communicatieplan

Er is bewust voor gekozen om deze inspanning later uit te voeren, zodat dit kan worden gecombineerd met inspanningen vanuit andere programma's.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	22.051	22.150	74	25
Baten	7.714	5.754	-660	-1.300
Saldo lasten en baten	-14.337	-16.396	-734	-1.325
Toevoegingen aan reserves	7.183	6.583	-600	0
Ottrekkingen aan reserves	8.720	8.720	0	0
Saldo toevoegingen en ottrekkingen	1.537	2.137	600	0
Prognose resultaat	-12.800	-14.259	-134	-1.325

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	99	N					
Turap 2	74	N					
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	250	N	Gladheidsbestrijding	N	I	AR	J
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	150	N	Financieel-administratieve verwerking nota IWA	N	S	AR	J
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-326	V	BTW voordeel Openbaar Vervoer Terminal (OVT)	N	I	AR	J

Turap 1	25	N					
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	25	N	Openbare ruimte klaarmaken voor coronagerelateerde maatregelen	J	I	AR	J
Baten	-1.960	N					
Turap 2	-660	N					
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-660	N	Terugloop parkeerinkomsten	J	I	AR	J
Turap 1	-1.300	N					
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-1.300	N	Terugloop parkeerinkomsten	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	-600	V					
Turap 2	-600	V					
Mobiliteit: incl duurzame mobiliteit	-600	V	Lagere dotatie: gemiste opbrengsten scanauto's	N	I	BR	J
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Gladheidsbestrijding

We verwachten dit jaar een overschrijding op de kosten voor gladheidsbestrijding van € 250.000. Dit ten gevolge van de extreme omstandigheden tijdens de winter van 2020-2021. Gedurende lange periodes was er een combinatie van lage temperaturen en ongewoon veel sneeuwval. In de week van 5 februari hebben we 24 uur per dag gewerkt om de stad begaanbaar te houden. Dit heeft geleid tot meer zout verbruik, veel meer strooiuren en veel extra inzet van mens en materieel.

Financieel-administratieve verwerking nota IWA

Het beleid voor activeren, waarden en afschrijven (IWA) is op een aantal punten gewijzigd:

- Het minimumbedrag voor activeren is verhoogd van € 10.000 naar € 25.000 (verlichting administratieve belasting, een 'Arnhemse keuze');
- Investerings in bomen worden geactiveerd in plaats van ten laste van de lopende exploitatie gebracht (conform het BBV dat stelt dat ook investeringen met een maatschappelijk nut geactiveerd dienen te worden).
- Projectvoorbereidingskosten worden volledig geactiveerd en niet meer tot een maximum van 10% van het investeringsbudget (conform het BBV dat stelt dat voorbereidingskosten geactiveerd dienen te worden).

Het gewijzigde beleid is vastgelegd in de nota IWA, op 16 juni 2021 vastgesteld door de raad. De effecten worden met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 in de begroting verwerkt.

Gemeentebreed leveren de wijzigingen op kortere termijn financiële ruimte op; op lange termijn zijn de effecten budgettair neutraal. Voor het programma Bereikbaarheid geldt dat enkel het eerstgenoemde wijzigingsaspect (verhogen minimumbedrag activeren) gevolgen heeft, waardoor de lasten in de exploitatie juist naar voren worden gehaald.

BTW voordeel Openbaar Vervoer Terminal (OVT)

De OVT in het station Arnhem Centraal is een voorziening voor openbaar vervoer en daardoor kan de btw over de facturen over de afgelopen jaren worden verrekend met het BTW-compensatiefonds. Dit geeft een voordeel van € 326.000.

Terugloop parkeerinkomsten garageparkeren (impact corona)

Op basis van de actuele gegevens van P1-parkeerbedrijf is er een duidelijke afname van parkeerinkomsten. In januari 2021 is een prognose gemaakt op grond van de verwachting van doorwerking van de lockdown in het eerste kwartaal (€ 2,1 miljoen januari t/m maart). Het werkelijke verlies in maanden januari t/m april is 2,1 miljoen. Op basis van de afzwakking van de beperkende maatregelen is de verwachting dat het verlies zal afnemen in de resterende maanden van 2021 maar nog wel onder de begroting zullen liggen. Voor mei en juni is de verwachting dat het verlies op € 200.000 per maand zal liggen en vanaf juli een verlies van € 100.000 per maand. De inschatting voor het hele jaar 2021 komt daarmee op 3,2 miljoen, ten opzichte van Turap 1 een toename van € 1,1 miljoen, waarvan € 440.000 aandeel straatparkeren (wijkbegroting) en € 660.000 garageparkeren (programma S02 Bereikbaarheid).

Turap 1

Openbare ruimte klaarmaken voor coronagerelateerde maatregelen (impact corona)

Het ondersteunen/adviseren op gebied van inrichting van de openbare ruimte voor coronagerelateerde maatregelen.

Terugloop parkeerinkomsten (impact corona)

Op basis van de actuele gegevens van P1-parkeerbedrijf is er een duidelijke afname van parkeerinkomsten. Dit heeft zich in 2020 ook voorgedaan. Op basis van de bezettingsgraad op straat, in de garages en het aantal naheffingen is de verwachte impact voor heel 2021 berekend. Het totaal verwachte nadeel over de eerste maanden van 2021 bedraagt €2,1 miljoen. €1,3 miljoen hiervan heeft betrekking op inkomsten die op programma S02 waren begroot. De resterende €800.000 heeft betrekking op opbrengsten die begroot zijn op de wijken (wijk CSA).

S03 Economie

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Vol energie zetten wij in op een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat om maximale werkgelegenheid in Arnhem en de regio te creëren, waarbij iedereen zijn talenten benut

Toekomstbestendiger vestigingsklimaat voor bedrijven en kennisinstellingen

De afgelopen periode heeft, door de coronacrisis, de nadruk vanuit economie vooral gelegen op het ondersteunen van ondernemers in de breedste zin van het woord. Ondernemers spreken, een luisterend oor bieden en informeren over Rijks- en gemeentelijke regelingen was een belangrijk onderdeel van de account-rol die economie vervult richting bedrijven. Daarnaast is er, met de stad een economische agenda opgesteld, waarin we met elkaar vooruit kijken om de economie in Arnhem toekomstbestendig te houden. Doel van deze agenda is om met de bedrijven en kennisinstellingen hieraan te werken en de kracht van Arnhemse economie in te zetten.

Versterken ondernemersklimaat en optimaliseren dienstverlening aan ondernemers

In het werken aan een optimale dienstverlening voor ondernemers implementeren we de resultaten uit de evaluatie van de pilot 'Van Bedrijven Weten'. We zetten in op het blijvend optimaliseren van de dienstverlening aan bedrijven en zelfstandigen, door de vraag van ondernemers centraal te stellen en drempels weg te nemen. Hiervoor werken we gemeentebreed aan ondernemersvraagstukken met een "Multi Disciplinair Team" en hanteren we de Ondernemersdesk (ondernemen@arnhem.nl) als ingang voor ondernemersvragen. Ook is in de uitvoering nadrukkelijk de verbinding met het 1,5e meterloket en de Pilot Geldzaken en ondernemen gelegd. Dit wordt ondersteund door actief accountmanagement en gerichte acquisitie waarbij proactief één-op-één op met ondernemers wordt gesproken over hun vraagstukken en verbindingen aan (economische) opgaven van de stad. Met onder andere Startclub Arnhem en de MKB deal Smart Together zetten we in het op de groei en versterken van starters en het MKB. Tot slot organiseren (met ondernemers of ondernemersverenigingen) netwerk- en kennisbijeenkomsten, bijvoorbeeld over digitaliseringstoepassingen.

Voldoende aanbod en kwaliteit van werklocaties

Op dit moment wordt gewerkt aan de visie werklocaties, verwachting is dat deze in het vierde kwartaal van 2021 gereed zal zijn. Tevens is de herijking van de kantoornota ook bijna gereed, verwachting is dat deze het derde kwartaal 2021 gereed zal zijn. De Visie Werklocaties zal een bouwsteen zijn voor het Ontwikkelperspectief Spoorzone Arnhem-Oost, waar ook een groot deel van de werklocaties van Arnhem onder vallen. Uiteindelijk zal er voor de transformatie van bedrijventerrein Rijnpark en herontwikkeling van bedrijventerrein Het Broek een verdieping nodig zijn. Hier zal naar alle waarschijnlijkheid pas in 2022 een start mee worden gemaakt. Samen met de regio is gewerkt aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW 2021-2024), welke door de raad is vastgesteld.

Samen met de Stichting Arnhemse Bedrijventerreinen (StAB) wordt voor elk van de open terreinen samengewerkt op de thema's schoon, heel en veilig middels KVO-trajecten (keurmerk veilig ondernemen).

Een betere bereikbaarheid van de stad

Op dit moment wordt gewerkt aan het verbeteren van de OV-bereikbaarheid van zowel de Westervoortsedijk als de Oude Zevenaarseweg. Dit komt ten goede van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen RijnPark, Het Broek en IPKW.

Het stimuleren van fietsgebruik gebeurt door pilots op verschillende werklocaties. Zo is op kantorenpark Gelderse Poort een E-hubs opgericht met deelfietsen vanaf station Arnhem-Zuid. Verkend wordt of dit naar andere werklocaties uit te breiden is. Voor Gelderse Poort wordt ook gekeken naar het uitvoeren van een e-bike probeeractie en alternatief vervoer (vanuit Gelredome).

Aantrekkelijk woon- en leefklimaat

Arnhem kent, net als andere steden, een tekort aan woningen. Dit betekent ook dat er niet voldoende woningen beschikbaar zijn om startende ondernemers of medewerkers, die in Arnhem hun studie hebben afgerond, direct te kunnen huisvesten. Voor de economische ontwikkeling van de stad is en blijft het dus van belang de beschikbare voorraad voor starters op de woningmarkt te vergroten.

Aantrekkelijker stad in en voor de regio

De gevolgen van de coronacrisis zijn merkbaar in de stad: de toeristische sector, binnenstadondernemers, evenementenorganisatoren en onze culturele partijen zijn zwaar geraakt door alle beperkende maatregelen. Toch blijven de doelen overeind en zelfs in het lastige afgelopen jaar zijn mooie stappen gezet.

Bruisende Binnenstad

De coronacrisis heeft een enorme impact gehad op de binnenstad. De grootste werklocatie en trekker van Arnhem had daardoor te maken met teruglopend bezoek, minder bestedingen en bedrijfsvoeringen die onder druk zijn komen te staan. De crisis heeft wel geleerd dat samenwerken met onze externe stakeholders (met name PBA) belangrijker is dan ooit. We zien dat energieke coalities ontstaan op plekken waar dat kansrijk is. Zoals rondom de binnenstad, het Modekwartier en het Spijkerkwartier. Hier is een samenwerking ontstaan tussen de verschillende ondernemersorganisaties en PBA in de vorm van het Kwartierenplan. Er ontstaan slimme samenwerkingen en reuring, met als doel: meer bezoekers en een langer verblijf.

De ambitie om van de binnenstad een place to meet te maken blijft fier overeind. Sterker nog, de crisis laat zien dat deze transitie versneld moet worden. Er zullen immers winkels verdwijnen. Hierdoor is er ruimte voor nieuwe functies en kan de compactere binnenstad plaatsvinden. De koers blijft dus gelijk, maar vraagt wel om een actieve(re) aanpak. Zo wordt er gewerkt aan een nieuwe visie op de binnenstad. Het Herstelplan van PBA zal onderdeel zijn van deze visie. Ook komt er een nieuw omgevingsplan (voorheen: bestemmingsplan) voor de binnenstad die de ambities ruimtelijk vertaalt.

Arnhem positioneren voor bewoners en bezoekers

Citymarketing Arnhem heeft in de afgelopen periode zowel haar organisatie als haar koers verder bestendigd. De kernwaarden van Arnhem, groen, creatief en vrij, zijn hierin leidend. Er wordt ingezet op het positioneren van Arnhem op Energy en Duurzame Mode. Hierin richt Citymarketing zich op bedrijven en studenten, in samenwerking met partijen in de stad. Ook voeren zij campagnes voor bewoners en bezoekers zoals 'Zomer in Arnhem'. Het merk Arnhem wordt altijd ingezet op maat voor de verschillende doelgroepen en altijd in het perspectief van het verhaal van de stad en regio.

Stimuleren van herhaalbezoek, langer verblijf en meer besteding

Voor bezoekers en bewoners is een fysiek inspiratie- en informatiepunt bij uitstek de startplek om Arnhem te ontdekken. Dit draagt eraan bij dat bezoekers langer in Arnhem en omgeving verblijven en/of vaker terugkomen en positieve verhalen vertellen over de stad. Een inspiratie- en informatiepunt dient daarmee een toeristisch én economisch doel. Daarom is in 2021 de Citystore Arnhem ontwikkeld, die in het najaar van 2021 opent in de Eusebius.

Het wandelnetwerk heeft (buiten onze invloed) enige vertraging opgelopen. Er is extra ingezet op de regiodeal: verbinding met de Veluwe versterken, verstevigen van stedelijk uitloopgebied (op een natuur-inclusieve manier) en daarmee werken aan een aantrekkelijke, leefbare stad. Daaronder valt ook het verkennen van de mogelijkheden en potentie van militair erfgoed aan de noordzijde van Arnhem. Daarnaast is het plan rondom beleavingsgebied Veluwezoom opgeleverd en kan dit de volgende fase in. Dit plan is samen met ondernemers en andere stakeholders opgesteld (van Brummen tot aan Wageningen, onder de noemer Veluwe op 1).

We hebben een uitvoeringsagenda Duurzaam toerisme / groene metropool opgesteld. Dit is de basis voor de regionale agenda Duurzaam Toerisme vanuit Ontspannen regio (Groene Metropoolregio). De agenda is opgebouwd met het oog op de gevolgen van corona voor de sector; welke acties zijn nodig om snel maar ook duurzaam en toekomstbestendig herstel plaats te laten vinden?

Herinneringstoerisme

Het herijken van het masterplan Airbone ligt op koers. Samen met de partners gaan we dit najaar vaststellen hoe we het herdenken, beleven en beseffen van de unieke geschiedenis voor onze stad en regio, samen met gasten uit binnen- en buitenland, invullen in de periode tot en met 2030. Daarbij kijken we ook naar de invulling in de zogenaamde kroonjaren, de extra inzet op educatie (geschiedenis vertalen naar het thema vrijheid en actuele vraagstukken in het hier en nu) en de verbinding met toerisme. Het ontwikkelen van routes en verhalen voor de Airborneregio en het digitaal ontsluiten en vermarkten daarvan is binnenkort afgerond. Het provinciale programma Vrijheid is van start gegaan. Voor zowel Veluwe als Airborne geldt dat er een regionaal programma is opgesteld. In beide regio's is een subsidieronde georganiseerd voor projecten in het kader van Vrijheid. Ook in 2022 en 2023 volgen subsidieronden. De doorontwikkeling van Veluwe Remembers ligt op koers; het initiatief daarvoor ligt bij Veluwe op 1. In september 2022 wordt een aanvulling op het evacuatiemonument (amendement 20A75) gerealiseerd.

In verband met de coronacrisis is besloten geen openbaar toegankelijk evenement bij de John Frostbrug te organiseren. De Bridge to Liberation vindt dit jaar daarom opnieuw plaats in hybride vorm, dat wil zeggen een herdenkingsshow in Musis die on-line is te volgen met aanwezigheid van gasten. De gemeente Arnhem verzorgt daarnaast een gastenontvangst in het Stadhuis, Huis der Provincie, Pathé Arnhem en Olympus College.

Hoogwaardig voorzieningenniveau

In de eerste helft van 2021 waren publieksevenementen nog niet toegestaan. Sommige organisaties kozen voor online events, maar de meesten hebben hun evenement doorgeschoven naar de tweede helft van 2021 en soms naar 2022. Voor de 'on-brand-events' Fashion & Design Festival en Innovate is in 2020 en 2021 gekozen voor met name online- en hybride evenementen zoals meet-ups en online (mode en talk)shows. Landelijk bereik is hierdoor veel groter dan verwacht. Het sociale aspect is daarentegen minder dan ooit. Zelfs in deze tijd blijft de communityfunctie van deze netwerken van groot belang.

De Sonsbeek Tentoonstelling vindt na twee keer uitstel plaats van 2 juli tot en met 29 augustus. Dit gebeurt in park Sonsbeek, maar ook op 13 andere locaties in Arnhem en Gelderland: van de Eusebius in het centrum van de stad Arnhem via de verschillende parken tot aan het Kröller Müller Museum op de Hoge Veluwe. Sonsbeek hanteert daarbij de dan geldende RIVM-maatregelen. Daar Sonsbeek op locaties in de openbare ruimte plaatsvindt en op doorstroomlocaties verandert er door de aangescherpte maatregelen van 10 juli voor Sonsbeek vooralsnog niets.

Het WK BMX kan waarschijnlijk niet volledig plaatsvinden door de steeds wisselende coronamaatregelen. Vooral de breedtesportcomponent en het festival staan onder druk en gaan hoogstwaarschijnlijk niet door. Het WK is daarmee helaas niet zo aantrekkelijk voor het grote publiek. Een grote hoeveelheid side-events in de aanloop naar het WK heeft wel plaats kunnen vinden.

Creatieve Industrie

Arnhem is uniek om haar creativiteit, met de aanwezigheid hogeschool ArtEZ en ROC, het Modekwartier, Coehoorn Centraal en met SLAK als huisvestingsorganisatie. "Creatief" als één van onze unique selling points wordt ingezet bij Citymarketing om Arnhem landelijk op de kaart te zetten.

We zien dat energieke coalities ontstaan op plekken waar dat kansrijk is. Zoals het Modekwartier, waar de ondernemers ook in tijden van corona alle mogelijkheden aangrepen om zichtbaar te zijn als gebied van makers, waar lokaal en duurzaam kopen voorop staat.

Er wordt door de ondernemersvereniging DOCKS gezocht naar hun propositie, de marketing van het gebied en daarmee ook de actieve samenwerking met de binnenstad en Spijkerviertel in de vorm van gezamenlijke activiteiten, als Zomer in Arnhem en Winter in Arnhem. Ook de banden met ArtEZ worden opnieuw aangehaald. Vanuit de gemeente stimuleren we deze energieke coalities, dit gebied is voor ons een parel aan de binnenstad.

Voor de huisvesting van de creatieve en culturele sector zetten we in opdracht van de gemeenteraad in 2021 (meerjarig) actief in om vrijkomend gemeentelijk vastgoed en van particuliere vastgoedeigenaren/ woningbouwcorporaties in te zetten voor het behoud van de creatieve sector in Arnhem. Door samen op te trekken en businesscases te maken.

Optimaler human capital aanwezig voor werkgevers

Dit onderwerp maakt onderdeel uit van de gesprekken die we hebben met de ondernemers en ondernemersverenigingen en nemen we mee in de diverse inspanningen die we plegen op het gebied van Human Capital, met partners in de stad en in de regio. In het tweede deel van 2021 wordt een voucherregeling geïmplementeerd, als onderdeel van het Actieplan Werk, voor ondernemers die tijdens en na corona zich willen heroriënteren. Hulp wordt geboden in het kader van ondernemerschap, coaching, financiën en eventueel begeleiding naar (loon)dienstverband.

Regionale Human Capital Aanpak op kansrijke sectoren

We hebben in de Groene Metropoolregio een opdracht geformuleerd waarmee een kwartiermaker aan de slag gaat om een Human Capital Agenda te realiseren in de komende periode. Hierbij moet ook een verbinding worden gemaakt met de regionale investeringsagenda en de inspanningen van The Economic Board op de iconische clusters.

Het haalbaarheidsonderzoek voor regionaal "House of skills" is afgerond. Binnen de Productieve regio wordt nu afgestemd hoe dit haalbaarheidsonderzoek een vervolg krijgt.

De regionale arbeidsmarkt biedt momenteel perspectief in zorg, techniek, ICT en energie. We steunen initiatieven als Techniekpact, House of IT, die moeten gaan bijdrage aan het bestrijden van de krapte in betreffende sectoren.

Aantrekken en binden van studenten

In de afgelopen periode hebben onderwijsinstellingen (Van Hall Larensteijn, HAN, ArtEZ, en ROC Rijn IJssel) de handen ineen geslagen en 'Arnhem Studiestad' op de kaart gezet. Waarbij alle bestuurders van bovengenoemde onderwijsinstellingen zijn overeengekomen om samen te zorgen voor het aantrekken en behouden van studenten in Arnhem, maar tevens ook het aantrekkelijk maken en houden van de stad Arnhem voor studenten en afgestudeerden. Op bovengenoemde samenwerking is vanuit alle betrokken partijen commitment gegeven, echter is deze samenwerkingsovereenkomst nooit formeel getekend, vanwege corona. Momenteel wordt er gewerkt aan de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst voor de periode tot 2023. Vanuit Arnhem Studiestad is tevens de eerste grenswerker aangesteld, zij maakt de verbinding tussen het bestuur en de studenten om tot een integrale samenwerking te komen. City Deal kennismaken wordt ingezet om de verbinding te leggen naar de maatschappelijke opgave, op 12 november aanstaande wordt de Landelijke City Deal kennismaking congres georganiseerd in Arnhem en Nijmegen. Citymarketing Arnhem ondersteunt in gerichte werving van technische- en modestudenten, de profilering van innovatieve broedplaatsen en laat Arnhem zien als aantrekkelijke stad om te vestigen en als ultieme woonstad voor medewerkers van (nieuwe) bedrijven.

We hebben de visie Kenniscampus regio Arnhem fase 1 afgerond. Fase 1 heeft betrekking op de visie op onderwijs en onderzoek op de Kenniscampus regio Arnhem. Dit wordt in fase 2 uitgewerkt in een ruimtelijke vertaling. De verwachting is dat dit in het derde kwartaal wordt afgerond.

Het bieden van faciliteiten en een gebundelde kennisinfrastructuur voor het adequaat opleiden van studenten en professionals in de energiesector

Binnen Connectr is Human Capital één van de inspanningslijnen. Samen met marktpartijen onderzoekt Connectr of zij specifieke opleidingen kan opzetten binnen de thema's waarbinnen zij actief is. Bij het project Elderveld-Noord in het kader van aardgasvrije wijken zijn studenten van de HAN betrokken.

SEECE (centre of expertise voor duurzame, betrouwbare en betaalbare elektrische energievoorziening) heeft het initiatief genomen een "denktank" te organiseren. Waarbij alle stakeholders betrokken worden samen een bijdrage te leveren aan; groeiende roep om personeel binnen de energietransitie.

Arnhem beter op de kaart als energiestad

We zien dat onze inzet op een groeiend en bloeiend energiecluster in Arnhem dat bijdraagt aan de oplossingen voor de maatschappelijke opgaven in de energietransitie en duurzaamheid momentum heeft. Samen met onze partners zetten we mooie stappen in het bouwen aan een groeiend ecosysteem, het stimuleren van energie-innovaties en het op de kaart zetten van Arnhems als Hotspot Energy.

Het creëren van inspirerende en innovatieve energiegerelateerde kennis- en werklocaties

Samen met onze partners op de drie energie Hotspots IPKW, Kenniscampus HAN / HVHL en Arnhems Buiten, zijn we bezig met het opstellen van ambitiedocumenten met betrekking tot programma, ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en synergie met de omgeving. We verwachten deze ambitiedocumenten volgens planning te realiseren.

Innovatie stimuleren

Uit de middelen van de Herstelagenda hebben we samen met (cofinanciering van) de provincie een subsidieregeling voor haalbaarheidsstudies in de energie-innovatie op de drie Arnhemse thema's: waterstof- en brandstoftechnologie, batterij- en laadinfrastructuurtechnologie en ICT/smartgrids, de groeiversneller Energie opgezet. De eerste vouchers uit deze subsidieregeling zijn de afgelopen maanden uitgereikt.

Bouwen aan een groeiend energie ecosysteem

We bouwen samen met onze partners verder aan Connectr dat moet zorgen voor verbinden, versnellen en vergroten van ons energie ecosysteem. Uit accountmanagementgesprekken met bedrijven uit het energie ecosysteem blijkt dat er momenteel veel samenwerkingen worden opgestart met partijen uit Rotterdam. Deze samenwerkingen bieden nieuwe kansen en dragen bij aan het groeien van ons ecosysteem.

Betere (inter)nationale positionering van Arnhem als energiestad

Samen met de Stichting Citymarketing hebben we een Newroom Energy opgezet. In deze energieke coalitie participeren stakeholders zoals KIEMT, HAN, IPKW, Arnhems Buiten en enkele grote energiebedrijven. Samen publiceren we via Citymarketing nieuws, interviews over Arnhem als Hotspot Energy. We merken dat deze berichten interesse wekken uit onder meer Rotterdam en Amsterdam.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	6.815	7.065	250	0
Baten	1.620	1.550	-70	0
Saldo lasten en baten	-5.195	-5.515	-320	0
Toevoegingen aan reserves	1.010	1.010	0	0
Onttrekkingen aan reserves	250	250	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-760	-760	0	0
Prognose resultaat	-5.955	-6.275	-320	0

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	250	N					
Turap 2	250	N					
Toerisme en recreatie	150	N	Vorbereidingskosten verkenning aanvraag regeling Herstructurering winkelgebieden	N	I	AR	J
Toerisme en recreatie	100	N	Steun ondernemers tijdens corona	J	I	AR	J
Turap 1	0						
Baten	-70	N					
Turap 2	-70	N					
Evenementen	-35	N	Terugloop markt- en kermisgelden	J	I	AR	J
Economische Zaken / Acquisitie	-35	N	Terugloop markt- en kermisgelden	J	I	AR	J
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Onttrekkingen aan reserves	0
Turap 2	0

Turap 1	0
---------	---

Turap 2

Vorbereidingskosten verkenning aanvraag regeling Herstructurering winkelgebieden

De retail in winkelgebieden in binnensteden en kernen staat sterk onder druk met structurele leegstand tot gevolg. De oplopende leegstand maakt binnensteden snel minder aantrekkelijk, waarbij verloedering op de loer ligt en een neerwaartse spiraal dreigt. De binnenstad van Arnhem heeft in afgelopen jaren al een impuls gekregen en gemeente Arnhem is samen met partners zoals platform binnenstad bezig om de transformatie door te zetten. De coronacrisis versterkt en versnelt echter deze ontwikkelingen. Met de aanpak herstructurering van winkelgebieden in binnensteden en kernen wil het kabinet 100 miljoen euro investeren in het realiseren van toekomstbestendige winkelgebieden en in vitale binnensteden (Kamerbrief).

Gemeente Arnhem wil inzetten op de hele oostzijde van de binnenstad van Gele Ridders Plein, Willemsplein, Musis, Lauwersgracht is in transformatie. Met name Gele Ridders Plein en Looijerstraat kent al lang leegstand en kent nog veel retailbestemmingen die direct mogelijk zijn maar mogelijkerwijs niet langer wenselijk vanuit behoud van winkelkern in de binnenstad.

Steun ondernemers tijdens corona

Ondernemers zijn door de coronacrisis hard geraakt, zo ook ondernemers binnen de toeristische sector. de gemeente zal ondernemers die als gevolg hiervan in nood verkeren steunen. Daarvoor wordt contact met de sector onderhouden en nauw samengewerkt.

Terugloop markt en kermisgelden (impact corona)

Vooralsnog kunnen de markten in Arnhem met de beperkende maatregelen doorgaan. Pas wanneer markten gesloten worden ontstaat er een risico. De voorjaarskermis in 2020 is in 2020 en in 2021 wel geannuleerd waardoor de kermisgelden nu niet in het evenementenfonds vloeien. De markten zijn open gebleven en voor zover er toch financiële consequenties zijn voor marktkoopliden worden deze naar de regelingen van de Rijksoverheid verwezen. Daarnaast is een platform ontwikkeld, Gastvrij Arnhem, waaraan € 25.000 door Arnhem is bijgedragen.

S04 Onderwijs

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
Onderwijs: Arnhemmers met dezelfde talenten hebben dezelfde kansen (inclusief onderwijshuisvesting)		
Een goede startpositie op school		
Zie de toelichting bij onderstaande inspanning 'doorontwikkeling passende kinderopvang, ontwikkelrecht en onderwijsachterstandenbeleid (OAB)'.		
Doorontwikkeling passende kinderopvang, ontwikkelrecht en onderwijsachterstandenbeleid (OAB)		
In 2021 is 16 uur peuteropvang ingevoerd. Er zijn nieuwe aanbieders en daarmee locaties VVE bijgekomen. Vanuit extra middelen corona/ NPO wordt er in de voorschoolse periode en in het PO geïnvesteerd in extra ondersteuning en begeleiding van kinderen.		
Aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp		
Sinds het derde kwartaal 2019 is de samenwerking tussen het onderwijs en jeugdhulp versterkt. Met Passend wijs wordt samen opgetrokken om maatwerk te leveren. Samen met het onderwijs en de wijkcoaches kijken we verbeteringsgericht naar de mogelijkheden om de aansluiting onderwijs - jeugdhulp blijvend efficiënter in te zetten met inzet van pilots waarbij maatwerk wordt geleverd voor kinderen met een ondersteuningsvraag.		
Goede toekomstbestendige (onderwijs)huisvesting		
Op basis van het Integraal Huisvestingsplan voor het basisonderwijs en de convenanten met het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn er diverse projecten in uitvoering. De jaarprogramma's/jaarschijven 2021 en 2022 wordt in het derde kwartaal aan de raad ter besluitvorming voorgelegd waarbij ook de consequenties van de nieuwe regelgeving rondom Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) wordt meegenomen. Verder is een start gemaakt met het Integraal Huisvestingsplan voor het voortgezet onderwijs. Dit zal naar verwachting eind dit jaar aan de Raad worden aangeboden. En er is in het kader van verbetering van ventilatie voor 32 schoolgebouwen rijkssubsidie aangevraagd (SUVIS). In combinatie met middelen vanuit de scholen en de gemeente Arnhem kunnen diverse maatregelen worden getroffen.		
Kansen voor de toekomst		
Afgelopen schooljaar heeft voornamelijk in het teken gestaan van de effecten van corona op het onderwijs. Voorbeelden hiervan zijn de omschakeling naar hybride werken en zorgen dat de leerlingen zoveel mogelijk lesstof krijgen aangeboden. We zien een beweging van onderwijs richting de wijk. Waarbij ze maatschappelijke vraagstukken uit de wijk integreren in het onderwijs. Bovendien signaleren we een trend in het onderwijs waarbij adequate hulp aan kwetsbare jongeren steeds doelgerichter en efficiënter wordt ingericht met behulp van school maatschappelijk werk. Gezien de omstandigheden rondom de coronamaatregelen lopen we niet achter op de koers.		
Nieuw plan voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV)		
Sinds het openstellen van de subsidieregeling 'Aanpak Voortijdig Schoolverlaten Arnhem 2021 tot en met 2024' zijn er gevarieerde aanvragen ingediend. Scholen en samenwerkingspartners weten goed gebruik te maken van de mogelijkheden die de gemeente biedt binnen de kaders van de VSV-aanpak. Zoals beoogd zien we dat het onderwijs in de lead is als het gaat om de regie in de uitvoer. Met alle partijen zijn scherpe monitoringsafspraken gemaakt om de beoogde resultaten en kwaliteit te borgen. Vanwege de coronamaatregelen zijn er geen bijeenkomsten georganiseerd. In de start van het nieuwe studiejaar zal het nastreven van dit doel worden hervat. In september 2021 zal er een kwalitatieve analyse worden gedeeld met de raad.		
Ontwikkelen van integrale aanpak kwetsbare jongeren tot 27 jaar		
We zijn de afgelopen periode intensief met het onderwijs (vso, pro en mbo) opgetrokken in de doorlopende lijn van school naar werk. Verder zijn we bezig geweest met het integraal jeugdbeleid waarbij alle verschillende inspanningen voor jeugdigen samenkomen en waar ook de samenhang en raakvlakken beter zichtbaar zijn/worden. De volgende stap is om deze inspanningen ook door te vertalen naar onze maatschappelijke partners in de uitvoering.		

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	19.807	19.922	115	0
Baten	2.617	2.617	0	0
Saldo lasten en baten	-17.190	-17.305	-115	0
Toevoegingen aan reserves	8.371	8.371	0	0
Onttrekkingen aan reserves	7.307	7.307	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-1.064	-1.064	0	0
Prognose resultaat	-18.254	-18.369	-115	0

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	115	N					
Turap 2	115	N					
Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	65	N	Sociaal beheer MFC's	N	I	AR	J
Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	50	N	Beheerder multifunctionele centra (MFC)	N	I	AR	J
Turap 1	0						
Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	500	N	Inventarisatie en aanpak opgelopen onderwijsachterstanden	J	I	AR	J
Onderwijs (incl. biblioth, volksuni)	-500	V	Inventarisatie en aanpak opgelopen onderwijsachterstanden	J	I	AR	J
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Sociaal beheer MFC's

De MFC's worden in de avonden en tijdens de weekenden veelal gebruikt voor diverse activiteiten die zijn ontstaan uit bewonersinitiatieven. Hierbij kan worden gedacht aan samenkomsten van bewoners, taal-, dans-, muzieklessen, vergaderingen, biljarten, etc. Daarvoor is het noodzakelijk dat het beheer van de MFC's ook gedurende die tijden goed op orde is, zodat wordt voldaan aan wettelijke verplichtingen en gebruiksvoorwaarden vanuit de afgegeven vergunning. Op korte termijn wordt daarvoor gebruik gemaakt van professionele en flexibel inzetbare menskracht voor toezicht en beheer. Omdat het hier gaat om gebruik van de MFC's door bewoners en andere niet-professioneel gebruik, kunnen de kosten hiervan niet of onvoldoende bij hen in rekening worden gebracht. Dit 'sociaal beheer' zal samen met de wijken (TLO's) worden uitgewerkt om op termijn, bijvoorbeeld met inzet van vrijwilligers en in samenhang met de doorontwikkeling van de buurthuizen, dit knelpunt structureel op te lossen.

Beheerder multifunctionele centra (MFC)

Vanwege de corona-pandemie moet een vaste medewerker worden vervangen door inhuur. De extra kosten bedragen € 50.000.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Inventarisatie en aanpak opgelopen onderwijsachterstanden (impact corona)

Door het sluiten van de kinderopvang en scholen hebben veel kinderen waarschijnlijk een achterstand opgelopen en zeker veel meegemaakt. Bij het weer opstarten van school na de zomervakantie, is het aan de professionals om te zien wat deze kinderen nodig hebben. We hebben met besturen kinderopvang en onderwijs een Arnhemse Aanpak Onderwijs, om hier samen de schouders onder te zetten. De extra inzet kan op meerdere domeinen; onder schooltijd, met verlengde leertijd, in de thuissituatie en in de vakantieperiodes. De Zomerscholen VVE en PO zijn het eerst gerealiseerde speerpunt, er komt ook een Herfstschool. Een projectleider gaat de Arnhemse Aanpak trekken. Bij het Rijk is door de schoolbesturen een subsidieaanvraag gedaan voor extra ondersteuning op de Arnhemse scholen.

Voor het voortgezet onderwijs en MBO kan aanspraak gemaakt worden op de al bestaande incidentele subsidieregeling Gelijke Kansen. Ook de tweede lockdown heeft weer grote impact. Door het sluiten van de kinderopvang en scholen hebben veel kinderen een (nog grotere) achterstand opgelopen en zeker veel meegemaakt.

Het is nog niet inzichtelijk welke kosten het totaal aan speerpunten met zich meebrengt. Dat is ook weer afhankelijk hoe lang de tweede lockdown duurt en welke impact dit heeft. Besturen, PAS en gemeente hebben gezamenlijk € 1 miljoen toegezegd voor de Arnhemse Aanpak. Het deel dat de gemeente financieel bijdraagt wordt bekostigd vanuit de middelen voor het onderwijs achterstanden beleid (de OAB-middelen).

S05 Cultuur

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
Kunst en cultuur verlevendigt de stad en verbindt Arnhemers met elkaar		
Verbreding van cultuurbereik en participatie		
Cultuur is van en voor iedereen. We streven ernaar de toegankelijkheid en bereikbaarheid van kunst en cultuur in de breedte te vergroten en daarmee actieve en passieve cultuurdeelname te stimuleren. Dit komt de persoonlijke ontwikkeling van mensen ten goede, maar is ook voor de ontwikkeling van de lokale en regionale samenleving belangrijk.		
Cultuur is van en voor iedereen		
Er wordt met partners uitvoering gegeven aan het Convenant Cultuureducatie Primair Onderwijs 2015 - 2023. In het kader van het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) 2021-2024 is een van de pijlers om cultuureducatie te verbreden naar het buitenschoolse onderwijs en een koppeling te realiseren met het voortgezet onderwijs. Door corona zijn de activiteiten op het gebied van cultuureducatie in het onderwijs achtergebleven. Onderdeel van CmK is Meer muziek in de Klas waarvoor in 2021 een muziekakkoord is afgesloten voor de regio Gelderland-Midden, waarin de ondertekenende partijen afgesproken hebben zich in te zetten om de kwaliteit van het muziekonderwijs in het basisonderwijs te borgen en te versterken. De financiële dekking van het aandeel van de gemeente in het programma CmK is structureel begroot binnen de cultuurbegroting (in de subsidie voor Rozet). In 2021 is het tweejarig programma Age Friendly Cultural Cities, bedoeld om de deelname aan cultuur door ouderen een impuls te geven, met een half jaar vertraging vanwege corona afgerond.		
Versterking van de culturele infrastructuur		
Arnhem onderscheidt zich van andere steden door een complete keten educatie-productie-presentatie in nagenoeg alle kunstvormen. Daarin blijven we investeren. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor de doorstroming en vernieuwing van talent, van amateur tot professional.		
Stimulering van het makersklimaat en van nieuwe verbindingen, ook met andere domeinen		
Schakel 025, is het platform dat het culturele veld in de volle breedte ondersteunt en verbindt door het delen van kennis over de beroepspraktijk. De activiteiten van Schakel025 waaronder de uitvoering van de regeling Stroomversneller heeft een extra impuls gekregen door een extra bijdrage uit de coronamiddelen van het rijk. Hierdoor kunnen makers extra worden ondersteund.		
Zorg voor voldoende ateliers, oefenruimtes en presentatiemogelijkheden in de stad		
Huisvesting voor de culturele en creatieve sector is van groot belang. De raad heeft op 7 juli 2021 ingestemd met het 'plan huisvesting voor de creatieve en culturele sector'. Eén van de instrumenten is een subsidieregeling 'Creatieve bedrijfsverzamelgebouwen'. Het doel hiervan is het realiseren van nieuwe ateliers, expositieruimtes en/of werkruimtes voor creatieven door het subsidiëren van kosten voor planvorming en/of haalbaarheidsonderzoek van een creatief bedrijfsverzamelgebouw.		
Versterken lokale media		
De geplande activiteiten verlopen volgens planning. De raad is hierover met een brief geïnformeerd. Het Mediafonds Arnhem is onlangs gelanceerd. Mediamakers kunnen hier een beroep doen op financiële ondersteuning van hun journalistieke initiatieven. Hiervoor is als pilot de komende twee jaar in totaal 130.000 euro beschikbaar.		
Profilering en vitalisering van het culturele klimaat		
We zetten in op het versterken en behouden van de toppositie die Arnhem heeft als cultuur- en creatieve stad en dragen zo bij aan werkgelegenheid, innovatie en een aantrekkelijk vestigings- en woonklimaat. Daarbij is ook onze rol, positie en samenwerking in de brede regio van belang.		
Toekomstbestendige huisvesting van Museum Arnhem, onze Rijksgezelschappen Oostpool en Introdans en het Stadstheater		
Vernieuwbouw van Museum Arnhem ligt op koers.		

Wat betreft de huisvesting van onze rijkgezelschappen Oostpool, Introdans en het Stadstheater (Lauwersgracht Alliantie): dit loopt al meerdere jaren, is zeer complex en kost meer tijd. Er wordt gewerkt aan een definitief voorstel waarvoor het raadsbesluit en amendement uit december 2020 het uitgangspunt is. Na het raadsbesluit op 16 december 2020 is de samenwoonvariant, in samenwerking met de culturele partners, verder uitgewerkt in de vorm van een concept Programma van Eisen (PvE). Deze uitwerking is nagenoeg afgerond. Naar aanleiding van deze uitwerking blijkt dat de geschatte kosten oplopen tot meer dan 100 miljoen euro. Dit past niet binnen de door gemeenteraad vastgestelde financiële kaders, ook het college acht dit bedrag te hoog. De conclusie van het college is dan ook dat er een nieuw raadsvoorstel zal moeten worden voorbereid. De raad is eind september 2021 aanvullend over deze ontwikkeling geïnformeerd middels een raadsbrief.

Versterking van de (samenwerking in de) cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen

De Cultuurregio 025 heeft een stevige positie gekregen binnen de maatschappelijke opgave 'Ontspannen Regio' van de GMR. Het Transformatievoorstel dat in het kader van de coronacrisis is opgesteld in intensieve samenwerking met de regiogemeenten vormt de basis voor de gezamenlijke agenda. Er is nog geen helderheid over een mogelijke provinciale bijdrage voor de uitvoering van het Transformatievoorstel.

Erfgoed levert een bijdrage aan een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken, te winkelen en te recreëren

Beschermen, herbestemmen en zichtbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed

Cultuurhistorische waarden hanteren als inspiratiebron bij ruimtelijke opgaven, duurzame bescherming en het toegankelijk maken van kennis over het Arnhemse erfgoed is onderdeel van het dagelijkse werk. Erfgoed is bij de Arnhemse voorbereidingen op de Omgevingswet gepositioneerd als onderdeel van een aantrekkelijke stad en krijgt op die wijze een nog steviger fundament bij ruimtelijke ontwikkelingen. Kern is dat in de ontwikkeling van Arnhem het specifieke DNA als basis fungeert, erfgoed nog zichtbaarder wordt gemaakt en bijbehorende verhalen worden gedeeld. De afgelopen periode is intensief samengewerkt met projectgroepen die bezighouden met de Omgevingswet en doorvertaling daarvan naar Arnhem. Erfgoed is ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van het programmadoel 'Arnhem aantrekkelijke stad', onderdeel van het programma Ruimte voor Ontwikkeling.

Bescherming en herbestemming van cultuurhistorisch erfgoed

Dit is onderdeel van het dagelijkse werk en vergt de meeste tijdsinspanning. Noemenswaardige projecten zijn: Cobercokwartier, de Koepelgevangenissen, de Eusebiuskerk, Walburgiskerk en overige kerken, de Geitenkamp en historische panden in de binnenstad. Er is een rijkssubsidie uitgekeerd voor het opstellen van een kerkenvisie, ter voorbereiding op herbestemmingsvraagstukken in relatie tot kerkgebouwen. Met de provincie wordt samengewerkt om te komen tot restauratie en herbestemming van fort Westervoort. De cultuurhistorische inventarisatie van Elden (groen en gebouwd erfgoed) wordt naar verwachting eind 2021 afgerond. In het najaar vindt nog een fysieke waardenstelling van objecten plaats. De toetsingskaders voor de archeologie van de Tweede Wereldoorlog zijn gereed en kunnen bestuurlijk worden afgestemd. Voor een beleidskader duurzame monumentenzorg zijn de eerste stappen gezet, ook in samenwerking met collega's van NEMiA. Tot een afgerond product is het nog niet gekomen.

Zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed

Dit is een doorlopend proces. Veel inzet is gepleegd met betrekking tot de Eusebiuskerk. Hier zijn het graven van een verbindingsgang tussen de grafkelder van hertog Karel van Gelre en de crypte van de 10e-eeuwse Sint Maartenskerk, in opdracht van het stichtingsbestuur, en realiseren van de zuidelijke entree van advies voorzien. De contouren van de Sint Maartenskerk zijn ook teruggebracht in de bestrating. Met collega's van de gemeente Arnhem wordt samen opgetrokken als het gaat om de herinrichting van de Velperweg, met landgoedwaarden als inspiratie. In september wordt een pitch gehouden met betrekking tot het in aanmerking komen van dit project voor de Erfgoeddeal. Het nominatiedossier voor de Limes is aangeboden aan UNESCO. Op 27-7-2021 is tijdens een congres een positieve uitspraak gedaan door het werelderfgoedcomité over de werelderfgoedstatus. De Nedergermaanse limes en daarmee castellum Meinerswijk zijn UNESCO werelderfgoed. De externe verkenning naar functie-scenario's voor de historische kelders is uitgevoerd en met de stuurgroep (gemeente Arnhem, Rozet en Museum Arnhem) besproken. Een verzetskist uit de Tweede Wereldoorlog is tentoongesteld in Ede bij het Platform voor Militaire Historie en in relatie tot bij het Cobercoterrein gevonden tankfragmenten zijn gesprekken met diverse musea (Airbornemuseum/Nationaal Museum voor Militaire Historie) gevoerd om deze fragmenten daar tentoon te stellen. De Open Monumenten Dag, met als thema 'Mijn monument is

jouw monument' is ook in 2020 ondersteund. Medewerkers van de vakgroep Erfgoed hebben onder meer rondleidingen gegeven in het Arnhemse stadhuis. Dit jaar doen we ook weer mee, het thema is nu inclusie. We gaan rondleidingen in het stadhuis geven en in het kader van een regionaal limesjaar om de UNESCO-status te vieren, geven we tijdens Open Monumentendag ook een lezing over de limes, gekoppeld aan het thema van inclusie.

Ontsluiting van kennis over erfgoed

Het Planonproject is klaar. De database is helemaal geactualiseerd en er zijn werkingsgebieden aangegeven met betrekking tot de Omgevingswet. Manuscript is ondersteund; dit jaar is een publicatie over de Geitenkamp verschenen en een publicatie over Schaarsbergen is in een afrondende fase. Voor het publieksboek zuidelijke binnenstad is een projectvoorstel geschreven. Op basis hiervan is een uitgever geselecteerd. Vanaf september wordt gestart met het schrijfwerk, in eerste instantie het vervaardigen van een historisch kader. De rapportages van Hoogstede-Klingelbeek en het Kerkplein zijn gereed gekomen. Vertaling naar het grotere publiek vond plaats door presentaties en opnamen van resultaten in de Archeologische Kroniek van Gelderland over 2020. De archeohotspot is per oktober 2020 geopend. Dit gebeurde op een feestelijke wijze in de Romeinse Tuin in Elden. Door medewerkers van de vakgroep Erfgoed zijn twee presentaties in het kader van de ArchaeoAcademy gehouden, samenlopend met de programmering van Rozet/het Erfgoedcentrum. Doel is om de archeohotspot Arnhem ook een regionale vertaling te geven; aan de vormgeving en programmering wordt nu gewerkt. De coronacrisis heeft er wel voor gezorgd dat aan het fysiek openstellen van de archeohotspot nog geen invulling kon worden gegeven.

Regisseren en uitvoeren van archeologisch onderzoek en archeologisch depotbeheer

Het proefsleuvenonderzoek naar de Romeinse weg in Schuytgraaf is uitgevoerd. Dit leverde geen Romeinse weg op maar infrastructuur uit omstreeks 800 n.Chr., de Karolingische periode. Het monitoringsonderzoek naar de Kwaliteit van het Romeinse grafveld staat voor najaar 2021 gepland. Het onderliggende Programma van eisen daarvoor is al gereed. Dit onderzoek wordt gecombineerd met een groter proefsleuvenonderzoek om het grafveld beter te kunnen begrenzen. Met betrekking tot depotbeheer en het digitale vondstbeheer zijn grote stappen gezet. We werken wekelijks aan het integraal maken van databases en het verwijderen van discrepanties. Met de afdeling Informatie zijn uitgangspunten in beeld gebracht met het oog op te hanteren software-applicaties in de toekomst.

Regioadvisering archeologie

De regionale samenwerking is verlengd tot en met 2024. De provincie heeft voor deze periode subsidie beschikbaar gesteld. Subsidie en bijdragen van de deelnemende gemeenten dekken ook in deze periode de kosten van de regio-archeologie.

Financiële afwijkingen

	Begroting	Prognose	Afwijking	Afwijking
	Stand Juli	Turap 2	Turap 2	Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	36.121	37.421	1.300	0
Baten	5.995	5.862	-40	-93
Saldo lasten en baten	-30.126	-31.559	-1.340	-93
Toevoegingen aan reserves	1.256	1.256	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.938	1.938	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	682	682	0	0
Prognose resultaat	-29.444	-30.877	-1.340	-93

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	1.300	N					
Turap 2	1.300	N					
Cultuur en erfgoed	1.300	N	Cultuur; extra steun culturele instellingen en kunstenaars	J	I	AR	J
Turap 1	0						
Baten	-133	N					
Turap 2	-40	N					
Cultuur en erfgoed	-40	N	Lagere huren horeca	J	I	AR	J
Turap 1	-93	N					
Cultuur en erfgoed	-93	N	Lagere huren horeca	J	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Cultuur; extra steun culturele instellingen en kunstenaars (impact corona)

Eind 2020 is de raad geïnformeerd (zaaknummer 526933) over de besteding van € 1,4 miljoen coronamiddelen voor cultuur die de gemeente Arnhem heeft ontvangen van het rijk. Idem in april (zaaknummer 553999) over het Steunpakket Kunst & Cultuur Arnhem en de besteding van de ruim € 2,7 miljoen voor het eerste half jaar 2021. Inzet is op drie pijlers: noodsteun, overgangssituatie en innovatie en transitie. Hiermee kan de sector goed worden ondersteund. De BIS- en meerjarige door fondsgesubsidieerde instellingen ontvangen rechtstreeks van het Rijk ondersteuning. Het rijk heeft begin juni 2021 ook voor het derde kwartaal van 2021 een steunpakket voor de culturele en creatieve sector aangekondigd. Voor de regionale en lokale cultuur reserveert het ministerie van BZK € 51,5 miljoen voor gemeenten en provincies. Dit bedrag komt bovenop de € 60 miljoen voor de lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen in de eerste helft van 2021.. Afhankelijk van de verdeelsleutel kan dit voor Arnhem een bedrag van € 1,2 - 1,4 miljoen betekenen. Daarbij is al uitgegaan van een zich steeds verbeterende epidemiologische situatie en een bepaalde mate van terugkeer van het verdienvermogen van instellingen. Als de epidemiologische ontwikkeling anders is dan nu wordt verwacht, kan dat gevolgen hebben voor de vormgeving van de steunmaatregelen. De besteding van deze middelen wordt de komende periode uitgewerkt: onder andere voor mogelijke exploitatietekorten en tijdelijke subsidieregelingen om de culturele sector te ondersteunen, onder meer voor de transitie. Duidelijk is dat de najeffecten van corona voor de sector nog langere tijd zullen aanhouden (denk aan herstel publiek, planning producties, interen op reserves waardoor geen ruimte voor investeringen). Dat zal naar verwachting zeker voor 2022 gelden. Hierop gaan we in de komende periode verdere strategie bepalen mede op basis van gesprekken met en informatie van onze sector. Er is nog geen kwantitatieve risico-inschatting te maken.

Lagere huren horeca (impact corona)

Gerechtelijke uitspraken met betrekking tot horeca-huren geven aan dat ook van de verhuurder wordt verwacht dat deze een deel van de contractueel overeengekomen huurbedragen schrappt. De uitspraak geeft aan 50% gedurende de lockdown-periode en 25% korting als er sprake is van een beperkte openstelling. Voor de door de gemeente verhuurde horeca-panden wordt ingeschat dat over 2021 € 126.000 huurkorting gegeven zal worden. Specifiek over erfpacht relaties is nog geen uitspraak gedaan. De verwachting is dat erfpacht gelijk aan huur getrokken gaat worden. Op basis van gelijke uitgangspunten zal er een erfpachtkorting gegeven worden van € 7.000.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Lagere huren horeca (impact corona)

Recente gerechtelijke uitspraken met betrekking tot horeca-huren geven aan dat ook van de verhuurder wordt verwacht dat deze een deel van de contractueel overeengekomen huurbedragen schrappt. De uitspraak geeft aan 50% gedurende de lockdown-periode en 25% korting als er sprake is van een beperkte openstelling. Voor de door de gemeente verhuurde horeca-panden wordt ingeschat dat over het 1ste halfjaar 2021 € 93.000 korting gegeven zal worden.

S06 Participatie en armoedebestrijding

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
Doorbraak naar werk		
Investeren in voorkomen		
Hierin is een verbinding met onder andere het programma Meedoen in Arnhem. Per gebied wordt samengewerkt tussen Werk en Inkomen, teams Leefomgeving en de Sociale wijkteams. Ook binnen het jongerenwerk en de begeleiding van bureau nieuwkomers sluiten we aan bij de behoefte van jongeren en jongvolwassenen waarbij voorbereiden op werk en studie een onderdeel van de begeleiding is.		
Doorontwikkelen sluitende aanpak jongeren in kwetsbare posities		
Door de coronacrisis zijn de inspanningen voor jongeren in kwetsbare posities geïntensiveerd. De samenwerking met ketenpartners is versterkt omdat de urgentie toenam. De leerling- en studentnetwerken op het vso, pro, entree en mbo 2 hebben ook tijdens de periodes van lockdown doorgang gehad. Hierdoor zijn jongeren vroeg in beeld gekomen en is er passende ondersteuning ingezet in de route naar werk. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het soms best een uitdaging om een passende werkplek en/of stage te vinden voor jongeren. Hier hebben we op ingespeeld door bijvoorbeeld het financieren van bepaalde certificaten voor jongeren om hen aantrekkelijk te maken voor sectoren waar wel nog voldoende werkgelegenheid is. Daarnaast hebben we ingezet op praktijksimulaties, stage-incentives voor werkgevers en actieve bemiddeling naar stage om jongeren zoveel mogelijk praktijkervaringen op te laten doen tijdens de schoolperiode. Tot slot werken we intensief samen met het UWV voor een groep jongeren in kwetsbare positie met kortdurende ww. We pakken de jongeren preventief op en begeleiden hen naar werk.		
Herijken aanpak statushouders en nieuwkomers		
Hierin trekken de programma's Doorbraak Naar Werk en Meedoen in Arnhem samen op. Er zijn 91 duale trajecten gestart waaronder ook statushouders (met een langer verblijf in Nederland). Met de ondersteuning vanuit Werk en Inkomen wordt invulling gegeven aan het Actieplan Werk, waarbij we verder gaan met de duale trajecten. Een impuls geven op taal en een pilot aanbodgericht bemiddelen organiseren. Dit gaat na de zomer van start.		
Samenwerken met UWV, SVB en Justitie		
Als gevolg van de coronacrisis zijn veel Arnhemmers werkloos geworden en hebben veel (kleine) zelfstandigen een beroep gedaan op hulp bij heroriëntatie en/ of tijdelijke financiële ondersteuning. Zij hebben een WW-uitkering aangevraagd of maken gebruik van de TOZO en zullen mogelijk doorstromen naar een bijstandsuitkering. De afgelopen periode is de samenwerking met het UWV dan ook versterkt om samen in te zetten op preventie van deze doorstroom. Dit door (onder andere in het kader van Midden Gelderland Werkt Door) gezamenlijke te werken aan toeleiding naar werk direct vanuit de WW of TOZO en het wegnemen van belemmeringen zoals schulden (zie 'Versterken activerende schulddienstverlening' en vitale economie). Daarnaast hebben de partners binnen de arbeidsmarktregio Midden Gelderland gewerkt aan het plan van aanpak voor het opzetten, inrichten en invullen van de regionale mobiliteitsteam-functie. Dit om de mismatch op de arbeidsmarkt ten gevolge van corona aan te pakken en de beweging van-werk-naar-werk te bevorderen. Naast de samenwerking met het UWV is ook de samenwerking met Sociale Verzekeringsbank en Reclassering versterkt. Dit om Arnhemmers voor wie het einde van de ANW-uitkering nadert en Arnhemmers waarvoor het einde van hun detentie in zicht is passend te ondersteunen naar werk.		
Dichtbij de Arnhemmer en integraal		
De infrastructuur om onze inwoners actief en op maat te begeleiden, bij het zetten van stappen naar zelfstandigheid en werk, staat. De gebiedsteams van Werk & Inkomen zijn op sterkte en de samenwerking en rolverdeling tussen deze gebiedsteams en de Sociale wijkteams is nu helder en met diverse ketenpartners zijn activerings- en toeleidingsafspraken gemaakt passend bij de behoeftes van verschillende groepen. Vanwege de coronamaatregelen hebben we nog een extra inspanning te verrichten op het spreken van inwoners die al langdurig in de bijstand zitten om hen opnieuw te diagnosticeren. Het actief ontsluiten van de wijknetwerken op kansen voor meedoen en activering naar werk en het aanboren van vindplaatsen van mensen die nog niet of onvoldoende gebruiken van sociale voorzieningen moet nog op gang komen. Sociaal maatschappelijke instellingen waaronder kerken, Leger des Heils en moskeeën hebben veel contacten met inwoners. Ook met hen die niet direct in beeld zijn bij de gemeente. Zij		

signaleren en bieden ondersteuning op verschillende leefdomeinen, zoals schulden en armoede. Het contact met deze organisaties verstevigen we. Waar het contact er is, bekijken we samen met deze partijen of, en zo ja, hoe we beter op elkaar aan kunnen sluiten. Waar het contact er nog te weinig is, zoeken we actief de verbinding en gaan we in gesprek. Hiermee geven we invulling aan de motie 20M176 Investeren in een sociaal sterke stad (amendement 20A80 Investeren in een sociaal sterke stad).

Doorontwikkelen gebiedsagenda's

Zie ook 'Gebiedsgerichte sturing en wijkgerichte integrale aanpak'.

Transformatie cluster Werk en Inkomen

De gebiedsteams van Werk en Inkomen zijn op sterkte en voeren vanuit het perspectief van onze inwoners, in nauwe samenwerking met de Sociale wijkteams, regie op trajecten richting activering en toeleiding naar (betaald) werk. We professionaliseren de gespreksvoering tussen regisseur, wijkcoach en inwoner (samen beslissen), werken aan de totstandkoming van gebiedsagenda's en aan de doorontwikkeling van de inrichting onze (stedelijke) participatie rotonde. Hierdoor ontstaat een sluitende netwerksamenwerking dichtbij de Arnhemmer en gericht op perspectief.

Werken loont

In het kader van 'Werken loont' maken we onze dienstverlening rond sleutelmomenten meer passend, gericht op het bieden van financiële stabiliteit. Uitgangspunten zijn een eenvoudig proces, zorgen voor een voorspelbaar inkomen en extra ondersteuning bij financieel beheer. Daarnaast verkennen wij mogelijkheden hoe we stappen naar werk ook zoveel mogelijk lonend kunnen laten zijn, informatie hierover is conform toezegging in september gedeeld met de raad. In 2021 is WerkenLoont geïmplementeerd. Een applicatie die de inwoner meer grip geeft op de uitstroom naar betaald werk. De komende periode gaan we deze nieuwe werkwijze door ontwikkelen.

Ook de pilot Ondersteuning op Maat is geïmplementeerd. Een maatwerkbudget dat is gekoppeld aan de Nazorg van Werk en Inkomen. Momenteel wordt Surplus bij wijze van proef uitgevoerd. Daarna wordt duidelijk hoe deze werkwijze komend jaar geïmplementeerd kan worden.

Perspectief bieden

Wij willen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk helpen op weg naar zelfredzaamheid. Werk is daarbij cruciaal. Ons motto is dan ook 'aan het werk, tenzij...' Dit is sinds de coronacrisis belangrijker dan ooit, maar ook een grote uitdaging, omdat er minder werk voorhanden is en er een verschuiving heeft plaatsgevonden in de werkgelegenheid die geschikt is om in te stappen op de arbeidsmarkt. Samen met onze ketenpartners moeten we dus slim en creatief op zoek naar de mogelijkheden, en dat betekent flexibiliteit.

Doorontwikkelen (Centrum voor) Activerend Werk

Activerend Werk is een co-productie van de programma's Zorg Dichterbij en Doorbraak Naar Werk. Het is een werkvorm om inwoners met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt kansen te bieden om mee te doen en te ondersteunen in hun arbeidsontwikkeling naar betaald werk. Activerend Werk wordt met een mix van middelen vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet bekostigd. De afgelopen periode is met name geïnvesteerd in het borgen en bestendigen van de kwaliteit van het aanbod van (best) passende activerend werkplekken.

Jaarlijks telt Activerend Werk circa 1.200 unieke deelnemers. Ongeveer 60% neemt deel aan een zogenaamd stabiel arrangement; gericht op het voorkomen/ doorbreken van sociaal isolement en meedoen). Ongeveer 40% neemt deel aan een zogenaamd ontwikkelarrangement; gericht op het zetten van stappen naar betaald werk. Wij hebben vastgesteld dat de stap van Activerend Werk naar betaald (begeleid) werk (geflankeerd door bijvoorbeeld jobcoaching en loonkostensubsidie) moeizaam verloopt. Vandaar dat we in 2021 investeren in het vereenvoudigen en verbeteren van deze verbinding. Hiertoe werd onder andere de Start-up Basisbaan voorbereid.

Doorontwikkelen Scalabor

Vanuit de regierol van Werk en Inkomen om voor iedere Arnhemmer met arbeidspotentie een aanbod te kunnen doen voor intakes, assessments en arbeidstraining bij het arbeidsontwikkelbedrijf van Scalabor is de afgelopen periode geïnvesteerd in de samenwerking om tot een passend volume komen. Voor praktische en ongeschoolde inwoners is het aantal branche gerichte leer-werktrajecten uitgebreid. Zo zijn er in het eerste kwartaal nieuwe branchetrajecten en twee korte omscholingstrajecten voor werkfitte deelnemers gestart. We concluderen dat de investering in samenwerking ook leidt tot minder uitval aan de voorkant. Scalabor heeft een belangrijke rol bij de doorstroom van onbetaald activerend werk naar betaald begeleid werk. Wij hebben vastgesteld dat de stap van Activerend Werk naar betaald (begeleid) werk (geflankeerd

door bijvoorbeeld job coaching en loonkostensubsidie) moeizaam verloopt. Vandaar dat we in 2021 investeren in het vereenvoudigen en verbeteren van deze verbinding. Hiertoe bereiden we onder andere de Startup Basisbaan voor. Maar ook initiatieven als de Arnhemse Werkbrigades en de pilot Buurtconciërges zijn voorbeelden hiervan. De komende periode starten Werk en Inkomen en Scalabor een pilot Job finding om kansen op uitstroom te bevorderen. De verwachting is dat de gesprekken die Werk en Inkomen ook de komende tijd met inwoners die al langer thuiszitten voert, tot een passend aanbod bij Scalabor leidt.

Doorontwikkelen Werkgeversservicepunt Midden Gelderland

2021 wordt gezien als het ontwikkeljaar of 'bouwjaar' van het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland. Op basis van de herijkte opdracht zijn in de eerste helft van 2021 de overeenkomsten tussen de MGR en UWV en gemeenten geactualiseerd. Hiertoe was ook noodzaak door een wijziging in de wet SUWI, die januari 2021 van start ging. In het eerste kwartaal van 2021 is een uitvoeringsprogramma 2021 en 2022 opgesteld, waarin de nieuwe kaders voor de uitvoering zijn opgenomen.

Gedurende het jaar 2021 wordt het herijkingsproces op verschillende thema's uitgewerkt, zoals de harmonisatie van de uitvoering, het optimaliseren van het proces van matching en bemiddelen, de toegankelijkheid van klantprofielen, het dienstverleningsmodel en de positionering van het WSP.

Doorontwikkelen Leerwerkloket Midden Gelderland

Het Leerwerkloket adviseert inwoners, werknemers en werkgevers over scholingsvragen. Jaarlijks werden er circa 500 adviesgesprekken gevoerd. Dit aantal werd in 2020 met 700 ruimschoots overschreden. Deze trend zet zich door. In de eerste helft van 2021 werden ruim 90 adviezen aan werkgevers (onder andere scholingsvragen, taal op de werkvloer, aanvragen leerbedrijven) gegeven en waren er 390 kandidaattrajecten (onder andere loopbaanadviezen, competentiescans, scholingsvouchers).

Daarnaast zorgt het Leerwerkloket voor voorlichting bij professionals in de regio over de mogelijkheden van leren en werken en over het aanbod van bijvoorbeeld MBO-instellingen, vakscholen, leerbedrijven en partners zoals Centrum voor Activerend Werk, Scalabor en Werkgeversservicepunt. Het Leerwerkloket heeft de afgelopen tijd ook nieuwe diensten ontwikkelt, zoals bijvoorbeeld de oriëntatiecarroussel, de branchegerichte ontwikkelarrangementen, en meer. Door de coronacrisis verandert het bereik van het Leerwerkloket: meer mensen die in een reguliere situatie geen gebruik hadden gemaakt van de dienstverlening van de gemeenten; meer zij-instroom-vragen; meer werkgevers die vragen om loopbaanadviezen voor hun medewerkers. Leren werken en een leven lang ontwikkelen zijn door de coronacrisis stevig op de agenda gekomen. De (tot dusver) tijdelijke versterking van het Leerwerkloket betekent dat er in de financiering van de organisatie een disbalans ontstaat tussen vaste en tijdelijke krachten. Dit is een opletter waarvoor in de tweede helft van 2021 een verbetervoorstel wordt voorbereid. Dit rekening houdend met de diverse landelijke en regionale ontwikkelingen en de belangrijke rol en positie van de functie van het Leerwerkloket hierbinnen.

Inclusief werk

Betekenisvol werk is voor veel kwetsbare inwoners essentieel. Werkgevers bieden dat werk, in allerlei varianten. Dat waarderen wij en we stimuleren werkgevers om onze ketenpartners en ons gemeentelijk instrumentarium daar zo veel mogelijk bij te gebruiken.

Ondersteunen netwerk Inclusief Gelderland

Eind 2020 is het inclusief werkgeversnetwerk onder de naam 'Samen voor een baan' gelanceerd met een digitale bijeenkomst. Begin 2021 is gestart met kleinschalige thema-bijeenkomsten. Het netwerk is een samenwerkingsverband van WSP, Scalabor, UWV en de stichting Inclusief Midden-Gelderland.

Herijken Social Return On Investment-aanpak

De herziening van ons gemeentelijke inkoopbeleid om meer maatschappelijk verantwoord te gaan inkopen en aanbesteden, is in het voorjaar van 2021 van start gegaan in de vorm van het implementatie-project 'Lokaal, sociaal, duurzaam en circulair inkopen'. Social return on investment is daarin een van de speerpunten. In dit project wordt er naar gestreefd om met ieder bedrijf of organisatie waarmee we een financiële relatie hebben afspraken te maken over hun bijdrage om mensen met een afstand tot werk meer mogelijkheden te bieden om mee te kunnen doen in de samenleving.

Tegelijk met dit project is begin 2021 ook het regionale project 'social return' gestart. Er wordt een regionaal steunpunt ingericht om ondernemers met een social returnverplichting te begeleiden bij de invulling hiervan.

Gemeente Arnhem als inclusieve werkgever

Zie voor de toelichting het programma S00 bij het doel 'Inclusieve organisatie'.

Samen sterk

De ambities van de gemeente Arnhem voor haar stad zijn groot. We leggen de lat graag hoog om met partners optimaal samen te werken voor onze inwoners en werkgevers. De acties om deze ambities waar te maken zijn onder andere onderdeel van de herstelagenda en vitale economie. We werken lokaal waar nodig en (boven) regionaal om onze ambities te versterken en voor gezamenlijke positionering en lobby richting het Rijk. Dit doen we enerzijds door de uitvoering in de regionale samenwerking te versterken, onder andere door naast de strategische agenda gezamenlijk met onze netwerkpartners in te zetten op Regionaal Mobiliteitsteam en jeugdwerkloosheid. En anderzijds door de bijdrage van de bestuurder als lid van VNG Commissie Integratie, Participatie en Schulden, als voorzitter van het Regionaal Werkbedrijf en haar inzet in de regio dragen bij het vormgeven van lokale en (boven)regionale ambities.

Gezamenlijke lobby

De afgelopen periode is ingezet op een intensievere samenwerking regionaal en bovenregionaal op het gebied van arbeidsmarktbeleid. Inmiddels werken we samen met The Economic Board en de Groene Metropool Regio op het ontwikkelen van een human capital agenda. Daarnaast wordt er verkent of de samenwerking met de provincie, naast regionaal, ook bovenregionaal (zes arbeidsmarktregio's) versterkt kan worden. Door het opzetten van een goede (boven)regionale human capital agenda verstevigen we onze positie en lobby naar het Rijk. Dit alles met als doel om onze inwoners en werkgevers optimaal te faciliteren om meer weer- en wendbaar te zijn.

Ontwikkelen en uitvoeren Strategische Agenda Arbeidsmarkt Midden Gelderland

De Strategische Agenda Arbeidsmarkt Midden Gelderland met aanvullende projecten als Perspectief op Werk en Werken aan Werk is actueler dan ooit. De huidige crisis laat zien dat we met onze partners in het Regionaal Werkbedrijf en de regiogemeenten samen sterker staan en meer kunnen voor onze inwoners en werkgevers als we intensief samenwerken. In de komende periode ontvangt regio Midden Gelderland extra crisismiddelen die ingezet worden op mensen die een kwetsbare arbeidsmarktpositie hebben, jongeren die zelfstandig onvoldoende in staat zijn om hun weg te vinden naar de arbeidsmarkt en de inzet richting ondernemers en werkgevers. Om optimaal in te zetten op vragen van mensen en werkgevers wordt naast de strategische agenda arbeidsmarkt samen gewerkt in een regionaal mobiliteitsteam. Op deze manier investeren we optimaal in mensen die een duwtje in de rug nodig hebben om zelfstandig deel te kunnen nemen op de arbeidsmarkt en de vraag van werkgevers voor het om- en bijscholen van werknemers zodat vraag en aanbod beter op elkaar worden afgestemd.

Meer Arnhemmers zijn financieel zelfredzaam

Financiële basis op orde

Het risico op armoede in Arnhem is de afgelopen jaren stabiel, maar nog steeds relatief hoog. Ongeveer 20% van de Arnhemse huishoudens moet minimaal een jaar lang rondkomen van een inkomen op 120% van de bijstandsnorm. Gelukkig bereiken we een aanzienlijk deel van de Arnhemmers met ons financiële vangnet. Harde percentages van ons bereik zijn lastig te geven. Afhankelijk van het type regeling schatten we dit gemiddeld op 60% tot 80%. We zijn gestart met het inrichten van een datawarehouse om beter te kunnen monitoren.

Vergroten toegang tot en gebruik van (inkomens)ondersteuning en voorzieningen

Door de extra werkzaamheden naar aanleiding van de coronacrisis, heeft dit traject enige vertraging opgelopen. We hebben een plan van aanpak in voorbereiding en informeren de Raad hierover. In dit plan zal aandacht zijn voor betere informatievoorziening en communicatie (website, mogelijk meer persoonlijke gesprekken, meer betrekken van vindplaatsen). Daarnaast richt we ons op het versterken van het aanvraagproces (een heldere Arnhemse route en het versterken van de digitale aanvraag).

GelrePas 2.0

De nieuwe Gelrepas is met ingang van 1 januari 2021 operationeel. Dit jaar gebruiken we om goed te monitoren en te kijken waar zaken moeten worden bijgesteld. De website wordt goed bezocht; veel pashouders hebben de Gelrepas-app gedownload. Het bereik van de Gelrepas is toegenomen. Op basis van deze cijfers verwachten we dat meer Arnhemmers de pas gaan gebruiken als de situatie dat weer toelaat (corona). De tegemoetkoming van ouders voor kosten van de peuterspeelzaal, de tegemoetkoming in kosten voor de maaltijdvoorziening van de Swoa, de tegemoetkoming dierenartskosten en Diftar zijn aangesloten.

Inzet op resultaten van het convenant Beschermingsbewind

Sinds april 2020 is het convenant "Samen sterker" door 23 bewindvoerders ondertekend. Via deze bewindvoerders wordt meer dan 60 % van de Arnhemse inwoners onder bewind bereikt. Op dit moment ligt de focus op het uitwerken en concretiseren van de afspraken uit het convenant. Hierbij worden de consequenties van de Wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags) meegenomen. Eind 2021 evalueren we de afspraken uit het convenant en kijken we of we in 2022 gebruik willen maken van de Ags. Daarnaast kijken we hoe we met de overige bewindvoerderskantoren samenwerkingsafspraken kunnen maken.

Verlagen van de vaste lasten

We zijn aangesloten op de Arnhem-Oost aanpak en zijn aan de slag om onze doelstellingen in deze aanpak te integreren. Ook zijn we aangesloten bij het verlagen van de energielasten, dat een onderdeel is van de Energieaanpak, waarover de raad andere momenten geïnformeerd is.

Pilot: ondersteuning op maat

We zijn gestart met deze pilot. We hebben deze gekoppeld aan het nazorgtraject bij Werk & Inkomen. Met deze pilot gaan wij specifiek ervaring opdoen met 'Ondersteuning op Maat' in het traject van nazorg, wanneer inwoners uitstromen van een uitkeringssituatie naar een situatie van betaald werk.

Gerichte aanvulling voor gezinnen met kinderen in het VO

De raad is akkoord gegaan met de voorgestelde verhoging van de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) voor gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. De uitvoering hiervan is een feit. Op verzoek van de raad zijn we gestart met het voorbereiden dat met ingang van 1 januari 2022 ook gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm voor de IIT in aanmerking kunnen komen. Op dit moment is de inkomensgrens nog 105% van de bijstandsnorm.

Voorkomen en beperken (langdurige) armoede

Een aanzienlijke groep Arnhemmers was ook in 2021 langdurig financieel (zeer) kwetsbaar. Zo'n 13% van de huishoudens had langdurig een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Een kleine 8% van de huishoudens had langdurig een inkomen net boven bijstandsniveau. Van deze laatste groep hebben we ruim 90% bereikt met de Individuele Inkomensondersteuning. Dat zijn 4.550 huishoudens. De doorstroom van deze groep hebben we nog niet in beeld. Daar wordt aan gewerkt.

Inkomensondersteuning gericht op perspectief en activering

Door de extra werkzaamheden naar aanleiding van de coronacrisis, We hebben een plan in voorbereiding. Wij zien kansrijke mogelijkheden en zullen de raad een aanpak voorleggen. Met onze inkomensregelingen willen we niet alleen een goed financieel vangnet zijn. We willen tegelijkertijd dat de regelingen optimaal bijdragen aan het activeren van inwoners, zodat inwoners vanuit hun mogelijkheden en zo snel als mogelijk ons vangnet niet meer nodig hebben. Ondanks het vangnet moet werken lonen. Ook zien we dat inwoners met een betaalde baan soms hulp nodig hebben en dat ons vangnet in sommige situaties te veel bijdraagt aan een armoedeval, waardoor werken onvoldoende loont.

Gebiedsgerichte sturing en wijkgerichte integrale aanpak

We doen al veel in de stad om te zorgen dat inwoners voldoende aanbod hebben om hun financiële problemen te overwinnen en weer perspectief te krijgen. Zo investeren we in een verstevigde samenwerking tussen de Sociale wijkteams, Werk en Inkomen en Schuldienstverlening. Deze wordt ook zichtbaar in gezamenlijke huisvesting in de wijken. Sinds dit jaar zijn wijkcoaches en regisseurs gestart met een uitgebreide uitvraag op alle leefgebieden om de situatie van een inwoner goed in kaart te brengen. Als er meerdere problemen spelen, organiseren de wijkcoaches en regisseurs, na akkoord van de inwoner, een driehoeksgesprek. Op basis van deze input kan gewerkt worden aan een integraal en duurzaam plan. De inwoner heeft daarbij de regie, indien nodig met ondersteuning. We bekijken dus wat iemand echt nodig heeft om op weg te komen naar een perspectiefvolle toekomst. Er wordt dus persoonsgericht gewerkt, waarbij de inwoner gebruik kan maken van individueel, wijkgericht- en collectief aanbod.

Verder gaan we per gebied werken met een integrale gebiedsagenda. Dit past bij de insteek om nog meer vanuit gebieden en focus te werken, en sluit aan bij Doorbraak naar Werk en bij de Arnhem-Oostaanpak. Dit helpt om de integrale samenwerking te bevorderen en per gebied focus te brengen in de opgave, en daaruit ook rode draden voor een stedelijke aanpak te halen. We starten dit jaar in drie gebieden en breiden dit verder uit.

Met Scalabor zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. PLANgroep is vanaf medio 2021 op vaste dagen aanwezig bij Scalabor en inwoners met geldzorgen worden door medewerkers van Scalabor via de bedrijfsmaatschappelijk werker direct aangemeld voor hulp bij schulden. Indien er sprake is van problemen op meerdere leefterreinen wordt ook de wijkcoach aangehaakt. Andersom gaat PLANgroep actief aan de betrokken wijkcoach doorgeven wanneer een inwoner in een schuldhulptraject rust ervaart, en dus in staat wordt geacht om stappen te gaan zetten richting werk.

Vergroten van de gezamenlijke kracht met onze maatschappelijke partners

De Moedige Dialoog heeft op ons verzoek een toolbox voor werkgevers ontwikkeld. In deze toolbox worden praktische handvatten gegeven om op de werkvloer met het thema 'schulden' aan de slag te gaan. Hierover zijn inmiddels met meerdere werkgevers gesprekken gevoerd. Verder brengen we het netwerk van maatschappelijke organisaties in beeld, waarbij we ook met een grote maatschappelijke organisatie in gesprek zijn om te achterhalen waar verbeterpunten zitten. Hierbij kan gedacht worden aan informatie-uitwisseling over aanbod of uitwisseling van contacten. Deze exercitie breiden we als een olievlek uit naar andere organisaties. Ook gaan we aan de slag met de samenwerking met religieuze organisaties over hoe zij nog meer betrokken kunnen worden bij wat we doen.

Zie ook 'Dichtbij de Arnhemmer en integraal'.

Een inwonerspanel (met jong en oud) als belangrijke voedingsbron voor koers

In samenwerking met bureau Ruimtekoers is een pilot gestart om inwoners middels theater maken een stem te geven. Onderzoek wijst uit dat cultuur en theater maken mensen kan helpen om bepaalde vaardigheden weer terug te krijgen en kunnen helpen op weg naar activering. Daarnaast krijgen we door de verhalen van inwoners veel informatie over hoe we onze dienstverlening nog beter op onze doelgroep kunnen afstemmen.

Een andere manier is dat we jongeren een actieve stem gaan geven over hoe zij het beleid ervaren. Dit doen we door gebruik te maken van de All-In Tool, maar ook door samen met Defence For Children een onderzoek starten naar de manier waarop we kansengelijkheid kunnen bevorderen.

Verder sluiten we aan bij het centrale jeugdbeleid, die na de zomer actief met jongeren panels gaan organiseren over de doelstellingen die ten aanzien van jeugdbeleid geformuleerd zijn.

Doorbreken Generatiearmoede

De omvang van kinderarmoede is ongewijzigd. Het betreft ongeveer 2.000 gezinnen en 3.200 kinderen.

- De inzet van Kansrijk Opgroeien is afgelopen jaren tot ontwikkeling gekomen. We gaan na of bepaalde activiteiten/ inspanningen wijkoverstijgend ingezet kunnen worden of verrijkt kunnen worden. We brengen alle activiteiten strak in beeld.
- We hebben een externe partij gevraagd met ons mee te kijken en te adviseren welke interventies leiden tot een doorbraak. De uitkomsten van dit onderzoek gebruiken we bij de aanscherping van onze inzet.
- We bereiden een themabijeenkomst met de gemeenteraad voor om in gesprek te gaan over de manier waarop kinderarmoede duurzaam kan worden doorbroken.
- We gaan met kinderen, die opgroeien in armoede, in gesprek over hoe wij hun kansen kunnen bevorderen. Dit om kansen gelijkheid te bevorderen en naar aanleiding van het onderzoek dat is uitgevoerd over de kinderrechtsaanpak.
- We zetten intensief in op samenwerking binnen de Arnhem-Oost aanpak.

Doorontwikkeling Kansrijk Opgroeien bij inzet op gelijke kansen

Zie de toelichting bij de inspanning 'Doorbreken generatiearmoede'.

Aanpassen Schoolkostenregeling

Inmiddels is de Wet Vrijwillige ouderbijdrage aangepast. De nieuwe wet is met ingang van 1 augustus 2021 van kracht. De overheid onderscheidt 4 categorieën schoolkosten. Categorie 1 (lesmateriaal) is voor rekening van de school. Categorie 2 (voorgeschreven persoonsgebonden materialen) is voor rekening van de ouders. Bij schoolkosten in categorie 3 (elektronische informatiedragers) en categorie 4 (activiteiten buiten het verplichte onderwijsprogramma) wordt aan ouders een vrijwillige bijdrage gevraagd. De wet bepaalt dat alle leerlingen mee moeten kunnen doen met activiteiten die de school organiseert, ook als ouders de vrijwillige ouderbijdrage (cat.4) niet betalen.

We zijn gestart met het voorbereiden van een andere manier van compensatie van leerlingen uit gezinnen met een laag inkomen, voor schoolkosten. Deze nieuwe werkwijze start het schooljaar 2022/2023. De compensatie is expliciet bedoeld voor zogenaamde persoonsgebonden materialen; kosten waar ouders/leerlingen verantwoordelijk voor zijn (categorie 2). De tegemoetkoming verstrekken wij direct aan de leerlingen. Dit doen wij via een geoordeeld tegemoetkoming op de Gelre pas, gedekt vanuit het huidige budget Schoolkostenregeling. Met Stichting Leergeld zijn wij in gesprek over samenwerking hierin. Afstemming met de schoolbesturen heeft inmiddels plaatsgevonden.

Gerichte aanvulling voor gezinnen met kinderen in het VO

De raad is akkoord gegaan met de voorgestelde verhoging van de Individuele Inkomensvoet (IIT) voor gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. De uitvoering hiervan is een feit. Op verzoek van de raad zijn we gestart met het voorbereiden dat met ingang van 1 januari 2022 ook gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm voor de IIT in aanmerking kunnen komen. Op dit moment is de inkomensgrens nog 105% van de bijstandsnorm.

Inkomen en uitgaven in balans: minder financiële problemen en problematische schulden bij inwoners

Voor alle Arnhemmers die dat nodig hebben is een passend aanbod voor ondersteuning om financiën op orde te brengen/houden. Het is belangrijk om dit aanbod nog meer onder de aandacht te brengen van inwoners en ketenpartners zodat inwoners hiervan optimaal gebruik van kunnen maken. In de voortgangsrapportage 2021 zijn acties beschreven waarmee we financiële problemen zoveel mogelijk voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren en aanpakken. De nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) biedt kansen om ook op eenvoudige signalen van schuldeisers aan inwoners een hulpaanbod te doen. Daarnaast benutten we zoveel mogelijk vindplaatsen en werken we samen met ketenpartners om inwoners met financiële problemen te bereiken.

Intensiveren van preventie; voorkomen van financiële problemen

In de voortgangsrapportage van onze armoede en schuldenaanpak 2021 beschreven we de stappen die we gezet hebben om financiële problemen bij Arnhemmers te voorkomen. Als vervolg op onze communicatiecampagne van 2020 zijn we gestart met een nieuwe campagne "Geldzorgen, samen komen we eruit". Doel van deze campagne is om inwoners bekend te maken met ons aanbod en hen en de ketenpartners de weg te wijzen naar hulp. Focus in de eerste helft van 2021 lag vooral bij jongeren en ondernemers. In de 2e helft van 2021 ligt de focus op mensen met een migratieachtergrond. We verwachten dat door corona meer inwoners financiële problemen krijgen. Hoewel in 2020 veel meer inwoners hulp bij hun schulden vroegen, blijft het aantal aanvragen nog achter bij onze verwachting. Daarom zetten we volop in op Vroeg Erop af en Erop af. De nieuwe Wgs biedt kansen voor vroegsignalering. We hebben vindplaatsen uitgebreid met onder meer UWV, verloskundigen en Reclassering. Tenslotte hebben we meerdere ketenpartners een training vroegsignalering aangeboden.

Versterken activerende schulddienstverlening, hulp bij financiële problemen

De nieuwe werkwijze van schulddienstverlening van Sociale wijkteams, Oprécht en PLANgroep is geborgd en de samenwerking is geoptimaliseerd. Met veel ketenpartners en bewindvoerders zijn samenwerkingsafspraken over signalering en nazorg gemaakt. We onderzoeken of we ons huidige aanbod voor jongeren met schulden kunnen verruimen. Op basis van ervaringen van andere steden, en samen met ervaringsdeskundigen en ketenpartners verkennen we de mogelijkheden om meer maatwerk voor jongeren mogelijk te maken zoals het inzetten van een maatschappelijke tegenprestatie.

Slim monitoren en sturen

In 2021 is de focus gericht op het neerzetten van een betrouwbare data infrastructuur en deze ontsluiten. Daarnaast is een proces neergezet waarbij wensen ten aanzien van informatievoorziening en indicatoren uit bestuur en organisatie kunnen worden geprioriteerd en ontsloten. Prestaties en effectmeting worden hiermee steeds beter mogelijk.

Inrichten monitor programma Doorbraak Naar Werk

Van een projectmatige aanpak zijn we overgegaan op het borgen van datagericht werken in de lijnorganisatie. Dit betekent dat er voor zowel het cluster Werk & Inkomen als voor het programma Doorbraak naar Werk een analyseteam werkt dat data verzamelt en ontsluit in dashboards voor management en bestuur. Hiermee kunnen de bestuursrapportage en de begroting verder verrijkt worden met relevante indicatoren die inzicht geven in prestaties en voortgang van het behalen van de programmadoelen.

Doorontwikkelen Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's)

Een analyseteam dat uitsluitend werkt voor cluster Werk & Inkomen en voor programma Doorbraak naar Werk prioriteert informatieverzoeken vanuit de organisatie en bestuur. We zijn de basisset indicatoren verder aan het uitbouwen.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	182.950	177.592	-41	-5.317
Baten	118.118	118.118	0	0
Saldo lasten en baten	-64.832	-59.474	41	5.317
Toevoegingen aan reserves	554	554	0	0
Onttrekkingen aan reserves	9.348	10.148	800	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	8.794	9.594	800	0
Prognose resultaat	-56.038	-49.880	841	5.317

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	-5.358	V					
Turap 2	-41	V					
Werk en Inkomen	800	N	Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds	N	I	BR	J
Werk en Inkomen	-841	V	WSW actualisatie	N	I	AR	J
Turap 1	-5.317	V					
Schulddienstverlening	47	N	Schulddienstverlening	J	I	AR	J
Werk en Inkomen	-1.000	V	Extra kosten re-integratie	J	I	AR	J
Werk en Inkomen	-1.224	V	WSW actualisatie	N	I	AR	J
Werk en Inkomen	-3.140	V	Werk: herstelagenda en landelijke middelen	N	I	AR	J
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	800	V					

Turap 2	800	V						
Werk en inkomen	800	V	Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds		N	I	BR	J

Turap 1	0							
----------------	---	--	--	--	--	--	--	--

Turap 2

Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds

Vanuit het programmaplan Doorbraak naar Werk is er € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld in het Werkinvesteringsfonds (Wif). Over 2019 en 2020 is in totaal € 0,6 miljoen uitgegeven. Voor 2021 en 2022 is er dus nog € 1,9 miljoen beschikbaar wat we op basis van de aangevraagde en lopende initiatieven ook nodig hebben. We verwachten € 1,0 miljoen uit te geven in 2021 en het restant van € 0,9 miljoen in 2022. Van de € 1 miljoen die in 2021 wordt besteed, wordt € 0,8 miljoen besteed op S06 participatie en armoedebestrijding en € 0,2 miljoen op S12 wonen en leefomgeving. In zowel 2021 als 2022 is hiervan ook € 0,2 miljoen (in totaal dus € 0,4 miljoen) bestemd voor het project Buurtconciërges wat uitgevoerd wordt vanuit het programma Openbare Ruimte.

WSW Actualisatie

Er stromen geen nieuwe WSW-ers meer in. De kosten voor de huidige groep SW-medewerkers lopen nog jarenlang door, deze zijn niet beïnvloedbaar. De Rijksbijdrage is niet dekkend voor deze kosten. De meerjarige financiële consequenties van deze rijkskorting zijn gedekt in de Begroting. Onlangs heeft de MGR de gewijzigde begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2025 aan onze raad ter zienswijze voorgelegd. Daarnaast is in de meicirculaire de aangepaste Rijksbijdrage voor WSW bekend gemaakt. De gewijzigde begroting 2021 zorgt voor een aanpassing van de WSW bijdrage 2021 en verder. Als gevolg van hoger dan begrote uitstroom van SW in 2020 ontstaat er een positief effect. Voor 2021 ontstaat er een voordeel van € 0,8 miljoen ten opzichte van de begroting. De effecten voor 2022 en verder worden meegenomen in de begroting van 2022.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Schulddienstverlening (impact corona)

Mede als gevolg van de corona-crisis worden er meer aanvragen voor schulddienstverlening verwacht. Daartoe is de personele bezetting tijdelijk (tot 1 juli 2021) uitgebreid.

Extra kosten re-integratie (impact corona)

Als gevolg van corona krijgen we waarschijnlijk op termijn te maken met een groter bijstandsbestand en zal meer moeten worden ingezet om mensen naar werk te begeleiden. Gelet op de onzekerheden over de duur van de crisis en de economische situatie daarna is het nog lastig hier een goede meerjarige inschatting van te maken. We zien inmiddels wel dat het rijk met aanvullende financiering richting gemeenten komt die vooralsnog voor 2021 toereikend lijkt. Daarom kan het financiële effect dat we eerder opnamen in 2021 van € 1,0 miljoen komen te vervallen. We nemen dit nog wel als risico op in het gemeentelijke risicoprofiel.

WSW actualisatie

Er stromen geen nieuwe WSW-ers meer in. De kosten voor de huidige groep sw-medewerkers lopen nog jarenlang door, deze zijn niet beïnvloedbaar. De Rijksbijdrage is niet dekkend voor deze kosten. De meerjarige financiële consequenties van deze rijkskorting zijn gedekt in de begroting. Onlangs heeft de MGR de concept gewijzigde begroting 2021 en de concept begroting 2022 ambtelijk gedeeld. De gerealiseerde uitstroom over 2020 is groter geweest dan begroot. Dit leidt tot een incidentele terugbetaling over 2020.

Werk: Herstelagenda en landelijke middelen

We investeren in Arnhemmers die direct of indirect worden getroffen door de corona-crisis. Hiervoor hebben we een actieplan 'Arnhems Actieplan Werk' opgesteld en deze wordt binnenkort aangeboden aan uw raad. De totale beoogde (incidentele) inzet komt op dit moment voor de periode 2021-2023 uit op € 8,1 miljoen.

De inzet vanuit het actieplan wordt gedekt uit de extra middelen die bij de meerjarenbegroting zijn toegevoegd aan het programma Participatie en armoedebestrijding vanuit de Arnhemse herstelagenda coronacrisis voor investeren in werk (€ 5,7 miljoen voor de periode 2021-2024) en vanuit de rijksmiddelen die bij de decembercirculaire 2020 beschikbaar zijn gesteld aan gemeenten (€ 4,1 miljoen voor 2020 en 2021). We blijven

daarnaast de komende tijd ook actief kijken naar mogelijkheden om andere middelen die beschikbaar komen, bijvoorbeeld vanuit Europa of extra middelen vanuit het rijk, te benutten.

Met de beoogde inzet voor 2021-2023 zoals nu geraamd, hebben we niet alle beschikbare middelen nodig. Ook vindt er een verschuiving plaats van de middelen over de jaren heen. Er kan per saldo € 1,1 miljoen vrijvallen. Zie ook onderstaande tabel.

Middelen vs. inzet bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	Totaal
Beschikbare middelen*	6.340	2.300	600	9.240
Beoogde inzet	3.200	3.175	1.725	8.100
Saldo	3.140	-875	-1.125	1.140

*Bij de beschikbare middelen 2021 zijn ook de rijksmiddelen uit 2020 opgeteld.

Gezien de onzekerheden rondom economische ontwikkelingen door de corona-crisis en de invloed hiervan op ons bijstandsbestand is het van belang de inzet goed te monitoren en bij te sturen waar nodig. Bij Turap-2 2021 informeren we de raad over de uitvoering van het actieplan en stellen we waar nodig bij. Bij de jaarrekening 2021 maken we de uiteindelijke realisatie van het actieplan in 2021 inzichtelijk.

Naast deze lokale middelen zijn er door het rijk regionale middelen ter beschikking gesteld voor crisisdienstverlening voor 2020 en 2021. Voor onze arbeidsmarktregio gaat het vooralsnog in totaal om € 1,8 miljoen voor Arnhem als centrumgemeente die via de decembercirculaire 2020 beschikbaar zijn gekomen. Deze middelen zijn een-op-een beschikbaar voor de regio en bedoeld voor specifieke doeleinden. We voegen deze middelen in 2021 toe aan het programma Participatie en armoedebestrijding.

S07 Zorg

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
Arnhem is een inclusieve stad waarin alle inwoners, ook met een beperking of chronische ziekte, zo zelfstandig als mogelijk leven in de wijk en meedoen aan de samenleving		
Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis		
	In 2020 zijn beleidsregels in werking getreden, waardoor duidelijker is geworden wat onder passende, effectieve en efficiënte zorg wordt verstaan. Ook zorgaanbieders zijn via de aanbesteding en met hogere kwaliteitseisen opnieuw geselecteerd om vanaf 1 juli 2020 zorg te mogen verlenen. Binnen deze kaders werken Sociale wijkteams en aanbieders samen om passende zorg te verlenen, waardoor kwetsbare inwoners ondersteund worden om zo zelfstandig en zo thuis mogelijk te kunnen leven. Vanuit de inwonerservaringsonderzoeken blijkt dat deze zorg helpt om inwoners zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren en dat de ingezette zorg gewaardeerd wordt.	
We versterken de (veer)kracht van onze inwoners thuis en in instellingen met een integrale aanpak		
	Bij de inzet van passende zorg wordt beter gekeken of deze er toe leidt dat de eigen kracht en het sociale netwerk van inwoners wordt versterkt en algemene voorzieningen in wijken beter worden benut. Sociale wijkteams spreken inwoners en aanbieders hierop aan. Ook in de nieuwe aanbestedingseisen en beleidsregels staat deze aanpak centraal. Sociale wijkteams gaan meer begeleiding zelf uitvoeren, waardoor deze begeleiding niet versnipperd over veel verschillende aanbieders, maar door wijkcoaches zelf die veel kennis hebben van de sociale netwerken en algemene voorzieningen in de eigen wijk. In Malburgen en Schuytgraaf wordt via pilots voor de jeugdzorg deze aanpak ontwikkeld en in Spijkerkwartier en Kronenburg voor de Wmo.	
	Daarnaast wordt in complexe (veelal multiprobleem) situaties samen met het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) de doorbraakmethode toegepast. Waar nodig wordt via onorthodoxe maatwerkoplossingen er voor gezorgd dat inwoners weer stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling. We doen ervaring op met deze aanpak en hebben inmiddels veel inwoners geholpen.	
We versterken de zorgtoewijzing		
	De beleidsregels voor zorg zijn vastgesteld en Sociale wijkteams zijn hierover geïnformeerd en werken met behulp van deze beleidsregels. Ook aanbieders zijn geïnformeerd over de nieuwe aanbestedingseisen, waarin de kwaliteit en gewenste transformatie van zorg is verduidelijkt. In periodieke contractgesprekken wordt besproken welke stappen aanbieders hierin kunnen zetten. De gemeente Arnhem voert deze gesprekken samen met de regionale inkooporganisatie. Ook worden Sociale wijkteams ondersteund in de zorgtoewijzing via gezamenlijke Analyse- en Actieteams (A2-teams). Door gezamenlijk te kijken naar ontwikkelingen in de zorg, via een verbeterde Zorgmonitor, kunnen patronen en trends worden herkend. Deze Zorgmonitor vormt ook de basis voor de periodieke bestuursrapportage.	
We sturen op kwaliteit en resultaat		
	Per 1 juli 2020 is de nieuwe aanbesteding ingegaan en alle ingeschreven aanbieders zijn getoetst aan de hogere kwaliteitseisen. Het aantal gecontracteerde aanbieders is sterk verminderd en de overgebleven aanbieders voldoen aan de hogere kwaliteitseisen. In de aanbesteding zijn ook de eisen bij de verschillende zorgvormen verduidelijkt en aangescherpt. Bijvoorbeeld via periodieke contractgesprekken monitoren we of aanbieders hieraan voldoen en spreken we hen hierop aan. We blijven kwaliteits- en rechtmatigheidscontroles uitvoeren, zowel door de VGGM (kwaliteit) als door onze afdeling Handhaving. Daarbij werken we niet alleen signaalgestuurd, maar voeren we ook steekproefsgewijze controles uit.	
We vergroten het inzicht of passende zorg wordt ingezet (monitoring)		
	De raad ontvangt periodiek een bestuursrapportage over de ontwikkelingen in het sociale domein. Op wijkniveau is een dashboard beschikbaar waarin we de zorg(kosten) tot op detail kunnen	

monitoren. Zogenaamde Analyse en Actieteams (A2-teams) werken met deze data (bijvoorbeeld volumes, producten, duur, kosten, aanbieders, zorgpaden en verwijzers). Het team is samengesteld vanuit verschillende disciplines (inhoudelijk, financieel en data-analisten) en zij gaan op wijkniveau of per zorgvorm in gesprek met het Sociale wijkteam over de data. Daarbij wordt gekeken naar de resultaten en ontwikkelingen in de wijk en de stad en wordt actie ondernomen als dat nodig is.

We ontschotten zorgsystemen en verkrijgen toereikend Rijksbudget

Het ontschotten van zorgsystemen en het verkrijgen van toereikende Rijksbudgetten is een zaak van lange adem, waarbij goed samengewerkt moet worden met andere gemeenten, de VNG en de G40. Recent is een succes geboekt doordat via een AEF-onderzoek is aangetoond dat de huidige Rijksmiddelen voor jeugdzorg tekort schieten en gemeenten structureel extra middelen moeten krijgen om de jeugdzorg goed uit te kunnen voeren. Voor de jaren 2021 en 2022 heeft het Rijk inmiddels extra middelen toegekend en voor latere jaren wordt verwacht dat het nieuwe Kabinet extra middelen beschikbaar zal stellen. Om dit te bereiken wordt de huidige lobby voortgezet samen met andere gemeenten, VNG en de G40.

Het zorglandschap is nog steeds versnipperd over Wmo/jeugdzorg, Zorgverzekeringswet en Wet Langdurige Zorg, waarbij in de jeugdzorg een discussie gaande is over verdere regionalisering van een deel van de taken. Via het ontwikkelen van een Norm voor opdrachtgeverschap zijn we bezig om tot een werkbare aanpak te komen.

Meer kwetsbare Arnhemmers nemen actief deel aan de maatschappij

Er wordt in de participatieketen steeds beter samen gewerkt ter ondersteuning van de inwoners die willen werken. Ontwikkeling van de inwoner staat centraal. Waar mogelijk is dit gericht op een stapje verder op de Participatieladder en op doorstroom of uitstroom. In de overige gevallen gaat het om het versterken of stabiliseren van de mate van participatie. Er is voldoende passend aanbod.

Een rendementsmeting Activerend Werk laat zien dat deelnemers die in 2020 deelnamen aan een traject Activerend Werk (n= 143) binnen 1 jaar daadwerkelijk stappen hebben gezet op de participatieladder (gemiddeld zijn ze 1,2 trede gestegen). Zie voor meer informatie hierover het figuur onderaan deze paragraaf.

In de afgelopen periode is het aantal inwoners dat zich meldt voor en actief aan de slag is met Activerend Werk (AW) aan het stijgen. Dit heeft vooral te maken met de intensievere samenwerking tussen Zorg dichtbij en Werk & Inkomen. In de participatieketen wordt samen gewerkt aan voldoende, passende ontwikkelmogelijkheden. De ontwikkeling van basisbanen is hier een voorbeeld van en geeft inwoners de kans om na Activerend Werk betaald met begeleiding aan de slag te gaan én zich verder te ontwikkelen.

Zie de inspanningen benoemd bij het doel 'Alle inwoners die hulp nodig hebben om zelfstandig te leven ontvangen de nodige zorg en ondersteuning tijdig, op maat en dicht bij huis'

Meer jeugdigen ontwikkelen zich naar zelfredzaamheid en ontvangen waar nodig passende zorg

Meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven

- Met de visie sociaal domein 'Sociaal domein in beweging' en het jeugdbeleid 2021-2025 'Opgroeien in Arnhem: een toekomst vol kansen' hebben we de richting van en samenhang tussen ons werk versterkt. Zo sluiten we beter aan bij de kansen en uitdagingen van Arnhemse kinderen en jongeren. De visie sociaal domein en het jeugdbeleid bevatten de kaders waarbinnen wij ons werk doen op een integrale, effectieve manier, samen met onze samenwerkingspartners en Arnhemse kinderen, jongeren en hun ouders.
- Om het aanbod van voorzieningen in de wijk (sociale basis) aan te laten sluiten bij waar kinderen en jongeren behoefte aan hebben, voeren wij onderzoek uit (Goed Geschut, zie programma welzijn).
- Wij zetten sinds 2020 steungezinnen in om ondersteuning te bieden aan gezinnen die dat kunnen gebruiken. Vrijwilligers zorgen een dag(deel) voor de opvang van kinderen uit kwetsbare gezinnen. De vrijwilligers krijgen professionele begeleiding. Hiermee voorkomen wij zwaardere zorg. Inmiddels begeleiden wij 17 jongeren op deze manier. Dit breiden wij uit naar 24 jongeren.

Versterken eigen kracht van jeugdigen, sociaal netwerk en inzet algemene voorzieningen

- Vanuit verschillende samenwerkingspartners kregen wij signalen dat de mentale gezondheid van meer kinderen en jongeren onder druk stond als gevolg van de coronacrisis. Scholen vroegen naar aanleiding hiervan om extra ondersteuning vanuit de gemeente. In reactie hierop hebben wij ondersteuning georganiseerd door studenten van HAN-opleidingen Pedagogiek en Social Work. Zij pakken lichte hulpvragen op door een luisterend oor en begeleiding te bieden. Deze studenten krijgen zelf ook begeleiding, zodat zij kunnen opschalen naar professionele ondersteuning als er sprake is van zwaardere problematiek
- Voor kinderen die zich somber of neerslachtig voelen kan afleiding helpend zijn. Daarom hebben wij de jongerenwerkers (Rijnstad, AM Support, PU en Youthfor Christ) gevraagd hier een rol in te nemen. De jongerenwerkers fungeren als vast aanspreekpunt per wijk en kunnen deze jongeren laagdrempelig, voorliggend coaching en(sport) activiteiten bieden. Indien nodig kunnen de jongerenwerkers kinderen of jongeren ook aanmelden voor jeugdhulp.

Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis

- Met de acties uit de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming (GVJB) willen wij de veiligheidsketen voor kinderen in onveiligheid verbeteren en verkorten. Op 30 juni 2021 zijn de afspraken rondom de GVJB op bovenregionaal niveau vastgesteld. De contracten met de jeugdbescherming 2022 worden in het najaar van 2021 vastgelegd in de regionale contractering.
- Team VAV (Vertrouwd, Aanwezig en Veilig) is in januari 2021 van start gegaan vanuit de Sociale wijkteams Arnhem. Inmiddels worden 13 gezinnen ondersteund wat uitgebreid kan worden naar 15 gezinnen per jaar. Door deze inzet wordt verergering van problematiek en inzet van jeugdbescherming voorkomen.
- Het regionale Perspectiefoverleg bestaat inmiddels een jaar. Hier worden complexe dossiers multidisciplinair besproken en er wordt geadviseerd over ambulante begeleiding of uithuisplaatsing. In het eerste half jaar 2021 zijn 19 Arnhemse jongeren besproken in het Perspectiefoverleg.
- Op 1 maart 2021 is het Digitaal Scheidingsloket live gegaan waarmee we complexe scheidingen voorkomen door relevante informatie te bieden aan ouders en hen hulp te bieden. Deze informatie en hulp is ook beschikbaar voor kinderen van ouders die uit elkaar gaan of gaan scheiden. Het doel is vechtscheidingen te voorkomen omdat uit cijfers blijkt dat dit een oorzaak is voor een groot aantal kinderen dat in de jeugdzorg belandt.
- In de afgelopen twee jaar is het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen en het aantal jongeren in verblijf licht afgenomen. Komende jaren zetten we het bovenstaand beleid voort om verdere daling mogelijk te maken.

Veilig Thuis

We hebben voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) het afgelopen half extra jaar geïnvesteerd in de preventieve kant en in de onderzoekskant. De preventieve kant kenmerkt zich door het ontwikkelen van een pilot in samenwerking met Kairos, daderhulpverlening, Sociaal wijkteam Arnhem, Moviera, Veiligheidshuis en Veilig Thuis. In deze pilot genaamd Vijf-gesprekken model, maken we hoog-specialistische hulpverlening eenvoudig bereikbaar voor daders van geweld. Het is de verwachting dat we op deze manier de spiraal van HGKM in een vroeg stadium doorbreken, erger voorkomen en goede passende hulpverlening eenvoudig beschikbaar stellen. Daarnaast zijn we begonnen met het ontwikkelen van een aanpak rondom vrouwelijke genitale verminking (VGV). Dit betreft zowel een aanpak op de preventieve kant, door middel van trainingen, voorlichtingen en sleutelfiguren als nazorg & hulpverlening voor slachtoffers van VGV.

De investering in de onderzoekskant bestaat uit het onderzoek van Regioplan naar aanleiding van de motie 20M205 Meer aandacht voor huiselijk geweld. En verder in deelname aan de derde Cohortstudie van Verwey-Jonker waarin de effectiviteit van Veilig Thuis en ons lokale veld in de aanpak van HGKM wordt onderzocht. De onderzoeksresultaten van Regioplan inclusief de aanbevelingen zijn inmiddels bekend. Deze worden uitgewerkt in samenwerking met onze ketenpartners tot een aanvullende aanpak. De uitkomsten van de 3de Cohortstudie worden eind 2022 verwacht.

De regiovisie Samen Veilig 2019-2022 geeft nog meer actiepunten. Dit vergt een doorlopende prioritering.

Minder jeugdigen zijn van zorg afhankelijk

- We versterken de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Met Passend Wijs en de Sociale wijkteams hebben we de afgelopen periode gewerkt aan verschillende thema's: richtlijnen voor inzet van jeugdhulp binnen onderwijs en afspraken over samenwerking bij hoogbegaafdheid.
- Met de inzet van de praktijkondersteuner jeugd (POH) bij drie huisartsenpraktijken krijgen kinderen dichtbij huis hulp, in een vertrouwde omgeving. De POH heeft aandacht voor veerkracht in het omgaan met problemen en kinderen leren dat het normaal is dat je wel eens problemen hebt. Uit de proef met de POH jeugd blijkt dat minder kinderen verwezen worden naar specialistische jeugdzorg. 75% van de kinderen kon door de POH geholpen worden. Nog 25% werd verwezen naar specialistische zorg.
- In november 2020 zijn de wijkteams gestart met het zelf bieden van begeleiding in de wijken Malburgen en Schuytgraaf. Zo ontvangen kinderen dichtbij, lichte hulp. Inmiddels zijn 36 trajecten gestart waarbij de wijkcoach zelf begeleiding biedt. In beide teams gaat het om een grote verscheidenheid aan vragen waarbij coaches begeleiding bieden (bijvoorbeeld bij zelfstandig leren wonen of de scheiding van ouders).
- We zien dat kinderen en jongeren in kwetsbare positie extra aandacht verdienen als zij 18 worden, omdat zij dan te maken hebben met andere rechten en plichten. We hebben onderzoek gedaan naar de werkwijze rond het opstellen en bewaken van toekomstplannen voor jongeren in de jeugdzorg om hen goed voor te bereiden op vertrek uit jeugdzorg. Op basis van dit onderzoek ontwikkelen wij een aanpak om de overgang van 18- naar 18+ beter te laten verlopen voor deze groep jongeren in een kwetsbare positie.

Zie de inspanningen bij de doelen 'meer jeugdigen kunnen meedoen aan het dagelijks leven' en 'Meer kwetsbare jeugdigen wonen veilig thuis'

Een meer inclusief Arnhem, waarbij meer kwetsbare Arnhemmers (blijven) wonen in de wijk

Er zijn voldoende geschikte en betaalbare woningen voor kwetsbare Arnhemmers

De samenwerking met de Arnhemse woningbouwcorporaties is geïntensiveerd; met de SSH& is een pilot gestart in 2021. Met de drie grote corporaties wordt in het kader van het 'premium partnership' steeds nauwer samengewerkt zodat zij beter in staat gesteld worden om de juiste nieuwbouw in het sociale segment te realiseren; zij hebben een tekort aan goedkope huisvesting voor (jonge) alleenstaande- en tweepersoonshuishoudens (inclusief statushouders). In 2021 worden de convenantsafspraken uit 2017 herijkt.

We koppelen zorg(behoefte) aan wonen

Maandelijks worden aanvragen van inwoners die niet zelfstandig aan een woning kunnen komen besproken in het stedelijk verhuur overleg. In 2020 zijn 45 woningen beschikbaar gesteld aan inwoners die uitstromen uit een zorgvoorziening (mogelijk is het aantal aanvragen laag gebleven vanwege corona). In 2021 ligt het aantal aanvragen en toegekende woningen hoger, tot mei 2021 was aan 51 inwoners een woning toegezegd.

Zorggerelateerde woonoverlast wordt minder

Het meldpunt is uitgebreid met de mogelijkheid om zorggerelateerde overlast te melden. Bij meldingen worden deze met de betreffende zorgaanbieder besproken om passende maatregelen te treffen. In 2020 is het casusoverleg gestart en in 2021 is de gezamenlijke werkwijze afgesproken. Naast de primaire bedoeling, het invullen van de zorg voor mensen met een intensieve en complexe zorgvraag, heeft het meerwaarde voor aanbieders, doordat zij meer onderling afstemmen.

Meer bewoners met een kwetsbaarheid kunnen in grotere mate in hun eigen woonomgeving zelfstandig (begeleid) wonen

De regio Centraal Gelderland stuurt samen met Inkoop SDCG op deze transformatie, waarbij een belangrijke ontwikkelopdracht bij de gecontracteerde zorgaanbieders ligt. De eerste slag hierin is gemaakt met de nieuwe inkoopronde die is ingegaan op 1-7-2020. Daarnaast werkt iedere gemeente aan de lokale basisinfrastructuur en zorgt voor voldoende geschikte woningen om de doorstroom mogelijk te maken en stimuleert wooninnovatie: voldoende diversiteit aan woonvoorzieningen die niet locatie-gebonden zijn (wonen-zorg losgekoppeld). In de praktijk is het 'omklappen' van woningen nog niet altijd mogelijk en moet de inwoner bij afschaling verhuizen. Voldoende geschikte woningen en een gevarieerd aanbod in Arnhem en de regio zijn hiervoor noodzakelijk. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt de komende jaren. Dit is ook een belangrijk onderdeel van de nieuwe regionale samenwerkingsafspraken.

We ontwikkelen meer preventieve activiteiten

De uitvoering van buurtcirkels verloopt goed. In 2021 zal de inzet van buurtcirkels verbreed worden. Zie ook de toelichting bij de inspanning 'Er is een integrale aanpak voor mensen met verward gedrag'.

Er zijn regionaal sluitende afspraken Beschermd Thuis

De inhoudelijke doordecentralisatie van Beschermd Wonen start vanaf 1-1-2022. Dit houdt in dat alle gemeenten zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen en dat daartoe regionale samenwerkingsafspraken worden gemaakt, dus een gezamenlijke sturing op beschermd wonen vanaf 1-1-2022. De financiële doordecentralisatie is echter met een jaar opgeschoven (1-1-2023). Vanaf dat moment zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de eigen inwoners die (nieuw) willen instromen in beschermd wonen, hiervoor ontvangen ze ook de middelen vanaf 1-1-2023. De regio is medio 2021 tot een bestuurlijk akkoord gekomen, waarmee per 1-1-2022 gezamenlijk en regionaal verder sturing kan worden gegeven aan de uitvoering van BW. Hiermee geven we ook invulling aan de van rijkswege vastgelegde Norm voor Opdrachtgeverschap voor BW. Er wordt een raadsvoorstel voorbereid met de kaders voor regionale samenwerking de komende jaren (voortbordurend op het Transformatieplan Samen aan Zet 2019-2021). In een convenant 2022 e.v. jaren zullen de regionale afspraken worden vastgelegd.

Er is een integrale aanpak voor mensen met verward gedrag

Per 1 juni 2021 is bemoeizorg in de gemeente Arnhem uitgebreid. Naast de al bestaande mogelijkheden die RIBW AVV biedt voor (dreigend) dak- en thuislozen, zijn nu Leger des Heils en Siza gestart met bemoeizorg voor een bredere doelgroep.

De pilot 'Welkom in je wijk!' heeft door de coronacrisis vertraging opgelopen. De bewustwordingsbijeenkomsten van deze pilot, met het doel stigma van onbegrepen gedrag tegen te gaan en buurtbewoners meer begrip voor psychische kwetsbaarheden te geven, zijn inmiddels gestart en lopen na de zomer door.

Ook de pilot 'Noodbed voor mensen met verward gedrag' is door corona vertraagd. Beoogde start is oktober.

Onze bestuurders hebben op landelijk niveau aandacht gevraagd voor de uitvoeringsproblemen die we tegen komen in de Wet zorg en dwang. Met onze partners voeren we overleg om op lokaal en regionaal niveau tot verbeteringen te komen.

Met politie, VGGM, Sociaal wijkteam en OZO-coördinatoren werken we aan de mogelijkheid om politiemeldingen over verward gedrag (waarbij geen strafbare feiten zijn gepleegd) te laten landen in het sociaal domein. Dit met het oog op een meer preventieve werkwijze.

Hieronder is de tabel opgenomen behorend bij het doel 'Meer kwetsbare Arnhemmers nemen actief deel aan de maatschappij'.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2	Afwijking Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	56.084	57.513	1.258	171
Baten	4.940	4.040	-900	0
Saldo lasten en baten	-51.144	-53.473	-2.158	-171
Toevoegingen aan reserves	628	6.112	5.484	0
Onttrekkingen aan reserves	2.843	2.843	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	2.215	-3.269	-5.484	0
Prognose resultaat	-48.929	-56.742	-7.642	-171

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	1.429	N					
Turap 2	1.258	N					
Zorg	1.425	N	Meerkostenregeling Jeugdwet en Wmo	J	I	AR	J
Zorg	30	N	Mantelzorg	J	I	AR	J
Zorg	0		Beschermd wonen	N	S	AR	J
Zorg	-14	V	Routegebonden Doelgroepenvervoer	N	I	AR	J
Zorg	-20	V	Extra locaties beschermd wonen en jeugdzorg voor inwoners en kinderen met corona	J	I	AR	J
Zorg	-40	V	WMO begeleiding	N	I	AR	J
Jeugd /Jeugdzorg	-123	V	Jeugdzorg	N	I	AR	J
Turap 1	171	N					
Zorg	175	N	Meerkostenregeling Jeugdwet en Wmo	J	I	AR	J
Zorg	20	N	Extra locaties beschermd wonen en jeugdzorg voor inwoners en kinderen met corona	J	I	AR	J
Zorg	-24	V	WMO Huishoudelijke ondersteuning	N	I	AR	J
Baten	-900	N					
Turap 2	-900	N					
Zorg	-900	N	Eigen bijdrage	N	I	AR	J
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	5.484	N					
Turap 2	5.484	N					
Jeugd /Jeugdzorg	2.855	N	TM Jeugdzorg: aanpak problematiek jeugdzorg	J	I	AR	J
Jeugd /Jeugdzorg	2.504	N	TM Jeugdzorg: aanpak problematiek jeugdzorg: POH Jeugd GGZ	J	I	AR	J

Turap 1	0
Onttrekkingen aan reserves	0
Turap 2	0
Turap 1	0

Turap 2

Meerkostenregeling Jeugdwet en WMO (impact corona)

Organisaties kunnen directe meerkosten bij de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo als gevolg van de coronacrisis declareren bij gemeenten. De regeling loopt (vooralsnog) van maart 2020 t/m december 2021. Arnhem is centrumgemeente voor de regio. Het rijk heeft voor de uitvoering van deze regeling middelen beschikbaar gesteld via de DU's maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, de IU Beschermde wonen en de Algemene Uitkering (Wmo). Het opgenomen bedrag in 2021 betreft nog nagekomen declaraties uit 2020 en een inschatting van 60% van dit bedrag voor 2021. Compensatie vindt plaats in het gemeentefonds in programma S00.

Mantelzorg (impact corona)

In de raad is bij de behandeling van de Perspectiefnota op 30 juni 2021 motie 21M123 'Ook mantelzorg vraagt zorg' aangenomen. Met deze motie wordt de staat van de (jonge) mantelzorger in Arnhem geactualiseerd en via meerjarig beleid worden extra maatregelen ter betering van de positie van (jonge) mantelzorgers in Arnhem getroffen. Dekking is toegezegd vanuit het corona-steunpakket voor gemeenten.

Extra locaties beschermd wonen en jeugdzorg voor inwoners en kinderen met corona (impact corona)

Inmiddels is gebleken dat deze kosten onder de meerkostenregeling corona zijn ingediend en zijn de lasten onder dat punt opgenomen.

WMO en Jeugdzorg

Op het totale zorgbudget wordt op dit moment een voordeel van € 3,6 miljoen voorzien, waarvan een nadeel van € 700.000 op programma S07 Zorg wordt gemeld en een voordeel van € 4,3 miljoen op de wijkprogramma's. Dit betekent dat het voordeel ten opzichte van Turap 1 wordt bestendigd; hier werd al een voordeel van € 2,7 miljoen voorzien. Omdat toen nog rekening gehouden werd met een mogelijke inhaalvraag Zorg na corona ter hoogte van € 1,4 miljoen, werd per saldo een voordeel van € 1,3 miljoen geprognosticeerd. Inmiddels wordt op basis van de huidige bestedingen een eenmalig voordeel van circa € 3,6 miljoen in 2021 verwacht. Van een inhaalvraag Zorg lijkt vooralsnog geen sprake. In de prognose gaan we er vanuit dat de zorgvraag weer op het niveau van vóór de coronamaatregelen zal komen.

Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door:

• Doelgroepenvervoer (€ 800.000)

Begin 2021 is er als gevolg van de Corona maatregelen een onderbesteding op de begroting ontstaan. Als gevolg van de gesloten scholen, de hoge besmettingen en aantallen in de ziekenhuizen waren het route gebonden en vraagafhankelijk vervoer lager dan verwacht. Vanaf het derde kwartaal trekt de inzet van vervoer weer aan en is de verwachting dat dit weer naar begrotingsniveau gaat.

• WMO begeleiding (€ 1.400.000)

De kosten zijn gedaald, dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de nieuwe inkoop (minder aanbieders en een lager tarief voor specialistische begeleiding) en de transformatie van specialistische - naar basisbegeleiding. Daarnaast speelt monitoring en extra aandacht voor onrechtmatige declaraties waarschijnlijk een rol; met een aantal zorgaanbieders wordt om deze redenen geen zaken meer gedaan.

• **Huishoudelijke ondersteuning (€ 1.100.000)**

Het voordeel is grotendeels toe te schrijven aan de nieuwe inkoop waarbij gestimuleerd wordt om de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning in te zetten in plaats van de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Het aantal cliënten binnen huishoudelijke ondersteuning neemt wel toe, maar de toename in euro's wordt gemitigeerd doordat er een verschuiving plaatsvindt van de algemene voorziening naar de maatwerkvoorziening. De lasten per cliënt dalen. In het voordeel zit een onzekerheid, omdat het effect van de verschuiving op den duur ophoudt, waardoor de groei van het aantal cliënten vermoedelijk als gevolg van vergrijzing effect zal hebben op de verwachte lasten.

• **Woonvoorzieningen (€ 240.000)**

Het voordeel is grotendeels toe te schrijven aan de nieuwe werkwijze binnen de Stichting Sociale Wijkteams Arnhem voor het toekennen van een woonvoorziening. Medio 2020 is een expertiseteam Hulpmiddelen gestart binnen de Stichting Sociale Wijkteams Arnhem die over de kennis bezitten of vooraf af te vangen welke voorziening niet door de gemeente Arnhem moeten worden betaald.

• **Jeugdzorg (€ 960.000)**

In juni 2020 werd duidelijk dat de eerder verwachte groei in de jeugdzorg die tot grote tekorten zou leiden, niet bleek op te treden. Vanuit behoedzaamheid is wel een extra bedrag toegevoegd aan de begroting jeugdzorg in de jaren 2021 - 2024. In 2021 was dit € 2 miljoen. Dit is verwerkt in begroting 2021 - 2024. In 2021 blijkt dit budget niet geheel nodig om de geprognosticeerde tekorten te dekken.

Tegenover deze voordelen staat een nadelen op

• **Inkomsten uit eigen bijdragen (€ 900.000)**

Als gevolg van de uitname WLZ en minder cliënten bij begeleiding is de geïnde eigen bijdrage voor 2021 lager dan begroot.

Beschermd Wonen uitname Wlz (geen bedrag)

Vooraankondiging voor verzamelbesluit 3

Vanaf 2021 is de Wet langdurige zorg opengesteld voor mensen met psychiatrische problematiek. Een aanzienlijk deel van de inwoners die in 2021 een toewijzing voor Beschermd Wonen had, is doorgestroomd naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Op basis van een eerdere inschatting van de uitname Wlz is de Integratieuitkering Beschermd Wonen voor Arnhem verlaagd met circa € 20 miljoen. In de septembercirculaire volgt op basis van de nacalculatie de definitieve uitname Wlz. Dit zal verwerkt worden in de begroting via verzamelbesluit 3. De verwachting is dat er na aframing van de begroting nog een positief voordeel blijft staan, dit zal blijken na publicatie van de septembercirculaire.

Taakmutatie jeugdzorg: aanpak problematiek jeugdzorg

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Taakmutatie jeugdzorg: aanpak problematiek jeugdzorg: POH jeugd GGZ

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Taakmutatie jeugdzorg: aanpak problematiek jeugdzorg: wachttijden specialistische zorg

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Meerkostenregeling Jeugdwet en Wmo (impact corona)

Organisaties kunnen directe meerkosten bij de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo als gevolg van de coronacrisis declareren bij gemeenten. De regeling loopt (vooralsnog) van maart t/m december 2020. Arnhem is centrumgemeente voor de regio. Het rijk heeft voor de uitvoering van deze regeling middelen beschikbaar gesteld via de DU's maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Deze middelen zijn grotendeels ingezet voor de meerkosten in de maatschappelijke opvang. Het is onzeker of deze middelen ook kostendekkend zijn voor de meerkosten in het zorgdomein omdat nog niet alle declaraties zijn ingediend. Voor doelgroepenvervoer geldt dat in de intelligente lockdown 80% van de niet gereden ritten is doorbetaald, deze regeling is voor het gehele jaar doorgetrokken als het gaat om vraagafhankelijkvervoer en routevervoer naar dagbesteding. Inmiddels wordt

leerlingenvervoer en jeugdwetvervoer voor 100 % gereden, dus vervalt de 80% regeling. Voor 2021 wordt op dit onderdeel een nadeel van € 25.000 verwacht.

Extra locaties beschermd wonen en jeugdzorg voor inwoners en kinderen met corona (impact corona)

Er zijn door aanbieders van beschermd wonen en jeugdzorg (onder andere RIBW en Lindenhout) extra locaties geopend om inwoners en kinderen met corona te kunnen opvangen die door de omstandigheden niet meer op hun huidige adres kunnen blijven wonen. Ook is er de mogelijkheid voor kinderen om 24uurs begeleiding thuis te ontvangen (zodat ze thuis in quarantaine kunnen blijven als hun ouders opgenomen moeten worden). Inschatting van de impact 2021 is uitgaande van de situatie begin 2021. Naar verwachting zal het Rijk dit compenseren in 2021.

S08 Welzijn en inclusie

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Arnhemmers voelen zich thuis en kunnen meedoen in hun stad

Veilig en positief opgroeien

De inzet jeugd- en jongerenwerk is niet alleen op het kind of de jongere, maar juist ook op haar of zijn opvoedklimaat en de leefomgeving. Om hier meer zicht op te hebben in tijden van corona is de samenwerking van jongerenwerk met scholen geïntensiveerd afgelopen jaar. In het kader van de Herijking welzijn zijn we gestart met een onderzoek naar de behoefte van Jeugd en Jongerenwerk (inclusief de Schuytgraaf), dit onderzoek zal in het najaar klaar zijn. Dit onderzoek dient als input voor onze inspanningen op onze doelstellingen binnen opgroeien en opvoeden. Daarnaast werken alle jeugd- en jongeren partners aan de uitvoering van activiteiten gericht op het beperken van negatieve (gezondheids)effecten van de noodzakelijke coronamaatregelen. De activiteiten zijn gericht op het mentaal weerbaar maken van de jongere. Bij alle inzet wordt de rol van de ouders meegenomen, zij ontvangen ondersteuning en uitleg over situaties die voor hen onbekend zijn.

Sluitende aanpak ketenpartners voor vroegsignalering

Met het aanbod gezinsprogramma's (Homestart, Spel aan Huis, Speelmorgens) worden ouders met jonge kinderen ondersteund bij vragen over opvoeden en de (taal) ontwikkeling van hun kind. Dit aanbod is van belang voor vroegsignalering en preventie en leidt toe naar het aanbod peuteropvang dat voor alle kinderen vanaf 2 jaar beschikbaar is. De partners op jeugd- en jongerenwerk, sport, onderwijs, en jeugd(gezondheids)zorg werken goed samen, maar dit blijft om aandacht vragen. Daardoor is er meer zorg voor de leefwereld van jongeren, waardoor jongeren met wie het minder goed gaat eerder worden gesignaleerd. Het gaat ook om het kennen van de online leefwereld. Deze is voor veel kinderen en jongeren net zo belangrijk als op straat. Online jongerenwerk maakt daarom steeds meer onderdeel uit van onze aanpak, hier is meer ondersteuning voor nodig. Ook zijn jongeren vaak mantelzorger. We gaan op dit onderdeel een onderzoek starten. Als het gaat om mantelzorgondersteuning verdienen zij specifieke aandacht.

Ontwikkelen van voorliggende voorzieningen

Het (door-)ontwikkelen van aanbod in het afschalen of het voorkomen van zwaardere zorg is een aspect in het geheel. Daarnaast speelt vroegsignalering en doorverwijzing een belangrijk rol. Hierin trekken we samen op met het programma Zorg Dichterbij.

Er zijn diverse projecten en pilots die hierin zijn gestart en worden doorontwikkeld:

- Welzijn op recept: deze pilot loopt in de wijken Malburgen en Klarendal. Met als doel psychosociale problemen op te pakken en het voorkomen van inzet bij een psycholoog dat met ontmoeting of anders opgepakt kan worden in het voorliggende veld.
- Doorontwikkeling Voor Elkaar in Arnhem (VEIA): deze pilot loopt stadsbreed. Met als doel vraag en aanbod op een laagdrempelige wijze met elkaar te verbinden. Dit is een samenwerking tussen diverse welzijspartijen die werken met vrijwilligers. Dit kan fysiek en digitaal zijn.
- Buurtschakels: deze pilot loopt in de wijk CSA. Met als doel het sociale netwerk te versterken van het individu met een collectieve aanpak.

Meedoen en openstaan voor elkaar

Corona heeft veel effect op hoe we elkaar ontmoeten en kunnen participeren in onze stad. Zo hebben we in de afgelopen periode veel knelpunten gesignaleerd in de wijken. Mede dankzij de steunpakketten vanuit het Rijk zijn er aanvullende activiteiten gestart om de negatieve (gezondheids)effecten van de coronamaatregelen te beperken. Dit is opgepakt aan de hand van drie actielijnen: Jeugd, kwetsbare groepen en leefstijl interventies & sport. De meeste activiteiten starten vanaf de zomervakantie en lopen door tot eind 2021. Hierbij lopen wijkgericht werken, inclusie en cultuur als een rode draad door ons beleid en werkwijze. Zo is er specifieke aandacht voor jongeren en volwassenen met een beperking, zodat ook zij kunnen mee doen met de activiteiten. Daarnaast hebben we een evaluatie uitgevoerd van Ontmoeten en Verbinden en werken we intensief samen met buurthuizen aan een startnotitie. We werken toe naar een integraal accommodatiebeleid. Dit doen we samen met partners in de stad.

Netwerkaanpak eenzaamheid

In 2020 zijn we begonnen met de netwerkaanpak eenzaamheid in de wijken Malburgen en Elderveld. Hiervoor werken we samen met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en met de organisaties en initiatieven in de wijken. Ontmoeten maakt ook deel uit van de aanpak eenzaamheid. De aanpak is ook opgenomen in opdrachten aan de welzijnspartners.

Bestendigen regenboogaanpak

De gemeente Arnhem maakt zich sterk voor het verbeteren van de sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, trans- en interseksuele personen (LHBTIQ+ personen). In 2021 hebben we op verschillende momenten extra aandacht gevraagd voor LHBTIQ+ thema's, bijvoorbeeld het 20-jarig jubileum van het openstellen van het burgerlijk huwelijk voor personen van gelijk geslacht. Ook besteden we jaarlijks aandacht aan 'coming-out dag'. Daarnaast hebben we de partners in de stad betrokken bij het ontwikkelen van het actieplan 'Vrij zijn in Arnhem' (zie ook bij 'Voorkomen en tegengaan van discriminatie'). Samen met de klankbordgroep LHBTIQ+ hebben we doelen ontwikkeld op het gebied van zichtbaarheid, versterken van de samenwerking tussen de partners en bewustwording. Via de campagne #ArnhemDurft geven we specifiek aandacht aan bewustwording. De doelen en acties zijn in het actieplan opgenomen. De aanpak is een doorlopend proces en blijft constant in ontwikkeling.

Herformuleren welzijnsopdrachten

Het doel van de herijking welzijn is om een beweging op gang te brengen en toe te werken naar een stevige sociale basis. Deze veranderopgave is een belangrijke bouwsteen van onze koerswijziging binnen het totale sociaal domein. Dit doen we samen met inwoners, onze maatschappelijke partners in de wijken, de teams Leefomgeving, de Sociale wijkteams en andere organisaties. Maar ook in samenhang, zoals met de Arnhem-Oost aanpak. De afgelopen jaren is er onder andere door de teams Leefomgeving, bij bewoners veel informatie opgehaald over wat er speelt in de wijken en hoe we kunnen anticiperen op vragen. Deze informatie hebben we gebruikt om de subsidie-uitvraag 2022 op te stellen.

Daarnaast zijn diverse onderzoeken nog gaande: naar het jeugd- en jongerenwerk (inclusief Schuytgraaf en meidenwerk), aanpak ontmoeten en verbinden en buurtthuizen. Welzijnsinitiatieven (Empowering Nisa, Stichting JAM, Achter de Voordeur, Presikhaaf University, AM Support, Stichting Broek Omhoog, De Kansen, de driestroom, Automaatje - SWOA, RAAK, Stadslandbouw Mooieweg, De Wasplaats, Mobility Mentoring, Live plus, Toon Hermans Huis, Stichting Leergeld, Blauwe Wijk economie, Buurtgroenbedrijf, Samra, Vitanos, Stichting Stevig, Schatgravers en Leuke Linden) die zich bewezen worden geborgd binnen de begroting. Ook werken we aan een actieplan (middellange en lange termijn) waarin we aangeven welke inzichten er zijn, onze ambities en de acties die daaraan gekoppeld zijn.

Ondersteuning mantelzorgers

Tijdens de coronacrisis is gebleken hoe cruciaal informele zorg is, dat mensen naar elkaar omkijken. Voor Elkaar In Arnhem is gestart, een samenwerking tussen MVT (Mantelzorg Vrijwillige Thuiszorg Arnhem), SWOA (Stichting Welzijn Ouderen Arnhem), Rijnstad en de gemeente, waarbij hulpvragen van Arnhemmers gekoppeld worden aan vrijwilligers.

Duurzame inburgering

Er zijn 91 trajecten gestart in de pilot duale trajecten, waarvan 41 bij de Mondmaskerfabriek en 50 bij de horecavoorziening A Beautiful Mess. Hiermee lopen we op koers.

Bureau nieuwkomers is in januari 2021 gestart als pilot en begeleidt 83 nieuwkomers en oudkomers.

In de begeleiding wordt uitgegaan van toekomstperspectief en inzet naar een hoger taalniveau. Daarnaast werken we met maatschappelijke begeleiding en buddy's ter ondersteuning van de inburgering.

Er is een aanbestedingsprocedure gestart om per 1 januari 2022 inburgeringstrajecten in te kopen. In de aanbesteding is nadruk gelegd op een snelle start, toewerken naar zelfredzaamheid en het gecombineerd leren van taal en participeren bij voorkeur door werk. We werken hierin samen met acht gemeenten in de regio.

Vorbereiden op de nieuwe inburgeringswet en ontwikkelen nieuwe werkwijze

In aanloop naar de gewijzigde wet inburgering en het actieplan nieuwkomers zijn er nieuwe afspraken gemaakt met samenwerkingspartners en is de inkoop van inburgeringstrajecten bijna afgerond.

Een passend vangnet

In verband met de coronacrisis is ingezet op veilige opvang met inachtneming van de RIVM-richtlijnen, dit is ook van toepassing op uitgeprocedeerde asielzoekers. Het landelijke programma terugdringing dakloosheid zet vanaf het derde kwartaal van 2020 in op zelfstandig wonen met (of zonder) begeleiding. Hiervoor moeten woonplekken gerealiseerd worden, waarmee de capaciteit van de opvang omlaag kan. In het Arnhemse plan van opvang naar wonen is de koers en het tijdsplan geschetst. Inmiddels zijn al enkele woonprojecten gestart. Ook wordt onverminderd ingezet op preventie en toekomstperspectief

Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren

De instroom en de bezetting van de jongerenopvang is nog steeds hoog. Onze ambitie is dat jongeren niet langer dan 3 maanden in de opvang hoeven te verblijven. Net als in 2020 verblijft ook dit jaar 80% van de jongeren 3 maanden of korter in de opvang. Om instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen werken we aan de beweging van opvang naar wonen. Diverse wooninitiatieven zijn inmiddels gestart om door- en uitstroom uit de opvang op gang te brengen en om dreigende dakloosheid na uitstroom uit de jeugdzorg te beperken. De maatwerkaanpak rondom knellende regels wordt wanneer noodzakelijk veelvuldig toegepast. De doorbraakmethode wordt zowel via het SoHos, als via het actieprogramma, binnen de gemeente en de wijkteams verspreid.

Uitvoeren regiovisie 2019-2022 huiselijk geweld en kindermishandeling

Er waren het afgelopen half jaar doorlopend contacten met Veilig Thuis, Moviera en Centra Seksueel geweld vanwege afstemming over het aanbod, de impact van corona, de verhuizing van Moviera en de ontwikkelingen van diverse pilots. Het afgelopen jaar is besloten opnieuw deel te nemen aan de Pilot PION van Moviera. Een aanbod voor mannen die relationeel geweld hebben gebruikt. Dit aanbod betreft onder andere een lotgenoten-groep, supportgroep, trainingen voor professionals vanwege de beeldvorming over/ van plegers van geweld en een individueel aanbod voor deze groep mannen. PION behoeft nog meer aandacht in Arnhem en omgeving. Volgens planning verhuist Moviera eind 2021 met haar opvanglocatie naar Arnhem. Hiervoor vindt afstemming plaats zowel binnen als buiten de gemeente.

Als gemeenten nemen we deel aan het online platform trauma, ook bekend als De Drakentemmers. Dit betreft een platform voor professionals die gespecialiseerd zijn in het bieden van trauma- en hersteltherapie aan personen en kinderen die slachtoffer zijn van HGKM. Op dit platform kunnen zij gevonden worden door slachtoffers. En kunnen zij in een beschermde omgeving met elkaar in contact komen. Ze krijgen trainingen aanvullend op hun kennis en ervaring als trauma-hersteltherapeut. Voor regio Arnhem doen er vijf professionals mee aan dit platform.

Voorgaande jaren hebben we in het kader van preventieve activiteiten altijd subsidie verstrekt aan enkele ketenpartners. Eind 2020 hebben we besloten een subsidieregeling preventie op te stellen. Deze is op 6 juli bekrachtigd door het college en de raad. Hiermee wordt het voor een groter aantal ketenpartners mogelijk zich in te schrijven voor het uitvoeren van preventie-activiteiten zodat het aanbod (nog) beter aansluit bij wat nodig is.

De regiovisie Samen Veilig 2019-2022 geeft nog meer actiepunten. Dit vergt een doorlopende prioritering.

Versterken ketensamenwerking OGGz-partners

De ketensamenwerking is mede als gevolg van de coronacrisis verbeterd. Partners weten elkaar goed te vinden en hebben korte lijnen. Signalen over niet optimaal verlopende samenwerking worden door VGGM en gemeente onmiddellijk geadresseerd en besproken, hetzij bilateraal op uitvoerend niveau, hetzij in breder verband op managementniveau.

Aanpak terugdringing dakloosheid

Inzet op preventie (voorkomen dakloosheid) wordt mede aangejaagd door het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren, waardoor knellende regels op lokaal en landelijk niveau aan de oppervlakte komen en aangepast kunnen worden. In het plan van opvang naar wonen is de koers en het tijdsplan naar zelfstandig wonen uitgezet. Enkele woonprojecten zijn reeds gestart. De vernieuwing van de opvang, met name de afbouw van capaciteit, loopt parallel aan de uitstroom uit de opvang naar zelfstandig wonen.

Inclusief Arnhem

Sinds vorig jaar werken we bij het programma Inclusief Arnhem met vijf focuspunten: voorkomen en tegengaan van discriminatie; positie inwoners met een beperking versterken; diversiteit in organisaties; inclusieve gemeentelijke organisatie; inclusieve gemeentelijke communicatie. Op alle vijf focuspunten hebben we diverse inspanningen verricht (zie onderstaande tekst bij de betreffende focuspunten). Zo hebben we samen met de stad het plan 'Vrij zijn in Arnhem' ontwikkeld om discriminatie en racisme te voorkomen en terug te dringen. Helaas hebben we door de coronamaatregelen met betrekking tot sommige onderdelen een pas op de plaats moeten maken, activiteiten moeten uitstellen of anders organiseren (digitaal). Hierdoor heeft de planning van sommige focuspunten vertraging opgelopen. Zo zijn de themabijeenkomsten voor het opstellen van een lokale inclusieagenda VN-verdrag Handicap verschoven naar najaar 2021. We streven ernaar om deze inclusieagenda nog in 2021 vast te stellen. Ook gaan we dit najaar vaststellen hoe we de gemeentelijke communicatie inclusiever kunnen maken. In het eerste kwartaal van 2022 vertalen we dat naar concrete acties.

Voorkomen en tegengaan van discriminatie

Het afgelopen half jaar hebben we het actieplan 'Vrij zijn in Arnhem' ontwikkeld. In dit plan staan 37 acties waarmee discriminatie en racisme de komende twee jaar moeten worden teruggedrongen. Het actieplan is de opbrengst van gesprekken met inwoners en organisaties, en versterkt de stadsbrede beweging naar een inclusief Arnhem. De 37 acties zijn verdeeld over drie pijlers:

- de kracht van diversiteit laten zien,
- meer besef van discriminatie en racisme,
- zero tolerance tegen discriminatie en racisme.

Eerste stappen op dit gebied zijn al gezet met de campagne #ArnhemDurft in juni 2021. Hierin roepen we Arnhemmers op voor elkaar op te komen als iemand gediscrimineerd wordt. Daarnaast is het verhogen van de meldingsbereidheid een belangrijk thema.

Positie inwoners met een beperking versterken

Implementatie van de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST) loopt, in samenwerking met het Arnhems platform chronisch zieken en gehandicapten (Apcg). Er is een handboek openbare ruimte ontwikkeld. Dit wordt gebruikt bij inrichting en beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het gemeentelijk vastgoed voldoet bij renovatie en vernieuwing aan de AST. Daarnaast streven wij ernaar, dat van de bestaande gemeentelijke panden er dit jaar vijf extra gaan voldoen aan de AST. In aanvulling op wat al is gerealiseerd: zie de raadsbrief van oktober 2020 met de voortgang van de invoering van de AST.

De Monitor VN-verdrag Handicap (VNG) is uitgevoerd en er zijn verdiepende interviews gevoerd met inwoners met een beperking. De uitkomsten gebruiken we voor het opstellen van een gemeente brede inclusieagenda VN-gedrag Handicap. Voor deze agenda is een klankbordgroep ingericht met inwoners, onder wie ervaringsdeskundigen. Ook organiseren wij dit najaar vier themabijeenkomsten samen met inwoners, organisaties en vertegenwoordiging vanuit de gemeente. De bijeenkomsten zijn fysiek, wat aansluit bij de voorkeur van de betrokkenen. De thema's zijn: 'zorg en welzijn', 'wonen en buurt', 'leren en ontwikkelen' en 'werk en inkomen'. De meerjarige Inclusieagenda VN-verdrag Handicap is eind 2021 gereed.

Enkele andere voorbeelden van wat er in 2021 is/wordt opgepakt:

- Voor de toegankelijkheid van de stembureaus in 2021 is afstemming geweest tussen team Inclusie, bureau Verkiezingen en het Apcg. Het verloop tijdens de verkiezingen van 2021 wordt geëvalueerd en de uitkomsten daarvan gebruiken we voor de voorbereiding van de raadsverkiezingen 2022.
- In januari 2021 is in samenwerking met organisatie HogeNood gestart met een verdubbeling van het aantal semiopenbare toiletten eind 2021 en de vindbaarheid ervan via de HogeNoodApp. Er is daarvoor een plan van aanpak opgesteld en dat wordt nu uitgevoerd in samenwerking met het Apcg. Deze uitvoering loopt door tot in 2022.
- Deelname aan de Week van de Toegankelijkheid van 4-8 oktober 2021.

Diversiteit in organisaties

Verschillende organisaties, waaronder Arnhemse organisaties die onderdeel zijn van de Diversiteitsreis (een netwerk dat bestaat uit onder meer: Provincie Gelderland, Rozet, Rabobank, Rechtbank Gelderland, Dirkzwager, Volkshuisvesting en gemeente Arnhem), hebben de ambitie om de diversiteit binnen hun organisaties te verbeteren. Ze lopen hierbij veelal tegen dezelfde vraagstukken aan en zijn zoekende wat een goede aanpak is. We hebben dit jaar een eerste conceptvoorstel ontwikkeld hoe we met een netwerk van Arnhemse organisaties diversiteit binnen hun organisaties meer gaan stimuleren. In een aantal sessies met Arnhemse organisaties hebben we het voorstel getoetst en concreet gemaakt. Dit jaar gaan we verdere stappen zetten om het voorstel door te ontwikkelen en aan de slag te gaan.

Inclusieve gemeentelijke organisatie

De gemeente Arnhem wil binnen vijf jaar een inclusieve en diverse organisatie zijn, die op alle niveaus binnen de organisatie een afspiegeling is van de Arnhemse beroepsbevolking. Zo zullen we beter toegerust zijn voor de opgaven van de stad, kunnen we een betere dienstverlening bieden en zullen we meer toekomstbestendig zijn. We willen een stad en een organisatie zijn waarin alle inwoners zich herkennen en welkom voelen. Wij willen een voorbeeld zijn voor alle andere (Arnhemse) organisaties. Deze ambitie willen we binnen vijf jaar realiseren door ons specifiek te richten op twee onderdelen:

1. een divers personeelsbestand en
2. een inclusieve (werk)cultuur. Nadere informatie hierover is te vinden in de raadsbrief (en bijlagen) 'Rapport stappen diverse en inclusieve organisatie' van 6 april 2021.

Met de geformuleerde ambitie leggen we de lat hoog. Dit vraagt veel én continue inzet en aandacht. De afgelopen periode hebben we hiervoor al veel acties in gang gezet. Zo is per 1 september de manager Inclusie en Diversiteit gestart. Daarnaast zijn verschillende acties in gang gezet die bijdragen aan het diverser en inclusiever maken van de organisatie. Zo hebben de clustermanagers en afdelingshoofden trainingen gevolgd waarbij zowel (het belang van) diversiteit en inclusie in de dagelijkse werkzaamheden als de mogelijke obstakels die daarbij komen kijken, aan bod komen. De trainingen zijn een voortraject voor het maken van de clusteractieplannen. Ook zijn in de zomer de vragen van de Nederlandse InclusiviteitsMonitor uitgezet onder alle medewerkers om een goed beeld te krijgen van de mate van inclusiviteit binnen de organisatie en de concrete uitdagingen waar inzet op nodig is (Motie 20M116). Verder is een aantal P&O-medewerkers en leden van een sollicitatiecommissie door een extern bureau begeleid bij het inclusief werven en selecteren van kandidaten. Het trainen van medewerkers en het standaardiseren van inclusief werven en selecteren als methodiek wordt komende periode verder voortgezet.

Inclusieve gemeentelijke communicatie

Als gemeente willen we, zowel intern als extern, communiceren op een manier die begrijpelijk is en waarbij iedereen zich gezien en begrepen voelt. Dat doen we langs de volgende lijnen: we schrijven in voor iedereen begrijpelijke taal; verdere verbetering van de toegankelijkheid van de gemeentelijke website en onderzoeken of we in onze communicatie aansprekend zijn voor alle Arnhemmers en wat we eventueel beter kunnen doen.

Schrijven in voor iedereen begrijpelijke taal

Wij ondertekenden dit jaar de Direct Duidelijk Deal met het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Daarmee beloven we te werken aan helder (direct duidelijk) taalgebruik. We werken eraan om taalniveau B1 de norm te laten zijn voor onze communicatie naar inwoners, ondernemers en andere partners. Om dit te bewerkstelligen worden onze medewerkers hierin (gefaseerd) getraind. Dit is in lijn met onze visie op de communicatieve organisatie. Communiceren op B1-niveau zien wij als een permanente opgave; een proces van bewustwording, training, doen, leren en verbeteren. We hebben inmiddels de eerste medewerkers getraind. We begonnen met medewerkers die communiceren met inwoners en ondernemers met schulden, en afdelingen en medewerkers die veel brieven of beschikkingen schrijven. Aansluitend op de trainingen worden vervolgacties ondernomen zoals het onder de loep nemen van standaardteksten. Bij de Direct Duidelijk Deal gebruiken we de expertise van onder meer het Arnheems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten (APCG) en de Innovatiekamer (ex-laaggeletterden).

Verbeteren toegankelijkheid websites

Sinds 2020 moeten overheidswebsites en -apps voldoen aan wettelijke toegankelijkheidseisen. Die eisen gelden ook voor organisaties waar wij werk aan hebben uitbesteed en waar inwoners en ondernemers rechtstreeks digitaal mee samenwerken. Momenteel vindt er een verbeterslag plaats conform de wettelijke eisen. De digitale toegankelijkheid moet elke drie jaar worden aangetoond door een externe auditor.

Communicatie waarin alle Arnhemmers zich herkennen

In het najaar gaan we een analyse uitvoeren om te kijken hoe we de gemeentelijke communicatie zowel intern als extern inclusiever kunnen maken. In het eerste kwartaal van 2022 vertalen we dat naar concrete acties.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	25.753	29.742	1.092	2.897
Baten	1.558	1.558	0	0
Saldo lasten en baten	-24.195	-28.184	-1.092	-2.897
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.084	1.084	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.084	1.084	0	0
Prognose resultaat	-23.111	-27.100	-1.092	-2.897

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	3.989	N					
Turap 2	1.092	N					
Welzijn	285	N	Inzet Sociaal en Mentaal Welzijn en Leefstijl + steunpakket jeugd	J	I	AR	J
Asielzaken	261	N	DU Faciliteitenbesluit opvangcentra	N	I	AR	J
Welzijn	214	N	DU Vrouwenopvang	N	S	AR	J
Welzijn	200	N	Extra locaties maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona	J	I	AR	J
Asielzaken	130	N	DU Maatschappelijke begeleiding azielzoekers	N	I	AR	J
Inclusie	65	N	TM Versterken gemeentelijke anti-discriminatievoorziening	N	S	AR	J
Asielzaken	-63	V	IU Inburgering	N	S	AR	J
Turap 1	2.897	N					
Welzijn	1.400	N	Extra locaties maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona	J	I	AR	J
Welzijn	1.247	N	Inzet Sociaal en Mentaal Welzijn en Leefstijl	J	I	AR	J
Welzijn	250	N	Steunverlening aan organisaties die door corona in hun voortbestaan bedreigd worden	J	I	AR	J
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						

Turap 2	0
----------------	---

Turap 1	0
----------------	---

Turap 2

Inzet sociaal en mentaal welzijn en leefstijl + steunpakket Jeugd (impact corona)

Het Rijk heeft via de 'maartcirculaire' extra coronamiddelen beschikbaar gesteld in het kader van het pakket Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl alsook het steunpakket Jeugd. Het college heeft eerder besloten over de inzet van deze middelen. In Turap 1 zijn in dat kader ook bedragen opgenomen. Daarin ontbrak nog een bedrag van € 285.000 waarover het college ook al een besluit had genomen. Aanvullend op de Turap 1 is/wordt ook de Raad daarover via een raadsbrief geïnformeerd en wordt het geheel in Turap 2 opgenomen. Zie eveneens de tekst hieronder opgenomen onder turap 1 voor een toelichting op de aard van de afwijkingen.

DU Faciliteitenbesluit opvangcentra

Dit betreft een decentralisatie-uitkering: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

DU Vrouwenopvang

Dit betreft een decentralisatie-uitkering: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Extra locaties maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona (impact corona)

Naast de huidige voorzieningen is in 2020 een grote extra locatie geopend om opvang en hulpverlening conform de richtlijnen van RIVM te verlenen. Het gaat om opvang in een passagiersschip. Het Rijk heeft toegezegd gemeenten hiervoor te compenseren voor 2021. Met de huidige ontwikkelingen is het streven dat het passagiersschip tot en met het derde kwartaal van 2021 nodig zal zijn voor opvang en hulpverlening conform de richtlijnen van RIVM. Ingezet wordt op preventie (het voorkomen van dakloosheid), op de beweging van opvang naar wonen en op om- en afbouw van de opvang (minder opvangcapaciteit; opvang op eenpersoonkamers). Afhankelijk van de snelheid van met name de ontwikkelingen in de beweging van opvang naar wonen is het waarschijnlijk nodig om in plaats van het passagiersschip tijdelijk een andere, kleinere extra opvanglocatie te openen.

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding asielzoekers

Dit betreft een decentralisatie-uitkering: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Taakmutatie versterken gemeentelijke anti-discriminatievoorziening

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Integratie-uitkering Inburgering

Dit betreft een integratie-uitkering: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Extra locaties maatschappelijke opvang voor inwoners zonder corona (impact corona)

Naast de reguliere opvang voorzieningen is een andere locatie geopend om opvang en hulpverlening conform de richtlijnen van RIVM te verlenen. Het gaat om opvang op een cruiseschip. Met de huidige ontwikkelingen is de verwachting dat het passagiersschip minimaal voor een half jaar in 2021 nodig zal zijn voor opvang en hulpverlening conform de richtlijnen van RIVM. Er moet rekening gehouden worden met een overgangperiode van drie maanden. Opvang moet anders georganiseerd worden, zodat afstand 1,5 meter handhaven en 1 of 2 persoonkamers voor daklozen mogelijk is. Inzet is op het versneld realiseren van geschikte woningen voor daklozen, zodat met minder opvangcapaciteit (maar ruimer opgezet) volstaan kan worden. Uitstroom van het

passagierscruiseschip is afhankelijk van de snelheid van het realiseren van woningen en van de mate van instroom van nieuwe daklozen.

Inzet Sociaal en Mentaal Welzijn en Leefstijl (impact corona)

De coronacrisis heeft impact op het sociaal en mentaal welzijn van mensen in alle lagen van de bevolking. Er is vanuit het Rijk een nieuw maatschappelijk steunpakket ontwikkeld dat zich richt op sociaal en mentaal welzijn en een gezonde leefstijl. Het kabinet wil samen met de gemeenten maatregelen treffen om de directe effecten van het sociaal en mentaal welbevinden van kwetsbare groepen en negatieve gezondheidseffecten van de noodzakelijke corona maatregelen zoveel mogelijk in goede banen te leiden en verdere schade te voorkomen. Doel van dit steunpakket is het verminderen van de langdurige gevolgen van deze coronaperiode op het sociaal en mentaal welbevinden en gezondheid. Het betreft incidentele middelen, voor tijdelijke intensivering. Het pakket bestaat uit drie actielijnen:

1. Intensivering initiatieven welzijn voor de jeugd;
2. Intensivering initiatieven welzijn kwetsbare groepen;
3. Intensivering initiatieven gezonde leefstijl.

Vooralsnog is de impact bij dit programma opgenomen, maar deze kan ook een relatie hebben met andere programma's. De inkomsten zijn opgenomen op programma S00 bij het gemeentefonds.

Steunverlening aan organisaties die door corona in hun voortbestaan bedreigd worden (impact corona)

Op basis van een afwegingskader kan door de gemeente steun worden verleend aan sportverenigingen, cultuurinstellingen, welzijnsorganisaties, buurthuizen en aan initiatieven die een rol vervullen in de sociale samenhang in wijken. Hierbij wordt uitgegaan van steunverlening gedurende de periode 1 mei 2020 tot 1 mei 2021. De over deze periode hiervoor te verlenen steun wordt gemaximeerd tot € 250.000. De kosten worden zoveel als mogelijk gedekt uit bestaande budgetten binnen de desbetreffende beleidsvelden. In 2020 is hierop geen beroep gedaan, dit is doorgeschoven naar 2021. Vooralsnog is de impact bij dit programma opgenomen, maar deze kan ook een relatie hebben met andere programma's.

S09 Gezondheid en sport

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Arnhemmers gezonder en fitter

Gezonde levensstijl

Een gezonde leefstijl is de basis voor een gezond en prettig leven. Samen met Sportbedrijf Arnhem en sportaanbieders in Arnhem verzorgen we steeds meer leefstijltrajecten. Ook op de aandachtsgebieden rookvrije generatie en verminderen van overgewicht doen we veel (zie ook de raadsbrief van 29 juni 2021 over de Voortgang Gezond & Fit). Daarnaast is er recent een lokaal preventieakkoord gesloten rondom onder meer deze thema's.

In het ontwerp van de omgevingsvisie is al nadrukkelijk aandacht voor een beweegvriendelijke openbare ruimte. Aandacht voor de voetganger nemen we nu al mee in gebiedsontwikkelingen, zoals in Kronenburg. In bredere zin werken we aan een uitvoeringsagenda 'bewegen in de openbare ruimte', samen met onder meer de disciplines mobiliteit, openbare ruimte, sport en gezondheid.

Kinderen hebben rond en na hun geboorte een kansrijke start

Er is in Arnhem een lokale coalitie Kansrijke Start gevormd. Partners uit de geboortezorg en het sociale domein werken hierin samen om de ketensamenwerking te versterken en een passend aanbod aan ondersteuning te bieden aan (aanstaande) zwangere vrouwen en ouders in een kwetsbare positie. In 2020 is een gezamenlijke ambitie geformuleerd en zijn er thema's geprioriteerd waar nu in werkgroepen uitvoering aan wordt gegeven. Zo wordt er gewerkt aan het verkrijgen van meer inzicht in cijfers (doelgroep en problematiek), het inzichtelijk krijgen van de knelpunten in de ketensamenwerkingen wordt er in stadsbrede expertiseringen met de zorgprofessionals informatie uit de praktijk opgehaald waar de lokale coalitie verder mee aan de slag kan. In 2021 wordt er verder gewerkt aan het uitwerken van de speerpunten in een plan van aanpak en het borgen van Kansrijke Start voor de toekomst.

Minder inwoners hebben overgewicht

Het programma GO! is afgelopen jaar uitgebreid naar de wijken Geitenkamp, Arnhemse Broek en Klarendal. De uitrol daarvan is vertraagd door de coronacrisis, maar inmiddels wel op stoom. Tegelijkertijd maken we ons zorgen over de impact van de coronacrisis op de gezondheid van Arnhemmers. Zeker als het gaat om het thema overgewicht.

Het programma JOGG draait op volle toeren. Steeds meer sportkantines worden gezond, er komen veel watertappunten bij de komende tijd en dit najaar tekent de gemeente Arnhem het convenant gezonde sportevenementen.

Meer (jonge) Arnhemmers voldoen aan de beweegnorm

Sinds afgelopen najaar heeft het Sportbedrijf, samen met Presikhaaf Schoolmeubelen en Decathlon, meer dan 60 skillsboxen verspreid over alle basisscholen in Arnhem. Dit alles in het kader van de 2+1+2 aanpak. Een concrete stap in de richting van meer bewegen op en rondom school.

Ook is er, in het kader van het WK BMX, een pumptrack gerealiseerd in het Olympusgebied die zeer goed wordt gebruikt. Deze zomer wordt een tweede pumptrack aangelegd in Rijkerswoerd. Afgelopen jaar heeft stichting Common Ground een pilot gedraaid in Sporthal Klarendal door te bouwen aan een urban sports community. Door de coronacrisis was het exploiteren van de hal lastig, maar inmiddels werken we samen met Sportbedrijf Arnhem en partners als Common Ground aan een doorstart van deze plek, waarbij we in het kader van de Arnhem-Oost-aanpak breder kijken dan sport alleen.

Hiermee zijn we op koers ten aanzien van de plannen, maar maken we de kanttekening dat corona ervoor heeft gezorgd dat er extra grote uitdagingen zijn om (jonge) Arnhemmers in beweging te krijgen.

Problematisch alcohol- en druggebruik terugdringen/ Kinderen en jongeren kunnen rookvrij opgroeien

Wij zetten mooie stappen richting een rookvrije generatie. De scholen en sportverenigingen zijn inmiddels rookvrij, en dit jaar worden ook alle speeltuinen en -plekken in Arnhem als rookvrije zone aangeduid. Daarnaast zijn sinds januari 2021 de bushaltes voor het Ziekenhuis Rijnstate een rookvrije zone. Deze bushalte is het begin van een beweging naar rookvrije zones bij/op alle bushaltes in de gemeente.

Met het preventieakkoord 'Een leven lang Gezond & Fit in Arnhem' is nogmaals aandacht gevraagd voor een rookvrije generatie en stoppen met roken. Dit akkoord fungeert tevens als een convenant Rookvrij en resulteerde in een gezamenlijke aanpak Stoppen met Roken. Onder andere Menzis,

Rijnstate, VGGM, OnzeHuisartsen en de gemeente Arnhem werken hierbij samen om Arnhemmers te stimuleren en te ondersteunen bij het stoppen met roken.

Alcoholgebruik en mentale gezondheid bij onder andere jongeren zijn ook belangrijke thema's in het preventieakkoord. Daarnaast is er samen met de scholen, IrisZorg en veel andere partijen een aanpak tegen Drugsgebruik op school opgestart. Hiermee zetten wij in op zowel het tegengaan van drugsgebruik alsmede het aanpakken van mogelijke onderliggende (mentale) problemen.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	21.450	21.403	79	67
Baten	3.338	3.338	0	0
Saldo lasten en baten	-18.112	-18.065	-79	-67
Toevoegingen aan reserves	470	470	0	0
Onttrekkingen aan reserves	432	432	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-38	-38	0	0
Prognose resultaat	-18.150	-18.103	-79	-67

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	146	N					
Turap 2	79	N					
Sport	40	N	Sportcomplex Valkenhuizen Beukenlaan 15	N	I	AR	J
Publieke gezondheid	39	N	TM Rijksvaccinatieprogramma tbv meningokokken + informed consent	N	S	AR	J
Turap 1	67	N					
Sport	67	N	Kunstgrasvelden	N	I	AR	J
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

Sportcomplex Valkenhuizen Beukenlaan 15

Naar aanleiding van de bouw van het nieuwe zwembad en de aansluiting op de bestaande bouw zijn diverse bouwkundige zaken rond brandveiligheid naar voren gekomen. Deels waren deze tijdens de start van het project niet bekend en deels als gevolg van gewijzigde brandveiligheidsnormen tijdens project. Hierdoor hebben extra brandwerendheidsmaatregelen plaats moeten vinden om aan de norm te voldoen. Dit leidt tot een nadeel van €180.000. Dit is een investering en leidt met ingang van 2022 tot extra kapitaallasten van € 7.500. Daarnaast was het dak van de oudbouw niet bestand tegen de hevige sneeuwval van afgelopen februari. Als gevolg van deze calamiteit was het noodzakelijk om ad-hoc kosten te maken en het dak te verzwaren. De kosten hiervan bedragen € 40.000 en komen ten lasten van de exploitatie van dit jaar.

Taakmutatie rijksvaccinatieprogramma tbv meningokokken + informed consent

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Kunstgrasvelden

In de vorige Perspectiefnota is budget vrijgemaakt om een natuurgrasveld te veranderen in een kunstgrasveld. Op 13 januari 2021 is een motie aangenomen waarin de raad het college opdraagt om de alternatieven voor SBR infill (de huidige methode) van een kunstgrasveld te onderzoeken, bij de eerstvolgende renovatie dan wel aanleg van een nieuw kunstgrasveld. De eerstvolgende renovatie is dus al op zeer korte termijn (is nu in gang gezet). Vermoedelijk zal uit het onderzoek blijken dat milieuvriendelijkere alternatieven duurder zijn dan dat nu in budget is voorzien. Het college kan ervoor kiezen de oude SBR infill methode te hanteren, of meer budget toe te kennen en voor een milieuvriendelijker alternatief te gaan.

Uit het onderzoek is gebleken dat een infill van maiskurk momenteel het milieu het minst belast. Dit vraagt om een extra uitgave van € 67.000. De jaarlijkse extra onderhoudskosten van € 5.000 worden door het Sportbedrijf gedekt.

S10 Klimaat en energie

Voortgang doelen en inspanningen

Hieronder is de voortgang van de doelen en inspanningen Klimaat en energie weergegeven. Een deel hiervan hebben betrekking op energiegebruik en CO₂-reductie. De meest recente data over energiegebruik en CO₂-reductie zijn van 2018 of 2019. Dit betekent dat we nu niet kunnen aangeven wat de effecten van onze huidige activiteiten zijn en of de energiebesparingsdoelen gehaald worden.

Ambities	Doelen	Inspanningen
In 2030 61% CO₂-reductie t.o.v. 2017, dit is 572 kT CO₂, verdeeld: 130 kT autonome ontwikkelingen, 191 kT (in)direct binnen actieprogramma NemiA, 5 kT (in)direct binnen andere programma's Arnhem en 246 kT buiten de gemeentegrens (in de regio)		

Gebouwde omgeving: 77 kT CO₂-reductie in 2030 (ten opzichte van 2017)

De meest recente data over CO₂ uitstoot zijn van 2018. Hieruit is een dalende trend voor de gebouwde omgeving zichtbaar sinds 2015. Sinds referentiejaar 2017 is 11 kT CO₂ gereduceerd. Het is nog onduidelijk of, en zo ja hoe sterk deze trend doorzet.

Transitievisie Warmte opgesteld in 2021, elke 5 jaar herijken

Alle onderzoeken en gesprekken die benodigd zijn om te komen tot een Transitievisie warmte voor Arnhem hebben plaatsgevonden. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het opstellen van de visie. Deze zal in het vierde kwartaal van 2021 ter vaststelling worden aangeboden aan de Raad.

Uitvoeringsplan per wijk opstellen (8 jaar voor aardgasvrij)

Proeftuin Smart Polder Kronenburg: voor de eerste appartementen (386) in Kronenburg is er eind april 2021 een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen partijen. Eind 2022 verwachten wij dit uit te breiden met nog eens 120 appartementen. In het vierde kwartaal van 2021 starten de corporaties met het ophalen van draagvlak onder de huurders en trekt de gemeente samen met een corporatie op bij het verkrijgen van draagvlak binnen de VVE met particuliere woning eigenaren. Aansluiten op het warmtenet is vrijwillig. Onder huurders dient wettelijk 70% draagvlak opgehaald te worden en ook binnen de VVE dient consensus te zijn.

Proeftuin Elderveld-Noord: wij verwachten eind 2021, begin 2022 tot een samenwerkingsovereenkomst te komen met de professionele partijen. Ondertussen betrekken we de bewoners bij de planvorming om te komen tot een passend aanbod voor de bewoners.

Hoogkamp: voor Hoogkamp werken we momenteel aan een integrale businesscase met als techniek een buurt energiesysteem, bestaande uit een collectieve warmtepomp.

5% energiebesparing in gebouwde omgeving in 2023 en 15% in 2030 (ten opzichte van 2017)

De meest recente data over energiegebruik dateren uit 2018. Het energiegebruik in de gebouwde omgeving laat een dalende trend zien. In 2018 is 0,6% minder energie verbruikt dan in 2017. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit doel gehaald kan worden.

Wel zetten we vol in op energiebesparing in alle wijken van Arnhem, al dan niet in samenwerking met wijkinitiatieven. Dit doen wij door het voeren van wijkgesprekken, het gratis aanbod vanuit de RRE en RREW subsidie, zoals de energie bespaar box, woonwensencoach gesprekken, energiescans, inzet van Lijn 2030, de campagne Arnhem Aan en het stimuleren van collectieve inkoopacties.

125.000 zonnepanelen op daken in 2023, 250.000 zonnepanelen op daken in 2030

Het overzicht van het aantal zonnepanelen op daken wordt 2 keer per jaar geactualiseerd. Eind 2020 lagen er naar schatting 82.500 zonnepanelen op woningen en publieke gebouwen. Voor bedrijven en instellingen is een aparte doelstelling geformuleerd. Verwachting is dat het doel van 2023 (150.000 zonnepanelen) en 2030 (250.000 zonnepanelen) wordt gehaald, deels via autonome ontwikkelingen, deels door extra stimulering via collectieve inkoopacties.

1.500 bestaande woningen en publieke gebouwen aardgasvrij in 2023 en 6.500 in 2030

Corona heeft er voor gezorgd dat onderzoeken, afstemming en het betrekken van wijk/buurtbewoners moeizamer is verlopen. Wij verwachten deze achterstand vooralsnog is in te halen.

1.000 huishoudens in energiearmoede geholpen

Aangepast: 2500 huishoudens in energiearmoede geholpen in 2023

De raad heeft de Arnhemse aanpak energiearmoede begin 2021 vastgesteld, en daarmee een hogere ambitie op het aantal geholpen huishoudens ten opzichte van de ambitie in het programmaplan, voorzien van middelen uit het klimaatfonds.

Begin 2021 is gestart met het opzetten van een organisatie vanuit de wijken en het opzetten van samenwerking met onze partners in de stad. Door corona is deze pas begin mei gereed gekomen en was het stookseizoen voorbij. Vanuit de pilot Energiearmoede is naar voren gekomen dat het geen nut heeft bewoners te benaderen buiten het stookseizoen. Dit betekent dat we vanaf oktober 2021 de aanpak verder uitrollen.

3 Arnhemse innovaties in wijken getest in 2023 en 10 in 2030

Tot nu toe zijn 2 (Arnhemse) innovaties getest in Arnhemse wijken: oplaadpunten voor auto's aan lantaarnpalen in Schuytgraaf, samen met Arnheims bedrijf Allego, en een batterij opslag met energiemanagementsysteem (EMS) op Koningspleij noord, dat gekoppeld wordt aan het zonnenveld in aanbouw. Het EMS is gekoppeld aan de laadpunten in de stad, waardoor elektrische auto's stroom krijgen uit het zonnenveld, zodra de zonnepanelen in bedrijf zijn. Verder wordt de bruikbaarheid van innovaties op het gebied van aquathermie, restwarmte uit industrie, een buurtenergiecentrale, buurtbatterij en zonnefolie onderzocht. Het is nog onzeker of één van deze innovaties in 2023 al zo ver is dat deze in wijken getest kan worden.

Bedrijven en Industrie: 38kT CO2-reductie in 2030 (ten opzichte van 2017)

De meest recente data over CO2 uitstoot bedrijven en industrie zijn van 2019. In dat jaar is een lichte stijging van CO2 uitstoot te zien bij bedrijven en industrie vergeleken met peiljaar 2017, terwijl er in 2018 een lichte daling van CO2 uitstoot was ten opzichte van 2017. Het is nog onduidelijk of en zo ja hoe sterk deze trend doorzet, en dus of het doel gehaald kan worden.

Communicatie en bewustwording intensiveren: 30% van bedrijven bekend met verduurzamingsmaatregelen in 2023 en 100% in 2030

Eind 2020 was 27% van de bedrijven bekend met de verplichtingen voor het nemen van verduurzamingsmaatregelen. Naar verwachting gaat de doelstelling van 2023 gehaald worden.

Energiebesparing bevorderen: 5% energiebesparing bij bedrijven en industrie in 2023 en 15% in 2030 (ten opzichte van 2017)

De meest recente data over energiegebruik bij bedrijven en industrie zijn van 2019. In dit jaar is 0,5% meer energie gebruikt dan in peiljaar 2017. Het is nog onduidelijk of het energiebesparingsdoel van 2023 gehaald gaat worden.

Om energiebesparing te stimuleren subsidiëren we energiescans en proberen de benutting ervan te stimuleren. Ook voert de ODRA in 2021 132 energiecontroles uit bij bedrijven op verplichte energiemaatregelen. Naast de Green Deal zorg hebben we een Green Deal in voorbereiding voor een bedrijventerrein.

Opwek en hergebruik van energie bevorderen: 25.000 zonnepanelen op daken bij bedrijven en industrie en 75.000 zonnepanelen op daken en 2 pilots met gebruik restwarmte in 2030

Het overzicht van het aantal zonnepanelen op daken wordt 2x per jaar geactualiseerd. Eind 2020 lagen er naar schatting 18.500 zonnepanelen op bedrijfsdaken en waren er nog vele rijkssubsidies (SDE) voor zon op dak toegekend, die nog niet zijn benut. We hebben de bedrijven benaderd die een nog niet benutte SDE-subsidie hebben. Verschillende bedrijven zijn doorverwezen naar de groeiversneller zon (provincie) voor een financiële vergoeding voor technische ondersteuning die ze nodig hebben bij het realiseren van zon op dak. Verwachting is dat het doel van 2023 gehaald gaat worden.

Meer bedrijven en industrie aardgasvrij maken: 100 extra bedrijven aardgasvrij in 2023 en 500 in 2030

De gesprekken met Arnhemse bedrijven over de benutting van restwarmte hebben nog niet plaatsgevonden doordat bedrijven in coronatijd met andere zaken bezig waren. In de proeftuinwijk Smart Polder Kronenburg zijn twee kantoorpanden opgenomen om aardgasvrij te worden (circa 500 woningbouwequivalenten).

Grootschalige opwek: 34 KT CO2-reductie in 2030

Het gerealiseerde zonnenveld bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Drielsedijk (7.200 panelen, 2.232 kWp) levert 0,9 kT CO2 reductie per jaar op.

De volgende grootschalige opwekprojecten zijn in 2021 in aanbouw en zullen samen met het reeds gerealiseerde zonnenveld circa 18,6 kT CO2 reductie leveren:

- 4 windmolens Koningspleij noord: circa 13 kT CO2 reductie;
- zonnenveld Koningspleij noord: circa 4,7 kT CO2 reductie.

Ook zijn in 2021 diverse zonnenvelden/carports in voorbereiding met een verwachte totale CO2 reductie van circa 4,2 kT. De zonnenveldlocaties waarmee we het overige deel van de CO2 reductie-doelstelling willen invullen zijn alle relatief klein, het betreft relatief complexe locaties met meervoudig ruimtegebruik of op water en met verschillende betrokken partijen. Het kost daardoor veel tijd en er zijn maatschappelijke middelen nodig om hiervoor de businesscase sluitend te krijgen en deze te realiseren. Het is daarom nog onzeker of de doelstelling van 2030 gehaald kan worden.

5 windmolens in Arnhem in 2030 gerealiseerd

De 4 windmolens op Koningspleij noord zijn in aanbouw en worden eind 2021 in gebruik genomen.

De voorbereiding van de windmolen Drielsedijk is opgeschort, vanwege de uitkomsten van het onderzoek Wind boven Veluwe, dat in het kader van de Regionale energiestrategie is uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er in een straal van 8 km rondom de Veluwe door het voorkomen van de beschermde wespandief vrijwel geen ruimte is voor extra windmolens. Planontwikkelingen voor windmolens rondom de Veluwe, die in een vergevorderd stadium zijn, gaan voor deze Arnhemse locatie. De provincie zal eerst meerjarig nader onderzoek doen naar het voorkomen van de wespandief. Het kunnen ontwikkelen van een windmolen op de locatie Drielsedijk is afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek. Dit zal pas over enkele jaren duidelijk zijn.

42 MWp (circa 45 ha) zonnenvelden gerealiseerd

Zonnenveld Koningspleij (8,5 hectare, 11 MWp) noord is in aanbouw en wordt eind 2021 in gebruik genomen.

Zonnecarports bij Gelredome en Nederlands Openluchtmuseum zijn in voorbereiding (samen 3 hectare, circa 3,2 MWp), echter door de carportconstructie en de grote prijsstijgingen van materialen die daar voor nodig zijn (onder andere staal) en transport ervan, zijn de businesscases van deze projecten op dit moment moeilijk sluitend te krijgen.

Met betrokken stakeholders, waaronder Rijksvastgoedbedrijf, agrariërs en natuurorganisaties wordt de haalbaarheid van een zonnenveld bij Deelen onderzocht.

Definitief bod Regionale energiestrategie en structuur warmte in juli 2021

De Raad heeft de Regionale energiestrategie 1.0 vastgesteld op 16 juni 2021. Het bod is door alle regionale gemeenteraden en PS en de 3 waterschapsbesturen vastgesteld en begin juli 2021 naar het Planbureau voor de Leefomgeving en het Nationaal Programma RES gestuurd.

Duurzame mobiliteit: reductie van 42 kT CO2 in 2030

De meest recente data over CO2 uitstoot van verkeer en vervoer zijn van 2018. De data laten een licht stijgende trend van CO2 uitstoot zien sinds 2015. In 2018 was de CO2 van verkeer en vervoer uitstoot 5 kT hoger dan in peiljaar 2017. Het is nog niet zeker of de doelstelling wordt gehaald.

Werkgevers aanpak modalshift: doelstelling voor 2023 25 % minder autogebruik bij 10 bedrijven

Dit project zal in 2022 worden gestart, omdat er dan capaciteit is om het uit te voeren.

Uitbreiden gebruik zero emissie deelmobiliteit: in 2030 1000 deelauto's en 2000 deelfietsen

Een beleidskader Deelmobiliteit inclusief beleidsregels voor de uitvoering wordt eind augustus 2021 aangeboden aan het college. Er zijn 3 eHubs gerealiseerd met 4 elektrische deelauto's, 24 elektrische fietsen en 8 elektrische bakfietsen. Er zijn twee nieuwe locaties in voorbereiding.

Vergroten aandeel elektrische voertuigen: in 2023 1000 laadpunten en 20 snelladers

Er zijn inmiddels 500 laadpunten in Arnhem en 5 snelladers. Om de uitrol van laadvoorzieningen te versnellen, wordt in september 2021 een Uitvoeringskader laden in Arnhem aan het college aangeboden, met een plan van aanpak.

Verduurzamen/verminderen mobiliteitsbewegingen stadslogistiek: doel 2025 100 % zero emissie bestelvoertuigen in de binnenstad en 25 % minder stadslogistieke bewegingen.

De binnenstad wordt op termijn afgesloten voor bestelvoertuigen op fossiele brandstoffen. Ondernemers worden verleid om al eerder zero-emissie te gaan rijden in de binnenstad door privileges toe te kennen aan zero-emissie voertuigen, zoals langer toegang tot de binnenstad en rijden op de busbaan. Deze privileges zijn in samenspraak met binnenstadbewoners en - ondernemers en logistieke ondernemers bedacht.

Taxibeleid verduurzamen: doel 2030 is 100 % zero emissie taxi's in de binnenstad

Dit project zal in 2022 worden gestart.

Zero emissie concessie doelgroepenvervoer: doel in 2030 is 100 % zero emissie doelgroepenvervoer

Dit project zal in 2022 worden gestart.

Vergroten aandeel zero emissie voertuigen leveranciers gemeente: doel 2023 is 100 % van nieuw in te zetten bestel- en personenauto's moet zero emissie zijn.

In voorbereiding en is onderdeel van het interne Klimaatplan.

Zero emissie openbaar vervoer concessie: doel in 2023 is een volledig zero emissie OV concessie

Er is vanuit Arnhem veel invloed uitgeoefend op het programma van eisen voor de nieuwe OV-concessie. In 2022 zal intensief meegewerkt worden aan de marktbenadering en de aanbesteding.

Stimulering waterstofmobiliteit: in 2022 90 waterstof-elektrische personenwagens in Arnhem

Aangepast december 2020: in 2022 80 waterstof-elektrische personenwagens in Arnhem
Deze doelstelling is nagenoeg gehaald. Er rijden nu 70 waterstofauto's in deze regio rond, die regelmatig tanken in Arnhem.

Meer bewustwording en gedragsverandering

Met de Arnhem Aan campagne bereiken we meer Arnhemmers over energie besparen, het opwekken van hernieuwbare energie en het afkoppelen van het aardgas. Dit doen we door wijkgesprekken en de inzet van Lijn2030 (arnhemaan.nl). We passen ons stimuleringsaanbod (toolbox) aan op wat we ophalen bij de Arnhemmers.

Voortzetten communicatiecampagne Arnheems AAN

Vanuit diverse communicatiekanalen en contactmomenten zijn goede voorbeelden van inwoners en ondernemers gedeeld. Per jaar worden 2 grote communicatieuitingen georganiseerd. De eerste dit jaar, in juni 2021 is de lancering van het Kookboek Arnhem Aan Tafel, met heerlijke gerechten en nuttige duurzame weetjes en tips.

Communicatie en bewustwordingsactiviteiten per thema

Op de thema's gebouwde omgeving, duurzame mobiliteit, bedrijven en industrie en grootschalige opwek zijn communicatie- en bewustwordingsacties uitgevoerd onder de vlag van Arnhem Aan. Zo zijn voor de gebouwde omgeving in alle wijken gesprekken gevoerd over energie besparen, het opwekken van hernieuwbare energie en het afkoppelen van het aardgas. Ook is en wordt gecommuniceerd over de bouw van de windmolens en het zonnenveld bij Koningspleij noord en wordt een tijdelijk informatiecentrum bij de windmolens neergezet.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2	Afwijking Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	6.236	6.376	15	125
Baten	1.264	1.264	0	0
Saldo lasten en baten	-4.972	-5.112	-15	-125
Toevoegingen aan reserves	55	55	0	0
Onttrekkingen aan reserves	3.203	3.203	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	3.148	3.148	0	0
Prognose resultaat	-1.824	-1.964	-15	-125

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	140	N					
Turap 2	15	N					
Duurzaamheid	15	N	TM Handhaving energielabel C kantoren	N	S	AR	J
Turap 1	125	N					
Duurzaamheid	125	N	Participatieproces NemiA	N	I	AR	J
Baten	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						

Turap 2

TM handhaving energielabel C kantoren

Dit betreft een taakmutatie: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

In het bouwbesluit is vastgelegd dat per 1 januari 2023 een kantoor energielabel C of beter moet hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. Deze middelen zijn nodig voor de handhaving van de wetgeving. De uitvoering zal bij de Odra plaatsvinden.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Participatieproces NemiA

Het realiseren van de energietransitiedoelen binnen de gemeente Arnhem loopt via het programma New energy made in Arnhem 2020-2030 en de daarvoor gereserveerde formatie en middelen. Voortvloeiend uit het Klimaatakkoord krijgen gemeenten, provincies en waterschappen er extra nieuwe taken bij, met bijhorende extra lasten in de bestuurlijke en ambtelijke uitvoering. Om beter inzicht te krijgen in de impact van de uitvoering van het akkoord, hebben het Rijk en decentrale overheden de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) om advies gevraagd. In zijn onderzoek concludeert de ROB onder andere dat de uitvoeringslasten voor gemeenten in 2022 € 450 miljoen bedragen en deze oplopen tot € 599 miljoen in 2024. De ROB adviseert de kosten voor gemeenten en provincies in de periode 2022-2024 te bekostigen via een brede doeluitkering, maar het is nog niet zeker of dit ook daadwerkelijk gaat gebeuren.

Het afgelopen jaar bevestigt dat de wijkgerichte energietransitie zoals door de raad is vastgesteld een grote participatieve inspanning vraagt. Dit wordt door bovenstaand onderzoek bevestigd. Het proces in de wijken loopt ondanks corona voorspoedig en de inwoners vragen om continuering daarvan. Om hier, als onderdeel van de doelstellingen uit NEMiA in de wijken, invulling aan te kunnen geven is vooruitlopend op eventuele bijdragen vanuit het rijk een extra jaarlijkse inspanning op participatie gebied geraamd van € 125.000 in 2021. Bestaande uit inzet participatiemiddelen zoals energieloket, participatiemanagers en energiecoaches. Indien het kabinet komt met aanvullende middelen kan dit bedrag terugvloeien naar de algemene middelen.

S11 Ruimtelijke ontwikkeling

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Voor een stad die ruimte geeft aan nieuwe initiatieven en waarden in stand houdt of verbetert

Arnhem geeft richting

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderstaande inspanning.

Ontwikkelen omgevingsvisie

De voorontwerp Omgevingsvisie Arnhem 2040 is in mei 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. De voorontwerp omgevingsvisie is het resultaat van een proces dat in juli 2019 met een startnotitie begon. In 2020 is op basis van het koersdocument een uitgebreid participatieproces doorlopen. In september 2020 en maart 2021 zijn debatten door de raad gevoerd over proces en inhoud van de visie. De fracties hebben hierbij hun droom voor de toekomst van de stad met een wervende pitch geuit.

Voor de omgevingsvisie is het opstellen van een milieueffectrapportage (m.e.r.) verplicht. De m.e.r. procedure loopt parallel aan het proces voor de omgevingsvisie, daarom is de raad ook gevraagd om de aanpak voor het MER-traject ter visie te leggen: de zogenaamde Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

In de voorontwerp Omgevingsvisie zijn zowel gebiedsuitwerking in ontwikkelperspectieven en gebiedsvisies als thematische uitwerking in programma's voorgesteld, namelijk:

- Centrum;
- Arnhem Oost;
- Centrum Zuid;
- Arnhem Noord.

En:

- Arnhem aantrekkelijke stad;
- Arnhem, groene, gezonde en leefbare stad;
- Arnhem vitale stad;
- Stad waar het goed wonen is;
- Bereikbare stad met ruimte voor schone mobiliteit;
- Stad met nieuwe energie.

Volgend uit de Woondeal zijn een aantal locaties opgenomen waar kansen liggen voor verstedelijking en toevoegen van woningvoorraad; Arnhem West, Centrum Oost, Spoorzone Arnhem-Oost, Presikhaaf 3, Malburgen, Stadsblokken / Meinerswijk, Vredenburg / Kronenburg en Elderveld. Waar nodig wordt gewerkt aan integrale ontwikkelperspectieven in deze gebieden in lijn met bovengenoemde gebiedsgerichte uitwerking. De raad is daarover geïnformeerd (raadsbrief stand van zaken versnellingslocaties Woondeal 27 oktober 2022).

Arnhem maakt mogelijk

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderstaande inspanning.

Inrichting van de aansluiting op de Landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is door de minister een half jaar uitgesteld. Eén van de redenen was dat de landelijke voorziening van het digitale stelsel Omgevingswet nog niet gereed is. Dit bemoeilijkt ook voor Arnhem de inrichting van de aansluiting op de landelijke voorziening. Aan de hier onder genoemde activiteiten wordt nog steeds gewerkt:

- we richten onze aansluiting op het DSO verder in;
- het inrichten van onze softwaresystemen;
- we organiseren overleg en afstemming met ketenpartners om elkaar beter te leren kennen om ons voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet, onder andere ook met de ODRA;
- de processen onder de omgevingswet brengen we in kaart en implementeren we;
- het doorontwikkelen van het initiatievenproces (onder andere door het in stand houden van de werkwijze van het transformatieteam);
- we passen de Arnhemse website aan zodat de inwoners snel en makkelijk hun nieuwe weg kunnen vinden.

Een bijkomend punt is dat we levering en onderhoud van software Europees moeten gaan aanbesteden omdat de huidige contracten in 2022 gaan aflopen. We zijn voornemens om gebruik

te maken van de mogelijkheid deze te verlengen, want het uitstel van de invoeringsdatum van de wet is een onvoorziene omstandigheid.

Arnhem is fysiek op orde

Voor de toelichting wordt verwezen naar onderstaande inspanning.

Toewerken naar integraal omgevingsplan

In maart 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan van aanpak Omgevingsplan. Na vaststelling van dit plan is de verwachte invoeringsdatum van de Omgevingswet verplaatst naar 1 juli 2022. Daarmee is wat ruimte in planning van de te voorbereiden besluiten ontstaan. We bereiden verschillende voorbereidende besluiten voor. Er is een concept handreiking participatie besproken met de raadswerkgroepen Omgevingswet en Burgerparticipatie. Het terugbrengen van het aantal (beheergerichte) plannen met een hogere mate van uniformiteit ligt op schema.

Milieubeheer en -handhaving leveren een bijdrage aan gezonde leefbare wijken en openbare ruimte

Zie de toelichtingen bij de hieronder benoemde inspanningen.

Activiteiten energie, duurzaamheid en luchtkwaliteit uitvoeren

In 2021 is de milieuzone uitgebreid met bestelvoertuigen (maart). De ontwikkeling van de luchtkwaliteit laat zien dat we inmiddels onder de grenswaarden van de EU zitten. De inspanningen zijn er nu vooral op gericht om ook de WHO-normen voor fijnstof (PM10 en PM2,5) te halen. De focus ligt daarbij op het voorkomen van hinder door houtstook, het opzetten van een Burgermeetnet en het voorbereiden van zero emissie zone binnenstad (2025).

Activiteiten bodem en ondergrond uitvoeren

De aanpak van locaties met een milieurisico ligt op koers. Halverwege 2021 zijn er nog 19 (voormalige) bedrijfslocaties waar een (meerjarige) sanering loopt. Hierbij is geen sprake van gezondheidsrisico's maar vanwege een te grote verontreiniging in het grondwater (verspreidingsrisico) is er een saneringsplicht.

Vanwege de actuele loodproblematiek is in 2019 gestart met de sanering van tuinen waar al een gezondheidsrisico bekend was, dit wordt in de tweede helft van 2021 afgerond. Begin 2021 is gestart met de vervolgfase: door middel van nieuw onderzoek brengen we de verontreinigingssituatie in beeld van tuinen in het Spijkerkwartier, St. Marten en een deel van het Arnhemse Broek. Dit project loopt door tot in 2022-2023, waarbij tuinen met lood risico's zullen worden gesaneerd (naar schatting 50-200 tuinen).

Activiteiten externe veiligheid uitvoeren

Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van risicovolle activiteiten. Indien nodig wordt afgestemd met de VGGM/brandweer als onderdeel van de verantwoording van de risico's.

Activiteiten geluidshinder uitvoeren

Dit jaar wordt het Actieplan Omgevingslawaaï 2021-2023 vastgesteld op basis waarvan voor een aantal belangrijke gemeentelijke wegen stil asfalt wordt toegepast. Hierdoor zal het aantal geluidgehinderden langs gemeentelijke wegen afnemen.

Activiteiten milieuhandhaving uitvoeren

Het geactualiseerde handhavingsbeleid voor milieuvergunningen bij bedrijven wordt in de tweede helft 2021 ter besluitvorming voorgelegd.

Financiële afwijkingen

	Begroting	Prognose	Afwijking	Afwijking
	Stand Juli	Turap 2	Turap 2	Turap 1
	2021		(aanvulling op TR 1)	

Bedragen x € 1.000

Middelen				
Lasten	43.259	43.480	171	50
Baten	34.665	35.999	1.334	0
Saldo lasten en baten	-8.594	-7.481	1.163	-50
Toevoegingen aan reserves	5.077	6.547	1.470	0
Ottrekkingen aan reserves	8.240	8.240	0	0
Saldo toevoegingen en ottrekkingen	3.163	1.693	-1.470	0
Prognose resultaat	-5.431	-5.788	-307	-50

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	221	N					
Turap 2	171	N					
Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	100	N	Stikstofagenda	N	I	AR	J
Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet	71	N	DU Bodembescherming	N	I	AR	J
Turap 1	50	N					
Openbare ruimte	50	N	Toename WOB-verzoeken bij anterieure overeenkomsten en planologische voorbereidingsbesluiten	N	S	AR	J
Baten	1.334	V					
Turap 2	1.334	V					
Grondzaken	860	V	Tussentijds winstnemen Schuytgraaf	N	I	BR	J
Grondzaken	610	V	Terugtrekken grex Merwedestraat	N	I	BR	J
Grondzaken	-136	N	Juridische kosten Paasbergflat	N	I	AR	J
Turap 1	0						
Toevoegingen aan reserves	1.470	N					
Turap 2	1.470	N					
Grondzaken	860	N	Tussentijds winstnemen Schuytgraaf	N	I	BR	J
Grondzaken	610	N	Terugtrekken grex Merwedestraat	N	I	BR	J
Turap 1	0						
Ottrekkingen aan reserves	0						

Turap 2	0
---------	---

Turap 1	0
---------	---

Turap 2

Stikstofagenda

In Arnhem werken we aan het opstellen van een stikstofagenda. Vanuit een analyse van de problematiek en het actief volgen van, meepraten en anticiperen op de landelijke en provinciale ontwikkelingen, dragen we zorg voor een actuele en toepasbare stikstofagenda voor Arnhem. De stikstofagenda gaat bestaan uit verschillende maatregelen die op korte of lange termijn helpen de stikstofdepositie te verminderen en/of de natuur te herstellen. De mogelijke maatregelen zijn in kaart gebracht maar moeten nog verder worden uitgewerkt. Er moet onder andere worden gekeken naar de effecten van de maatregelen, de kosten, de technische uitwerking. Dit leidt tot een afwijking van €100.000.

Decentralisatie-uitkering Bodembescherming

Dit betreft een decentralisatie-uitkering: tegenover deze extra uitgaven worden gelden ontvangen van het Rijk. Deze baten zijn verantwoord in programma S00 onder 'meicirculaire gemeentefonds'.

Terugtrekken grex Merwedestraat

De raad heeft op 16 juni de gebiedsvisie Merwedeterrein Arnhem vastgesteld. Onderdeel van het vaststellen van de gebiedsvisie Merwedeterrein betrof het intrekken van de grondexploitatie Merwedestraat (uitgifte bedrijventerrein). De gemeentelijke gronden worden hiermee 'geparkeerd' onder strategisch bezit (Materiële Vaste Activa). Het intrekken van de grondexploitatie en het laten vrijvallen van de verliesvoorziening levert, na afboeking van de boekwaarde tot de getaxeerde waarde, een éénmalig voordeel op van € 610.000. Vooralsnog komt dit resultaat (conform de nota Grondbeleid) ten gunste van de BR Grex. Tijdens de jaarafsluiting worden de risico's van het grondbedrijf herijkt. Pas dan kan worden bepaald hoe de verrekening met AR zal zijn.

Juridische kosten Paasbergflat

Anterieure overeenkomst zal hier waarschijnlijk niet meer tot stand komen. Er zijn echter wel hoge kosten in verband met juridisch traject en mogelijk voorbereidingsbesluit die niet verhaalbaar zijn. De last komt ten nadele van de AR.

Tussentijdse winstneming grex Schuytgraaf

Bij gelijkblijvende parameters en voortgang bedraagt de tussentijdse winstuitname van Schuytgraaf per 31-12-2021 860.000,-. Vooralsnog komt dit resultaat (conform de nota Grondbeleid) ten gunste van de BR Grex. Nadat bij de herzieningen tijdens de jaarafsluiting het resultaat definitief wordt bepaald, worden tevens de risico's van het grondbedrijf herijkt. Pas dan kan worden bepaald hoe de verrekening met de AR zal zijn.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Toename WOB-verzoeken bij anterieure overeenkomsten en planologische voorbereidingsbesluiten

Bij de realisatie van projecten voor derden (waaronder anterieure en andere overeenkomsten) worden er steeds vaker WOB-verzoeken ontvangen. Punt van zorg daarbij is dat niet alle kosten ook verhaald kunnen worden op de projectontwikkelaar aangezien het gaat om publiekrechtelijke zaken. WOB-verzoeken zorgen voor extra uren. De inschatting is dit jaarlijks om ongeveer € 25.000 aan ureninzet gaat. Deze kosten leiden tot overschrijdingen en worden daardoor ten laste van de algemene middelen gebracht.

Om ongewenste ontwikkelingen in de stad tegen te houden is het soms noodzakelijk om een planologisch voorbereidingsbesluit te nemen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de zorgbewoners in de Paasbergflat en de aanpak van splitsing en verkamering. Er is geen dekking in de begroting beschikbaar voor deze uren. De kosten die de gemeente maakt voor deze besluiten kunnen niet bij een eigenaar/initiatiefnemer worden neergelegd. Er is naar verwachting € 25.000 per jaar nodig om hiervoor expertise in te huren.

S12 Wonen en leefomgeving

Voortgang doelen en inspanningen

Ambities	Doelen	Inspanningen
----------	--------	--------------

Arnhem biedt woonruimte

Beschikbare en betaalbare woningen

In projecten zien we dat Arnhem de afgelopen drie jaren hoge cijfers kende voor wat betreft woningtoevoegingen. Sinds 2018 komen er jaarlijks meer dan 1100 woningen bij. We voegen dan ook de meeste woningen toe binnen de gehele regio. Bij de aantallen afgegeven vergunningen zien we in 2020 een daling, mogelijk mede veroorzaakt door de coronacrisis. Gezien het hoge aantal vergunningen in de afgelopen jaren en de omvang van de harde en zachte planvoorraad voorzien wij geen problemen voor een stabiele, hoge bouwproductie voor de komende jaren. Conform het Plan van Aanpak Woningbouwontwikkeling wordt voor nieuwe projecten 30% sociale huur afgesproken. Wel merken we, in tegenstelling tot bij nieuwe initiatieven, dat het bij lopende initiatieven zeer moeilijk is om nog te sturen op het vergroten van het aandeel sociale huur en het in positie brengen van corporaties. Sociale koop wordt door de markt momenteel niet opgepakt, wat overigens voor de hele regio Arnhem-Nijmegen geldt. Ondanks de flinke toevoegingen de afgelopen jaren, zien we dat de woningmarkt onder grote druk staat en dat het voor sommige doelgroepen extra moeilijk blijft om aan geschikte huisvesting te komen.

Versnellen en doorprogrammeren van (betaalbare) woningen

We sturen op een voldoende en evenwichtig aanbod van woningen. Hierbij is het belangrijk dat we streven naar meer gemengde wijken, waarbij er meer spreiding ontstaat van kwetsbare mensen over de stad. We doen dit door:

1. Bij het stimuleren van het realiseren van koop- en huurwoningen in de verschillende categorieën zal 50% van de zachte plancapaciteit uit betaalbare woningen moeten bestaan. We sturen daarbij op minimaal 30% sociale huurwoningen over de te realiseren projecten waarbij gekeken wordt naar differentiatie in de wijken en monitoren de nieuwbouw en de behoefte. (op koers)
2. In overleg met partners wordt momenteel gewerkt aan de versnelling en het doorprogrammeren van diverse locaties. In de woondeal is een aantal locaties opgenomen waar kansen voor verstedelijking en toevoegen van woonvoorraad liggen. Voor Arnhem zijn dit: Arnhem West, Centrum Oost, Spoorzone Arnhem-Oost, Presikhaaf III, Malburgen, Stadsblokken Meinerswijk, Vredenburg/Kronenburg en Elderveld. Het college werkt voor deze locaties aan versnelling van bestaande opgaven en/of het toevoegen van nieuwe woningbouwlocaties. Waar nodig worden integrale ontwikkelperspectieven voor deze gebieden opgesteld en zorgen we voor de nodige participatie samen met inwoners. Een aantal ontwikkelperspectieven is ook al gereed. We nemen deel aan de regionale versnellingsstafel van de woondeal. (op koers)
3. Met ontwikkelende partijen (ontwikkelaars en corporaties) zijn de afgelopen periode verkennende gesprekken gevoerd over de uitgangspunten voor een stadsakkoord. Deze uitgangspunten zijn vertaald in een concrete aanpak die nu met marktpartijen en woningcorporaties doorlopen worden. (op koers)
4. We sluiten aan bij de regionale aanpak huisvesting arbeidsmigranten. Het regionale beleidskader zal naar verwachting pas medio 2022 worden voorgelegd aan alle gemeenteraden in de regio Arnhem-Nijmegen. Om te komen tot dit beleidskader is tijdens een regionaal portefeuillehoudersoverleg met de wonen-wethouders al wel een startnotitie vastgesteld. Ook is een procesregisseur al aan het werk met het thema en het beleidskader. (gedeeltelijk op koers).

Uitbreiden woonwagencentra

De uitwerking van het Plan van aanpak uitbreiding woonwagencentra (juni 2020) is opgepakt, maar uitvoering blijkt in de praktijk weerbarstig. Weerstand rond de mogelijke uitbreidingen, planologische belemmeringen die opgelost moeten worden, het ontbreken van draagvlak onder woonwagencentra bewoners en de complexe financiële vraagstukken bemoeilijken de voortgang.

Ten aanzien van de realisatie van een nieuw toewijzingssysteem is er voortgang geboekt. Er is overeenstemming tussen de gemeente, de huurdersvereniging woonwagencentra bewoners en de woningcorporaties over de koers. Vaststelling is binnen afzienbare termijn te verwachten.

Voldoende woningen voor alle Arnhemmers

In april 2021 heeft het college het plan 'Van opvang naar wonen' vastgesteld. In het plan is opgenomen om jaarlijks 40-100 woningen in te zetten voor de uitstroom. In 2021 zijn tot nu toe de volgende projecten/ werkwijze te noemen die ingezet worden in het kader van het plan van opvang naar wonen:

- Door verbeteringen in de werkwijze van de convenantwoningen zijn in tot mei 2021 51 woningen aan inwoners toegezegd. Dit aantal ligt hoger dan het totaal van 45 woningen dat in 2020 beschikbaar is gesteld. Niet alle convenantwoningen zijn onder het plan te scharen.
- SSH& inzet van drie kamers voor jongeren.
- Nova Wonen met sterren, 8 jongeren.
- 'Kamers met aandacht' is in voorbereiding met een aantal regiogemeenten, inschatting 3 kamers dit jaar.

In verband met de enorme druk op de woningmarkt is de ruimte bij de corporaties beperkt en zal de toevoeging van flexwonen noodzakelijk zijn om de doelstelling te halen.

Collectieven, zelfbouw en flexwonen bevorderen

Er zijn positieve ontwikkelingen voor 'collectief wonen voor ouderen' in Elderveld (Elderburen, sociale huur) en Schuytgraaf (Huybert van Olden Hofje, middenhuur). Verder is er een CPO mogelijkheid in Schuytgraaf (De Witte Wilgen, gunning in september 2021) en één in voorbereiding in Rijkerswoerd (Gaardenhage).

Voor het Merwedeterrein zijn de gesprekken gestart voor de invulling met flexibele woonvormen, onder andere voor bijzondere doelgroepen. Hiervoor is een subsidie van het Rijk beschikbaar.

De bijeenkomst over samenbouw moet nog plaatsvinden.

Duurzame en levensloopgeschikte woningen

Met woningcorporaties maken we afspraken over verduurzamen van woningen en het aansluiten bij de aanpak van de wijkgerichte energietransitie. Er is een succesvolle aanvraag gedaan bij het Volkshuisvestingsfonds voor de verduurzaming van particuliere woningen. Voor gestapelde nieuwbouw streven we naar levensloopgeschiktheid.

Woningen verduurzamen

De corporaties en de gemeente werken gezamenlijk aan de wijkgerichte energietransitie. De corporaties leveren input voor de Transitievisie warmte. Bij de twee kansrijke wijken (Elderveld en Kronenburg) zijn de corporaties partner in het ontwikkelingsproces naar een plan voor duurzame / fossielvrije warmtevoorziening. De aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds is ondersteund door de corporaties. Bij de wijkgesprekken over de energietransitie nemen de corporaties deel aan het gesprek als partner in de wijk. De output wordt niet tussentijds lopende het jaar gemonitord; hierover rapporteren we na afloop van het jaar.

Levensloopgeschikte woningen ontwikkelen en bestaande woningen levensloopgeschikter maken

Bij gestapelde nieuwbouw wordt levensloopgeschiktheid als eis opgenomen. In Elderveld is 'Elderburen' ontwikkeld, een woonproject gericht op doorstroming van senioren.

Leefbare woonomgeving

Bij ruimtelijke initiatieven wordt nadrukkelijk rekening met de veerkracht van een wijk. Door het nieuwe verkameringsbeleid zorgen we dat voorkomen wordt dat hierdoor geen extra druk op de leefbaarheid ontstaat. We maximaliseren bijvoorbeeld het aantal personen dat in een woning mag wonen.

Met corporaties werken we steeds beter samen om het juiste toewijzingsbeleid om onevenredige druk op bepaalde gebieden in wijken te voorkomen, zoals bijvoorbeeld in de Geitenkamp.

Uitvoeringsplan Arnhem Oost

Op 21 juli j.l. is het Richtinggevend kader Arnhem-Oost door de gemeenteraad vastgesteld. Tijdens de behandeling van dit voorstel is toegezegd dat de uitvoeringsplannen Arnhem-Oost voor het einde van de bestuursperiode worden opgeleverd.

Beleid op splitsen en verkameren van woningen

In het plan van aanpak verkamering en woningsplitsing zijn zes acties opgenomen. Al deze acties zijn uitgevoerd of in uitvoering genomen:

1. facetbestemmingsplan is vastgesteld;
2. in de APV is een regeling over geregeld beheer opgenomen;
3. Raad is geïnformeerd over de aanpak goed verhuurderschap;
4. extra middelen voor handhaving bij kamerverhuurbedrijven zijn beschikbaar gesteld door de Raad;
5. acties ter vermindering van woonoverlast zijn belegd;
6. er is een nulmeting uitgevoerd waarbij verkamerede adressen in kaart zijn gebracht. Deze kaart is op de gemeentelijke website te vinden. De kaart wordt komende jaren aangevuld door middel van informatie vanuit handhaving en op basis van nieuwe verleende vergunningen.

Een schone, groene én klimaatbestendige openbare ruimte

Naar een klimaatadaptieve stad

Begin 2021 heeft de raad de 'Strategie Klimaatadaptatie Arnhem' vastgesteld. Met dit document ligt er een beleidskader waarmee de gemeente samen met haar partners de opgave klimaatadaptatie ter hand kan nemen. In vervolg op de strategie heeft de gemeente een netwerk geformeerd van partners (onder andere corporaties, ontwikkelaars, bewonersorganisatie en onderwijsinstellingen). Gezamenlijk werken we aan een groot aantal maatregelen die bijdragen aan een klimaatadaptief Arnhem. De Uitvoeringsagenda Klimaatadaptief Arnhem (juli 2021) geeft hiervan een uitgebreid beeld.

Actualisatie van de stresstest

Op dit moment zijn enkele onderzoeken gestart waarmee we nieuwe informatie krijgen over de kwetsbaarheden van Arnhem. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen gebundeld worden in een actualisatie van de stresstest.

Gezamenlijke uitvoeringsagenda voor Arnhem

De Uitvoeringsagenda Klimaatadaptief Arnhem, editie juli 2021 is gereed. De agenda geeft een overzicht van de maatregelen die de gemeente en haar partners de komende tijd gaan uitvoeren op het gebied van klimaatadaptatie.

Stimuleren en faciliteren

Een groot aantal bewoners heeft gebruik gemaakt van ondersteuning bij planvorming en de subsidie klimaatadaptatie. Wegens de grote hoeveelheid aanvragen is het subsidiebudget daarom onlangs verhoogd.

Gebiedsgerichte maatregelen

Doordat klimaatadaptatie in steeds meer projecten een prominente rol heeft gekregen zijn in diverse projecten kansen benut om Arnhem klimaatadaptiever te maken. Inmiddels is er in samenwerking met onze partners een omvangrijk pakket aan maatregelen in voorbereiding en uitvoering. De Uitvoeringsagenda Klimaatadaptief Arnhem, editie juli 2021 geeft hiervan een uitgebreid beeld.

Meer bomen

De uitwerking van het bomenplan is in volle gang. Er is geïnventariseerd waar nieuwe bomen geplant kunnen worden. In het plantseizoen 2021-2022 zullen op diverse plekken nieuwe bomen geplant worden.

Minder verharding

Zowel op particulier terrein (via de subsidieregeling klimaatadaptatie) als via ruimtelijke projecten wordt de hoeveelheid verharding waar mogelijk verminderd. Er is een monitoringssysteem ontwikkeld waarmee we kunnen volgen in hoeverre de hoeveelheid verharding in de komende jaren afneemt.

Arnhems groen versterken

De diverse maatregelen om het Arnhemse groen te versterken verlopen grotendeels volgens planning.

Herkenbare stad: Verhogen kwaliteit van onze bossen, natuurterreinen, parken en boomstructuren

Door complexiteit en bijzondere omstandigheden als gevolg van corona ligt het verbeteren van de parken iets achter, met name in het park Sonsbeek en de zuidelijke uiterwaarden.

Herkenbare stad: Alle (verpachte) agrarische gronden in eigendom van gemeente Arnhem kennen biologische landbouw / veeteelt, met een SKAL certificering

De gesprekken met pachters lopen iets achter op schema. Dit als gevolg van onder andere de complexiteit, een nieuwe natuurontwikkelingsproces rondom de Kemperheide met stichting ARK en de revitalisering van de kazerne Schaarsbergen.

Herkenbare stad: Verhogen aandeel bomen en bos in Arnhem

Bij de projecten in de stad worden extra bomen geplant en we investeren in groeiplaatsen van bestaande bomen. Door deze investering beogen we een toename van het kroonvolume van Arnhemse bomen en krijgt Arnhem meer groenmassa. Jaarlijks wordt het kroonvolume gemonitord.

Natuurvriendelijke stad: Bij ruimtelijke project is natuurinclusief bouwen en ontwerpen de norm

Het collegebesluit van mei 2021 maakt het mogelijk de open norm 'voldoende natuurinclusieve maatregelen' toe te voegen aan nieuwe bestemmingsplannen. Hieraan wordt invulling gegeven via een Puntensysteem Natuurinclusief Bouwen. Bij de bouw van woningen is de ontwikkelaar verplicht om zowel nestvoorzieningen in te bouwen voor gebouwbewonende diersoorten als groene en blauwe maatregelen te nemen op/aan/om het gebouw.

Natuurvriendelijke stad: Kennis van de biodiversiteit en verbeteren leefgebieden kenmerkende soorten

In februari 2021 heeft het college de Biodiversiteitsagenda 2021-2025 vastgesteld. Er heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het monitoren van 14 gebieden in Arnhem voor 2021, '22, '23 en '24 via onder andere de Meetlat Biodiversiteit van het IPC. De resultaten voor 2021 worden begin 2022 verwacht.

Natuurvriendelijke stad: Verbeteren van het natuurvriendelijke beheer en inrichting ons van groen

Elk jaar neemt het gebied dat we extensief maaien toe. Het onderzoek naar de duurzame verkeersborden loopt nog. De resultaten worden in najaar '21 gedeeld met de raad.

Groene en gezonde stad: Verhogen aandeel bomen en bos in Arnhem

Bij de projecten in de stad worden extra bomen geplant en wordt geïnvesteerd in groeiplaatsen en verbetering van groeiplaatsen van bestaande bomen. Door deze investering beogen we een toename van het kroonvolume van Arnhemse bomen en krijgt Arnhem meer groenmassa. Jaarlijks wordt het kroonvolume gemonitord.

Samenwerkende stad: Het vergroten van het bewustzijn onder de inwoners voor groen en vergroenen (onder andere tuinen)

Er vinden volop activiteiten plaats die het bewustzijn onder onze inwoners voor groen vergroten, zoals:

- Bezoekerscentrum Molenplaats Sonsbeek is omgetoverd tot een 'groene VVV'.
- Er is een Groenmarkt Sonsbeek geweest.
- Er zijn voorbereidingen getroffen om in het najaar van 2021 te starten met een Biodiversiteitscampagne, waarin we het verhaal rond biodiversiteit vertellen en waaraan activiteiten worden gekoppeld van het 'groene netwerk' (de leden van het Groenforum), zoals excursies en lezingen.

Samenwerkende stad: Stimuleren van inwoners om hun eigen terrein en omgeving te vergroenen

Er vinden volop activiteiten plaats die het bewustzijn onder onze inwoners voor groen vergroten, zoals:

- De gemeente en Platform Arnhem Klimaatbestendig doen van 30 maart t/m 30 september '21 mee aan het NK Tegelwippen, een campagne om inwoners te stimuleren hun tuin te vergroenen.
- In het kader hiervan doen we een pilot Tegelophaalservice, waarbij we gratis tuintegels ophalen bij onze inwoners.
- In de tweede helft van 2021 willen we weer tuinontwerpsessies aanbieden.
- Er wordt zeer goed gebruik gemaakt van de subsidieregeling klimaatadaptatie.
- Arnhem Zoemt heeft zich samen met bewoners ook dit jaar ingezet voor de wilde bij, onder meer het programma Adopteer een bij en het beheer van een bloemrijk grasland in park Klarenbeek.

Aandacht voor dierenwelzijn

Het voorkomen van dierenleed en waar nodig het verbeteren van de leefomstandigheden van zowel huisdieren als in het wild levende dieren

De Visie Dierenwelzijn is op 21 juli 2021 vastgesteld door de gemeenteraad.

De opvang van huisdieren waarvoor niet (meer) wordt gezorgd goed regelen

Van de Arnhemse Minimaregeling Dierenkosten wordt goed gebruik gemaakt. T/m juni is € 24.000 vergoed aan GelrePashouders. De voorbereiding van de nieuwbouw van het dierenasiel loopt. Opening waarschijnlijk in 2023. Gesprekken over ondersteuning bij tijdelijke opvang starten binnenkort.

Dierenwelzijn van op onze grond gehouden dieren bevorderen

De gesprekken met onze pachters lopen nog. Inmiddels is ook Stichting Ark hierbij betrokken, die in het gebied inzet op natuurontwikkeling. In Meinerswijk en omgeving zijn we bezig om tot een juiste zonering te komen zodat het leefgebied voor Konikpaarden en Galloway-koeien kan worden vergroot en ook het uitlaten van honden een plek behoudt.

Op diervriendelijke wijze voorkomen of bestrijden van schade, overlast en gevaar door dieren

We continueren onze acties om overlast op diervriendelijke wijze te verminderen, zoals het toepassen van nestbeheer.

Zoveel mogelijk voorkomen, beperken en bestraffen van door mensen toegebracht dierenleed

De geplande acties zijn gestart en lopen volgens planning.

Natuurlijk gedrag van en een gezonde leefomgeving voor in het wild levende dieren bevorderen

Om hier een extra impuls aan te geven, werken we de komende jaren nauw samen met Ark Natuurontwikkeling, via het project 'Rewilding de Veluwe'. Dit heeft betrekking op de Kemperheide en het gebied eromheen. Een van de doelen is om versnipperde natuurgebieden op elkaar aan te sluiten en hekken te verwijderen.

Een milieu- en gebruiksvriendelijke afvalinzameling

Minder restafval

Het stoppen met Diftar en het wegvallen van de prijsprikkel zal ongetwijfeld leiden tot achterblijvende resultaten op het gebied van afvalreductie en afvalscheiding. De daadwerkelijke effecten van stoppen Diftar op de inzamel- afvalscheidingsresultaten zullen pas in 2022 inzichtelijk worden.

Implementatie Diftar

De uitslag van het referendum en de overname hiervan door de raad heeft geleid tot stopzetting van de implementatie van Diftar. Diftar is per 1 juni 2021 afgeschaft. Alle inspanningen op dit gebied zijn gestaakt. De communicatie richt zich daarom nu op de afbouw van Diftar. De opgebouwde inzamelfaciliteiten blijven echter bestaan.

Financiële afwijkingen

	Begroting Stand Juli 2021	Prognose Turap 2	Afwijking Turap 2 (aanvulling op TR 1)	Afwijking Turap 1
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Lasten	39.652	40.862	310	900
Baten	41.881	41.256	0	-625
Saldo lasten en baten	2.229	394	-310	-1.525
Toevoegingen aan reserves	462	462	0	0
Onttrekkingen aan reserves	3.186	3.261	75	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	2.724	2.799	75	0
Prognose resultaat	4.953	3.193	-235	-1.525

Onderwerp	Totale afwijking (x €1.000)	V/N	Toelichting	C	I/S	AR/ BR	B
Lasten	1.210	N					
Turap 2	310	N					
Openbare ruimte	1.200	N	Stopzetten Diftar	N	I	AR	J
Groen	200	N	Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds	N	I	BR	J
Groen	75	N	Uitvoering wijkgroenagenda's	N	I	AR	J
Groen	50	N	Korte termijn impuls Korenkwartier	N	I	AR	J
Wonen	-125	V	Pilot woonwagenlocaties	N	I	BR	J
Groen	-290	V	Financieel-administratieve verwerking nota IWA	N	S	AR	J
Openbare ruimte	-800	V	Financieel-administratieve verwerking nota IWA	N	S	AR	J
Turap 1	900	N					
Openbare ruimte	900	N	Extra activiteiten afvalinzameling	J	I	AR	J
Baten	-625	N					
Turap 2	0						
Turap 1	-625	N					
Openbare ruimte	-625	N	Lagere inkomsten afvalstoffenheffing	N	I	AR	J
Toevoegingen aan reserves	0						
Turap 2	0						
Turap 1	0						
Onttrekkingen aan reserves	75	V					
Turap 2	75	V					
Groen	200	V	Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds	N	I	BR	J
Wonen	-125	N	Pilot woonwagenlocaties	N	I	BR	J

Turap 2

Stopzetten Diftar

Het afschaffen van Diftar per 1/6/2021 heeft gevolgen voor de reeds gedane specifieke DIFTAR-investeringen. Doordat de trommelverkleiningen en toegangscontrolesystemen van de ondergrondse containers niet meer nodig zijn, dienen deze activa in financieel technische zin in één keer afschreven te worden. Dit zal in 2021 leiden tot een eenmalige afschrijvingslast van € 1,2 miljoen.

Bestedingsplan Werkinvesteringsfonds

Vanuit het programmaplan Doorbraak naar Werk is er € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld in het Werkinvesteringsfonds (Wif). Over 2019 en 2020 is in totaal € 0,6 miljoen uitgegeven. Voor 2021 en 2022 is er dus nog € 1,9 miljoen beschikbaar wat we op basis van de aangevraagde en lopende initiatieven ook nodig hebben. We verwachten € 1,0 miljoen uit te geven in 2021 en het restant van € 0,9 miljoen in 2022. Van de 1 miljoen die in 2021 wordt besteed, wordt € 0,8 miljoen besteed op S06 en € 0,2 miljoen op S12. In zowel 2021 als 2022 is hiervan ook € 0,2 miljoen (in totaal dus € 0,4 miljoen) bestemd voor het project Buurtconciërges wat uitgevoerd wordt vanuit het programma Openbare Ruimte.

Uitvoering wijkgroenagenda's

Momenteel stellen we samen met bewoners en andere stakeholders voor alle wijken een wijkgroenagenda op. Dat levert tal van kansen op om samen met de wijk te investeren in het groen in de wijk. Voor lang niet alle maatregelen is binnen de huidige reguliere budgetten voldoende dekking. De meeste wijkgroenagenda's zullen in 2021 en 2022 worden opgesteld. Om de kansen te benutten die zich langs deze weg aandienen wordt een overschrijding op het budget verwacht van € 75.000 euro in 2021.

Korte termijn impuls Korenkwartier

De gemeenteraad heeft in 2019 het voorstel doorpakken in het Korenkwartier vastgesteld. Van daaruit is de gemeente samen met de ondernemers aan de slag gegaan als gaat om ontwikkeling van gebied en het versterken van leefbaarheid en veiligheid. Hierin zijn stappen gemaakt die echter door corona minder snel gaan dan gehoopt, maar nu weer snel opgepakt kunnen worden. Denk daarbij aan de opening van Korenbeurs, de vele transformatie in Varkensstraat. In de gesprekken de afgelopen maanden blijkt dat op verschillende plekken op de korenmarkt met kleine ingrepen zoals verwijderen muurtjes en vergroenen een extra impuls kan worden gegeven. De kosten hiervan zijn €50.000.

Pilot woonwagenlocaties

Op 15 juni j.l. is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de pilot woonwagenlocaties. Zoals aangegeven wordt een aantal locaties doorgerekend in een pilot. Een knelpunt is de hoogte van de grondprijs en toenemende bouwkosten. Over de uitkomsten van de pilots wordt de raad via een aparte brief geïnformeerd. Er zal daarna een keuze gemaakt moeten worden voor een van de locaties. De huidige verwachting is dat de besteding van het budget van € 125.000 niet in 2021 maar in 2022 zal plaatsvinden. Ten tijde van het opstellen van de Turap is het bedrag dat in 2022 besteed wordt nog een schatting. Met de jaarrekening 2021 zal het daadwerkelijke bedrag dat in 2022 besteed wordt als lagere onttrekking aan de BR worden geboekt. Dit kan dus afwijken van de €125.000 die in deze Turap wordt verwerkt.

Financieel-administratieve verwerking nota IWA

Het beleid voor activeren, waarderen en afschrijven (IWA) is op een aantal punten gewijzigd:

- Het minimumbedrag voor activeren is verhoogd van € 10.000 naar € 25.000 (verlichting administratieve belasting, een 'Arnhemse keuze');
- Investeringskosten worden geactiveerd in plaats van ten laste van de lopende exploitatie gebracht (conform het BBV dat stelt dat ook investeringen met een maatschappelijk nut geactiveerd dienen te worden).
- Projectvoorbereidingskosten worden volledig geactiveerd en niet meer tot een maximum van 10% van het investeringsbudget (conform het BBV dat stelt dat voorbereidingskosten geactiveerd dienen te worden).

Het gewijzigde beleid is vastgelegd in de nota IWA, op 16 juni 2021 vastgesteld door de raad. De effecten worden met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 in de begroting verwerkt.

De wijzigingen leveren op kortere termijn financiële ruimte op; op lange termijn zijn de effecten budgettair neutraal. Voor het programma Wonen en leefomgeving geldt dat voornamelijk de twee laatstgenoemde wijzigingsaspecten (activeren bomen en volledig activeren projectvoorbereidingskosten) gevolgen hebben, waardoor de lasten in de exploitatie naar achteren verschuiven. De als gevolg van de stijgende investeringsbudgetten toenemende kapitaallasten zijn pas in latere jaren zichtbaar.

Teksten reeds opgenomen in Turap 1

Extra activiteiten afvalinzameling (inclusief bedrijfsafval) (impact corona)

Voor 2021 zullen de corona-effecten ook merkbaar zijn rondom de extra activiteiten afvalinzameling. De verwachte effecten zijn: extra grofvuil op te halen, extra grof vuil gebracht naar ABS en verwijderen van grofvuil bijgeplaatst bij containers. De inzameling van papier zal in geheel 2021 nog met professionele krachten plaatsvinden waarbij de compensatie van de vrijwilligers in stand blijft.

Lagere inkomsten afvalstoffenheffing

Het aanbod van betaalde zakken blijft binnen diftar achter op begroting. Hierdoor krijgt de gemeente minder inkomsten terwijl de hoeveelheid restafval niet navenant daalt. Uitgaande van de verwachting dat per 1 juni op basis van de uitkomst van het referendum overgegaan wordt op een nieuw systeem, wordt een nadelig resultaat van € 625.000 over 2021 verwacht.

Bijlage 2 Investerings

Jaarlijks wordt het Meerjarig InvesteringsPlan (MIP) in de Begroting geactualiseerd. In deze Turap wordt gerapporteerd over de verwachtingen rondom de realisatie van de begrote investeringen halverwege het jaar 2021. Dit betreft nieuwe investeringen van 2021 en vanuit voorgaande jaren naar 2021 doorgeschoven investeringen.

In onderstaande tabel de verwachte realisatie per programma:

Programma		Kredietbedrag MIP 2020 - 2024	Aandeel in planning	Realisatie	
Nr.	Omschrijving			Verwacht €	T.o.v begroting
	Bestuur, dienstverlening en				
S00	financiën	3.705	4%	8.317	224%
S01	Veiligheid	9	0%	9	100%
S02	Bereikbaarheid	11.987	13%	12.755	106%
S04	Onderwijs	29.397	33%	15.337	52%
S05	Cultuur	22.594	25%	22.503	100%
S09	Gezondheid en Sport	12.891	14%	13.007	101%
S12	Wonen en Leefomgeving	8.766	10%	10.675	122%
Totaal		89.349	100%	82.603	92%

Uit dit overzicht blijkt dat de meeste investeringen gepland zijn in de programma's S02 (Bereikbaarheid), S04 (Onderwijs), S05 (Cultuur) en S09 (Gezondheid en Sport). De kredieten in het programma S02 betreffen parkeren, wegen en openbare verlichting. In S04 hebben ze vooral betrekking op onderwijshuisvesting, in S05 betreffen ze voornamelijk de renovatie van Museum Arnhem en de nieuwbouw van het depot en in S12 is het vooral het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het afvalplan. De overschrijding op programma S00 wordt veroorzaakt doordat in de verwachte realisatie de investeringen op vastgoed zijn ondergebracht in S00. In de werkelijke realisatie zullen deze verdeeld worden naar de programma's waar deze onder vallen.

Gemiddeld ligt de verwachte realisatie van de investeringen op 92% van de begroting. De verwachte lagere realisatie (€ 6,7 miljoen) wordt voornamelijk veroorzaakt door het doorschuiven van investeringen ter hoogte van € 14 miljoen in een aantal onderwijslocaties (programma S04) enerzijds, maar hogere investeringen (€ 1,4 miljoen) voor afval (programma S12) anderzijds.

Vanzelfsprekend zal het doorschuiven van investeringen uit 2020 en de actualisaties van de planning aan de gemeenteraad worden voorgelegd in de vorm van een geactualiseerd MIP 2021 in de Begroting 2022. Daarmee worden bovenstaande afwijkingen in het MIP verwerkt.

Programma S09

Door de verhuizing van sportverenigingen op sportpark Drielsedijk hebben diverse noodzakelijke werkzaamheden plaats moeten vinden. Er was onvoldoende informatie beschikbaar over de status en kwaliteit van de gebouwen en de voorzieningen. Werkzaamheden betroffen onder andere ventilatieproblematiek, brandveiligheid, divers sloopwerk, etc. Daarnaast liepen de kabels en leidingen van de gebouwen en de veldverlichting van de diverse verenigingen volledig door elkaar heen. De totale kosten van de aanpassingen bedragen € 390.000. Dit bedrag is een investering en leidt met ingang van 2022 tot extra kapitaallasten van € 16.500.

Bijlage 3 Beheersing verbonden partijen

BVO De Connectie

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De Connectie is een organisatie in die volop in ontwikkeling is en waar de komende jaren veel moet gebeuren. Het is evident dat beheersing en control hierin belangrijk zijn. De beheersing is vooral gericht op het actief verbinden van de gemeentelijke belangen met de belangen van een goede bedrijfsvoeringsorganisatie. Op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven wordt er actief samengewerkt. Het bestuur, het OGO (opdrachtgeversoverleg) en de demandorganisatie zijn hierin belangrijke gremia waarin sturing en beheersing nadrukkelijk terugkomen. Het controllersoverleg vervult hierin een belangrijke adviesrol ten aanzien van de P&C-producten van De Connectie.

Er wordt in de begroting een aantal risico's beschreven die significant zijn in financiële termen, maar ook voor de dienstverlening. De beschreven risico's hebben voor een deel te maken met de uitgevoerde onderzoeken naar de totale ICT-keten van De Connectie. In samenspraak met de drie gemeenten zijn er negen verbeterpaden opgesteld die ertoe moeten leiden dat: 1. Het gewenste niveau van de informatievoorziening wordt bereikt (basis op orde). 2. De governancestructuur verder wordt ingericht waarbij afspraken worden vastgelegd over rollen, verantwoordelijkheden en de wijze van samenwerking.

De Connectie onderschrijft de principes van het risico gestuurd werken. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. Afgelopen jaar heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden, zowel vanuit het perspectief van de organisatiedoelstellingen als vanuit het perspectief van business continuïteit. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De risico's waarmee BVO DRAN te maken heeft zijn een veranderende relatie met de Provincie, een zeer dynamische omgeving, kwetsbare burgers en daarmee politieke gevoeligheid.

De risicoklasse is van hoog naar middel gezakt. Het in 2018 verschenen knoppenplan heeft ertoe geleid dat de kostenbesparingen die mogelijk waren in regionaal verband inmiddels zijn doorgevoerd en een aantal zaken zijn meegenomen in de inmiddels afgeronde aanbesteding. Aan een aantal knoppen binnen het vraagafhankelijk vervoer zal vanaf 2021 een verder vervolg worden gegeven. Een aantal knoppen kunnen enkel door de gemeente zelf beleidsmatig worden opgepakt.

De gemeente Arnhem heeft in 2020 aan een aantal van deze knoppen gedraaid door zowel beleidsregels Wmo als ook beleidsregels Leerlingenvervoer op- en vast te stellen. Dit om te kunnen blijven doen wat nodig is, maar een gemeentelijk kader als vertrekpunt te kunnen nemen. Het effect van deze aanpassing zal door geleidelijke invoering in 2021 beter zichtbaar worden.

De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Hierom is de sturingsinformatie frequenter en gericht op continue monitoring. Structureel ontvangen we van de BVO DRAN managementinformatie en zogenaamde rittenbakken. Er is ongeveer tien keer per jaar ambtelijk en 6 keer per jaar bestuurlijk overleg. In 2021 zal informatie omtrent doelgroepenvervoer worden verwerkt in PowerBI waardoor dit onderdeel uit zal gaan maken van de komende bestuursrapportages.

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

Sturing

Het Sportbedrijf is de grootste uitvoerder van het sportbeleid van de gemeente Arnhem. Bij de verzelfstandiging van het Sportbedrijf, zijn vanuit de gemeente als opdrachtgever en eigenaar van het Sportbedrijf, afspraken gemaakt over de informatie- en stuurmogelijkheden voor de gemeente. Om de verwachtingen over en weer beter in beeld te hebben voeren de gemeente als eigenaar en opdrachtgever en het sportbedrijf gezamenlijk, buiten de kwartaalgesprekken om, gedurende 2022, regelmatig overleg.

De organisatie van het Sportbedrijf en de samenwerking met de gemeente Arnhem moet de komende jaren nog verder professionaliseren. In navolging van 2021 waar we stappen hebben gezet in werkwijze en gezamenlijk opdrachtgeverschap wordt hier in 2022 vervolg aan gegeven. De afstemming tussen de teams Leefomgeving en het Sportbedrijf komt op gang, waarmee beter invulling wordt gegeven aan het uitgangspunt van 'van wijken weten'. Het opdrachtgeverschap wordt meer gestroomlijnd.

De informatievoorziening van het Sportbedrijf aan de gemeente Arnhem als opdrachtgever, is in ontwikkeling. Het betreft hier een samenspel van vraagstelling in combinatie met beantwoording van de vragen. Het Sportbedrijf heeft in de kwartaalrapportages steeds conform afgesproken format gerapporteerd. Over de kwaliteit en met name over de (on)mogelijkheden van rapportage over effectiviteit en efficiëntie van interventies in de stad wordt nog met elkaar gesproken, alsmede wensen voor de toekomst op wijkniveau. Dit is een doorlopend proces, waarin we in 2021 duidelijk stappen hebben gezet en waarmee we verder gaan in 2022.

Het inzicht in de kostprijs van de producten is nog onvoldoende. In het tweede kwartaal 2019 is het sportbedrijf gekomen met een eerste aanzet ten aanzien van de kostprijs van de verschillende producten. Dit is echter nog niet volgens verwachting. In 2020 hebben we helaas weinig voortgang kunnen boeken op dit onderdeel. Voor 2021 zal de focus komen te liggen bij, inhoudelijk logische product/dienstgroepen met bijhorende activiteiten en daaraan gekoppelde financieel inzicht, ter verbetering van de sturing door de opdrachtgever. Dit proces is volop in gang en zal voortgezet worden in 2022 e.v.

Financieel

De financiële ratio's van het Sportbedrijf, gebaseerd op de jaarrekeningen waren onvoldoende tot 2020. In 2020 is de algemene reserve van het Sportbedrijf vergroot tot het afgesproken en gewenste niveau (1.8 miljoen). Tegelijkertijd heeft corona het impact gehad op het (beperkte) resultaat van SA in 2020. Het EV is daardoor afgenomen naar 1.6 miljoen. Dit wordt nog steeds ruim voldoende geacht.

Sportbedrijf heeft 2020 afgesloten met een negatief resultaat van bijna 0,2 miljoen. Dit valt mee, gezien de omstandigheden (sterk teruggelopen inkomsten in verband met corona). Dit is mede te danken aan kostenbesparing, uitgestelde investeringen en compensatieregelingen vanuit het Rijk. Het beperkte negatieve resultaat kan zonder zorgen opgevangen worden door het verhoogde EV.

Voor 2021 laten de eerst prognoses zien (Q1) dat SA naar verwachting een nagenoeg neutraal, of licht negatief resultaat behaalt. Eveneens door de begroting te versoberen en door steun vanuit het Rijk. Voor 2021 wordt tegelijkertijd voldaan aan de taakstelling van 0,5 miljoen op subsidie Sportbedrijf. Voor 2022 is er een taakstelling van 0,75 miljoen. Op dit moment wordt onderzocht hoe dit in te vullen, en of dit in de huidige situatie reëel is.

Samenwerking

De verzelfstandiging en daarmee nieuwe manier van samenwerken, veranderde rollen, verantwoordelijkheden etc heeft tijd nodig gehad om uit te werken. In de eerste jaren van verzelfstandiging lag de nadruk voornamelijk op bedrijfsmatige aspecten en de ontvlechting van de gemeente. Het inhoudelijke gesprek over de maatschappelijke invulling van de opdracht en bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen werd daardoor onvoldoende gevoerd. Dit werd bemoeilijkt door het wennen aan nieuwe verhoudingen, 'losse eindjes' van de verzelfstandiging en een verschillende interpretatie van bepaalde begrippen. Het Sportbedrijf was voornamelijk bezig met zelfstandig op eigen benen staan, terwijl de gemeente zocht naar het houden van de juiste mate van regie.

Vooral in de jaren na verzelfstandiging was dit het geval. Nu het Sportbedrijf na 4 jaar redelijk stabiel staat, is er weer meer ruimte gekomen om de focus te verleggen naar het gesprek op inhoud en gezamenlijke belangen. Het afgelopen jaar is de samenwerking tussen gemeente en Sportbedrijf sterk verbeterd en is er minder sprake van 'strijd' en meer sprake van samenwerking. De samenwerking blijft een onderwerp waarin continu geïnvesteerd wordt, ook in 2022 e.v.

We verwachten deze ontwikkeling met het nieuwe MT van het Sportbedrijf in 2022 voort te kunnen zetten. Deze verbeterde verstandhouding zorgt er voor dat het risicoprofiel van het Sportbedrijf als verbonden partij lager ingeschat wordt.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De impact van de Omgevingswet is nog niet volledig in beeld maar heeft mogelijk groot effect op het takenpakket van ODRA. Gemeente en ODRA zijn samen bezig met het opstellen van nieuwe werkprocessen. Eind 2021 moet er inzicht zijn in de effecten hiervan op het takenpakket van ODRA. Het effect van de Wet kwaliteitsborging bouwen op ODRA is relatief gering. Wel dienen werkprocessen te worden aangepast. Dit gebeurt in samenwerking met de gemeente. Een externe partij brengt de financiële effecten voor de gemeente in kaart. De wet heeft een gefaseerde invoering.

De invoering van outputgericht sturen en betalen per 2020 heeft geen onverwachte financiële effecten opgeleverd.

De bij omgevingsdienst ODRA onderkende risico's voor gemeente Arnhem worden op de volgende wijzen beheerst. Allereerst is er regelmatig werkoverleg tussen de accounthouders van beide partijen. Relevante ontwikkelingen kunnen daar als eerste gesignaleerd worden. ODRA levert maandelijks productiecijfers.

Realisatie van producten en uren kan zo getoetst worden aan planning en budget, zo nodig kan worden bijgestuurd en zullen relevante ontwikkelingen gemeld worden in de financiële cyclus van de gemeente.

De portefeuillehouder heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van ODRA. Meerdere keren per jaar worden financiële tussenrapportages van ODRA in de bestuursvergaderingen besproken. Ook begroting en jaarstukken inclusief de bevindingen van de accountant komen aan bod.

ODRA werkt conform een verbeterplan aan het verhogen van de kwaliteit van de controlfunctie. ODRA rapporteert de voortgang hiervan regelmatig in het bestuurlijk overleg. Belangrijkste verbeterpunten zijn het beter laten aansluiten van de P&C cyclus bij die van de gemeenten (gerealiseerd) en het op orde brengen van de administratieve organisatie en bedrijfsvoering, waardoor betere sturing mogelijk is. Voor dit laatste heeft ODRA recent een nieuw zaakstelsel en tijdschriftstelsel in werking genomen.

De omvang van het takenpakket van ODRA op het gebied van bouw, vergunningverlening en toezicht is direct afhankelijk van initiatieven van particulieren en bedrijven in de stad. Er kunnen grote verschillen zitten tussen jaren. Om hierop te anticiperen houdt ODRA een flexibele schil met personeel aan. Met de invoering van outputfinanciering en een gezamenlijke prognose van ODRA en gemeente op de bouwontwikkelingen wordt het beter mogelijk om de kosten voor de gemeente vooraf in te schatten.

GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Voortgang Beheersstrategie (Turap 2)

De gemeenteraad heeft op 16 december 2020 met de versterkte samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen ingestemd, onder de noemer Groene Metropoolregio en heeft hiertoe een nieuwe gemeenschappelijke regeling in het leven geroepen. Daarbij is het gemeenschappelijk orgaan regio Arnhem-Nijmegen ingetrokken. Het versterkingsproces heeft geleid tot een versterkte regio Arnhem-Nijmegen en een hogere bijdrage vanuit de 18 regiogemeenten.

De raad heeft ingestemd met een bijdrage per inwoner van €2,50 ten behoeve van de basisfinanciering van de Groene Metropoolregio en continueren van de bijdrage van €1,- voor The Economic Board.

De raad heeft eerder besloten om het bedrag van €101.946,-, dat in 2020 is uitgekeerd aan Arnhem bij het eindrapport vereffening van de voormalige Stadsregio, over te hevelen naar 2021 om daar in te zetten voor de meerkosten van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Omdat de provincie in 2021 en 2022 bijdraagt in de kosten van de basisfinanciering, heeft het college in hetzelfde raadsvoorstel aan de raad vermeld dat het verwacht in 2021 een dekkend financieel plaatje te hebben.

De regio heeft medio september de definitieve regionale agenda gepresenteerd. De agenda bevat vijf regionale opgaven op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit, ruimte en wonen, economie en toerisme, recreatie, cultuur en erfgoed met een bijpassende begroting.

De gemeenteraden van de 18 regiogemeenten wordt gevraagd te besluiten over het al dan niet meedoen ('intekenen') op de verschillende opgaven. Arnhem koerst op intekenen op alle vijf de opgaven uit de regionale agenda. Dit wordt expliciet aan de raad voorgelegd via een apart raadsvoorstel. De nieuwe middelen die de uitvoering van deze regionale agenda met zich meebrengt à €412.000 worden dit jaar nog gepresenteerd via het begrotingsprogramma S00. De bedoeling is om deze vanaf de MJPB 2023 te presenteren via de betreffende inhoudelijke programma's.

De raad zal via de begroting 2022 besluiten over het al dan niet intekenen op de opgaven en het beschikbaar stellen van de middelen. Een raadsvoorstel over de regionale agenda en het intekenen op de opgaven wordt zoals gezegd separaat aangeboden.

Bijlage 4 Stand van zaken amendementen en moties

De moties en amendementen die bij de behandeling van de Begroting 2021 zijn aangenomen. Deze zijn op de volgende pagina te vinden: [iBabs Online](#)

Aangenomen amendementen

[20A74 Actieplan voetganger](#)

Programma S09 Gezondheid en sport.

In het ontwerp van de omgevingsvisie is al nadrukkelijke aandacht voor een beweegvriendelijke openbare ruimte. Aandacht voor de voetganger nemen we nu al mee in gebiedsontwikkelingen, zoals in Kronenburg. In bredere zin werken we aan een uitvoeringsagenda 'bewegen in de openbare ruimte', samen met onder meer de disciplines mobiliteit, openbare ruimte, sport en gezondheid.

[20A75 Aanvullend evacuatiemonument](#)

Programma S03 Economie

We zijn bezig met de uitvoering van het amendement. Alle betrokken partijen hebben we gesproken en we werken aan een opdracht voor een kunstenaar. Er is geschreven aan een raadsbrief over de Slag om Arnhem waarin de stand van zaken van de uitvoering van dit amendement een plek krijgt. Deze brief is begin juli naar de raad gestuurd.

[20A76 Iedereen een startkwalificatie](#)

Programma S06 Participatie en armoedebestrijding

In de begroting 2022 is het amendement overgenomen. We zijn begonnen met het ontsluiten van data. Daarbij zal de focus in eerste instantie op jongeren met een bijstandsuitkering liggen (<27 jaar), omdat dit de groep is waarbij we verwachten dat een startkwalificatie ook het meest bijdraagt aan het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. Vanaf begin 2022 monitoren we de voortgang en ook of inzet op het behalen van startkwalificaties doelmatig lijkt te zijn.

[20A79 Versterken lokale media](#)

Programma S05 Cultuur

Het amendement is in uitvoering. Streekomroep Midden Gelderland (voormalig RTV-Arnhem) heeft een additionele subsidie ontvangen om tot een kwaliteitsimpuls te komen. In september 2021 rapporteert de omroep over de voortgang. In januari 2022 zal de omroep dit nogmaals doen. De raad zal ook deze rapportages ontvangen. Het mediafonds is in oprichting, naar verwachting is het fonds in juli - augustus 2021 operationeel. Het mediafonds is een tweejarige pilot en zal daarna geëvalueerd worden. De raad wordt hierover geïnformeerd.

[20A80 Investeren in een sociaal sterke stad](#)

Programma S06 Participatie en armoedebestrijding

Deze motie is overgenomen in de Begroting 2021.

[20A81 Huisvesting cultuurorganisaties](#)

Programma S05 Cultuur

Wat betreft de huisvesting van onze rijksgezelschappen Oostpool, Introdans en het Stadstheater (Lauwersgracht Alliantie) wordt gewerkt aan een voorstel waarvoor het raadsbesluit uit december 2020 leidend is. De planning is derde/vierde kwartaal.

Aangenomen moties

De volgende moties zijn door de raad aangenomen:

[20M231 Vaste kraakdagen terug](#)

In 2019 zijn 3 pilots uitgevoerd, op basis daarvan is in een document ten behoeve van de onderhandelaars voor de nieuwe coalitie opgesteld en met de raad gedeeld. Op basis daarvan is gekozen om de milieukar vanaf 1 juli 2021 in te voeren.

[20M238 Iedereen moet gewoon grofvuil weg kunnen brengen](#)

Deze motie is afgedaan middels een raadsbrief. Inmiddels ook volledig geïmplementeerd binnen in de brief genoemde inzamelwijzer.

[20M240g Inclusie in relatie tot autisme binnen de gemeentelijke organisatie](#)

Het voorstel is om deze breder in te vullen dan alleen autisme. Zie hiervoor ook raadsbrief van 11 mei 2021. Er wordt nu een behoeftenonderzoek uitgevoerd.

[20M245g Integrale inclusievisie en actieplan](#)

Na gesprek met de indieners in januari 2021 is de project-/procesmanager gestart. De planning voor een raadsvoorstel met betrekking tot het manifest/actieplan racisme en discriminatie (LHBTIQ+, emancipatie, discriminatie, veiligheid) voor zomer naar raad. Overkoepelend thema: Vrij in Arnhem. Extra middelen zijn vrijgemaakt in de Perspectiefnota (€200.000 voor 3 jaar).

[20M246 Openbare sollicitatieprocedures openstellen](#)

In verband met de Tijdelijke wet verkiezingen COVID-19 zijn voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen drie extra plaatsvervangend leden benoemd voor het hoofdstembureau van Kieskring Arnhem. Zij zijn geworven via een openbare procedure via Gelderlander, Arnhemse Koerier en website.

[20M248 Voorrang voor de fiets en ander emissievrijverkeer](#)

Onderdeel van de begroting 2022-2025 is de meerjarige doorrekening van de bestemmingsreserve. Daarbij wordt aangegeven dat en hoe we aanvulling geven aan deze motie. Op dat moment kan de motie worden afgedaan.

[20M252 Duidelijkheid voor het onderwijs](#)

Deze motie is afgedaan middels een raadsbesluit over gemeentelijke bijdrage aan de verbetering van de ventilatie in schoolgebouwen.

[20M253 Doelen en middelen voor Arnhem Oost Aanpak](#)

Wij beschouwen de motie als afgedaan met het richtinggevende kader dat nu in de raad wordt behandeld.

[20M254 Levensloopbestendige koopappartementen](#)

Deze motie is afgedaan. Dit is een onderdeel van de visie op wonen en zorg.

[20M255 Anticyclisch investeren, anticyclisch sparen](#)

Deze motie is met een raadsbrief 'anticyclisch investeren Arnhemse Herstelagenda Coronacrisis' d.d. 27-10-2020 afgedaan.

[20M256 Ouderbijdrages beperken](#)

Omdat met name in het voortgezet onderwijs- Rhedense leerlingen Arnhemse scholen bezoeken en vice versa (dit geldt voor de scholen binnen het samenwerkingsverband De Verbinding), is besloten hierin samen op te trekken. Arnhem en Rheden werken bovendien samen binnen de Gelrepas, een participatie instrument dat vooralsnog voor sportieve, culturele en recreatieve activiteiten ingezet kan worden voor de doelgroep, maar ook mogelijkheden biedt tot uitbreiding naar andere minimaregelingen.

Per 1 augustus 2021 wijzigt de wet Vrijwillige Ouderbijdrage. De kern van de wijziging:

- Alle leerlingen moeten mee kunnen doen met activiteiten die de school organiseert, ook als ouders de vrijwillige ouderbijdrage (cat.4 zie afb. 1) niet betalen.
- Scholen worden verplicht dit expliciet te vermelden in de schoolgids en het schoolplan.
- Kosten die voor ouders overblijven, betreffen voorgeschreven persoonsgebonden materiaal (cat. 2).

Doordat de zogenaamde "categorie 4 schoolkosten" is gewijzigd naar de vorm van een vrijwillige ouderbijdrage, mag er geen uitsluitingsgrond meer zijn voor leerlingen om aan bepaalde activiteiten deel te nemen. De wetgever verplicht daarnaast scholen hier expliciet over te communiceren naar leerlingen en hun ouders. De gemeente heeft aangegeven hierop toe te zien.

Bovendien heeft de Wethouder aangegeven aan de schoolbesturen dat wij voornemens zijn onze schoolkostenregeling hierop aan te passen. Dat betekent dat wij tegemoet komen in kosten uit categorie 2 (persoonsgebonden materialen die langer dan een jaar meegaan).

Daarnaast willen wij ook de verstrekking van deze vergoeding op een andere wijze in gaan richten. Wij willen daartoe de (vernieuwde) GelrePas inzetten. Deze biedt de mogelijkheid om een vergoeding direct aan de doelgroep toe te kennen. Een leerling kan via een geormerkt tegoed zelf de benodigde middelen aanschaffen,

bij geselecteerde aanbieders. Een en ander dient nog nader uitgewerkt te worden met de uitvoerder van de GelrePas. Wij zorgen ervoor dit per 2022 / schooljaar 2022-2023 operationeel te hebben.

[20M257g Stadsvernieuwing 4.0 voorkomen](#)

Zie de raadsbrief: Leefbare Wijken: op weg naar een preventieve aanpak. De bestaande uitvoering wordt met inachtneming van de genoemde adviezen gecontinueerd. Eind december 2021 informeren we u over de volgende fase. De motie Voorkomen Stadsvernieuwing 4.0 beschouwen we met inachtneming van bovenstaande werkwijze als afgedaan. Graag blijven we met uw raad in gesprek over het vervolg.

[20M258 Begroten, niet dromen](#)

Wat betreft de huisvesting van onze rijkgezelschappen Oostpool, Introdans en het Stadstheater (Lauwersgracht Alliantie) wordt gewerkt aan een voorstel waarvoor het raadsbesluit uit december 2020 leidend is. De planning is derde/ vierde kwartaal.

[20M260 Diftar PLUS voorstel 1: hoogbouw en groenafval](#)

De plaatsing van GF containers wordt meegenomen in de overwegingen. Er was en is binnen de huidige begroting geen dekking vanuit de afvalstoffenheffing (begrotingstekort diftar). Met de uitslag van het referendum en de afschaffing van diftar vervalt de overweging aangaande kostenverhoging en andere bezwaren voor inwoners.

[20M264 Diftar PLUS voorstel 5: meer pasjes levert meer op](#)

Deze motie is afgedaan met de afschaffing van diftar per 01-06-2021. Afvalpasjes niet meer nodig voor toegang tot de containers exclusief de Gf-containers.

[20M268 Homogenezing in kaart brengen en actief tegengaan](#)

Op advies van Bureau van Wijk zijn we in gesprek met diverse geloofsgemeenschappen met als gemeenschappelijk thema inclusie. Er zijn inmiddels verkennende gesprekken gevoerd. Zie ook de raadsbrief 23 maart 2021.

[20M269 Sparen voor evenementen](#)

Deze motie is op 8 juni 2021 afgedaan met een raadsbrief.

[20M272 Geld jeugdzorg blijft voor jeugdzorg](#)

Deze motie is afgedaan met de raadsbrief Ontwikkelingen Zorg en extra rijksmiddelen Jeugdzorg van 15 juni j.l.

[20M273 TOZO en NOW verantwoording](#)

De motie betreft een oproep om bij de verantwoording van de TOZO en NOW gelden bij de landelijke overheid samen met de VNG aan te dringen op eerlijke en haalbare eisen voor de controle van de TOZO en NOW gelden. Dit hebben we meegenomen in de signalen richting het rijk.

[20M274 Arnheems subsidieregister](#)

Het subsidieregister over 2020 is gepubliceerd op <https://opendata.arnhem.nl/documents/Arnhem::subsidieregister-2020/about>. Het register betreft een dump van de data die gebruikt zijn voor de paragraaf subsidies in de jaarstukken. Ten opzichte van de informatie in de jaarstukken is het register echter op meer detailniveau, bijvoorbeeld inclusief projectcode en kostenplaats. Naar het subsidieregister zal verwezen worden in de paragraaf subsidies in de begroting en jaarstukken.

[20M275 Actie voor bijzondere woonvormen](#)

Deze motie is deels afgedaan met de raadsbrief d.d. 24-2-2021. De voortgang van nieuwe woonvormen (hofje en CPO) is ook toegelicht in raadsmemo d.d. 07-06-2-21. Wordt vervolgd in de woonzorgvisie.

[20M276 Een overzichtelijke begroting in de media](#)

Bij de Begroting 2022 wordt een infographic opgesteld en deze zal in de Arnhemse Koerier gepubliceerd worden.

[20M277 Voortaan wel meetbare doelen](#)

In de Perspectiefnota is in de bijlage een lijst met indicatoren opgenomen. Voor de zomer heeft de gemeenteraad een brief ontvangen met het vervolg in de aanpak. In de Begroting 2022 wordt verdere invulling gegeven aan deze motie.

[20M278 Met de regenboogdoelgroep samen werken aan de regenboogdoelen](#)

De uitvoering van deze motie past in de uitwerking van de Regenboogagenda. InDifferent gaat vanaf schooljaar 2021/2022 aan de slag met deze motie. Zie ook uitvoering motie 20M245g, verbinding wordt gelegd. Vanwege corona is uitvoering eerste half jaar 2021 binnen scholen niet haalbaar. InDifferent staat in startblokken. Tevens toezegging wethouder Louwers bij behandeling PPN: "Wethouder Louwers zegt toe te streven naar het doel om binnen twee jaar op alle VO- en MBO-scholen een netwerk te hebben dat de LHBTIQ+-leerlingen ondersteunt en de raad te informeren als dat binnen twee jaar niet lukt."

[20M279 Parkeren ook voor fietsen geregeld: fietsvlonders en fietskluisjes](#)

10 juni 2021 is er een brief naar de raad gestuurd, waarmee deze moties is afgedaan.

[20M281 Tekort aan studieplekken voor studenten in Arnhem](#)

Deze motie is afgedaan. In de wekelijkse coronaraadsbrieven is aandacht besteed aan hoe studieplekken tijdens de lockdown zijn ingericht.

[20M282 Bijdrage aan de regionale aanpak personeelstekort onderwijs](#)

Deze motie is afgedaan.

[20M294 Ook boa's verdienen waardering](#)

Deze motie is afgedaan. De boa's hebben de bonus ontvangen.

[20M296 Zorgen dat iedereen veilig kan stemmen](#)

Deze motie zag op een brede inzet en openstelling van gebouwen in de stad als stemlokaal voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2021, deze coronaproof in te richten en optimaal toegankelijk te maken voor mensen met een fysieke beperking, ook voor vervroegd stemmen. Men verzocht om een overzicht. Deze motie is afgehandeld.

[20M297g Laat EcoVrede niet vallen tijdens en na het lopende onderzoek](#)

Deze motie is afgedaan.

[20M299 Veilig klimaat voor seksuele diversiteit](#)

Aan de raad stellen we voor dat deze af te handelen tegelijkertijd met een update van een motie over InDifferent Netwerken. Dit verwachten we na de zomer te doen.

[20M305 Na referendum trommelgrootte deels aanpassen als diftar blijft.](#)

Deze motie is afgedaan met overname uitslag referendum per 01-06-2021: diftar eraf, containers open en trommelverkleining verwijderen.